

ત્રેમભક્તિ ગ્રંથમાલા

નહાના નહાના રાસ.

ભાગ ૧-૨-૩ સાથે

નહાનાંસાજ દલપતરામ કાવ

૩૧. ૪-૧૨-૦

એન. એમ. ત્રિપાઠી લિમિટેડ

પ્રિન્સિપલ ઓફીસ

મુંબઈ ૨

ત્રે મલ કિ ક ગ્રન્થ માળા

નહાના નહાના રાસ

ભાગ ૧ લો

S N

કાનહલ કાનહલ

પ્રથમાવૃત્તિની સાલ

૨૪,	ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ને (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૫,	નહાના નહાના રાસ, ભાગ ૨ ને (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૮
૨૬,	ગીતમંજરી	૧૯૨૮
૨૭,	નહાંગીર-નૂરનહાન (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૮
૨૮,	કુરુક્ષેત્ર; ચતુર્થ કાંડ, ચોધપર્વણી	૧૯૨૮
૨૯,	કુરુક્ષેત્ર; પંચમ કાંડ, પ્રતિજ્ઞાદન્ધ	૧૯૨૮
૩૦,	કુરુક્ષેત્ર; એકાદશ કાંડ, શરશય્યા	૧૯૨૯
૩૧,	કુરુક્ષેત્ર; દ્વિતીય કાંડ, હસ્તિનાપુરના નિર્દોષ	૧૯૩૦
૩૨,	શાહાનશાહ અઠ્ઠાસશાહ	૧૯૩૦
૩૩,	પાંખડીઓ	૧૯૩૦
૩૪,	કુરુક્ષેત્ર; દશમ કાંડ, કાળનો ડંકો	૧૯૩૦
૩૫,	સંબોધન	૧૯૩૦
૩૬,	દામ્પત્યસ્તોત્રો	૧૯૩૧
૩૭,	શિક્ષાપત્રી, સમશ્લોકી	૧૯૩૧
૩૮,	બાળકાવ્યો	૧૯૩૧
૩૯,	ઉપનિષદપંચક	૧૯૩૧
૪૦,	સંઘમિત્રા	૧૯૩૧
૪૧,	પ્રસ્તાવમાળા	૧૯૩૨
૪૨,	ઇન્દુકુમાર, અંક ૩ ને	૧૯૩૨

હવે પછી છપાશે

ધર્મમંથન	કેટલાંક કાવ્યો, ભાગ ૩ ને
વિચારણા	ગીતમંજરી, ભાગ ૨ ને
કુરુક્ષેત્રના કાંડો	શ્રી હર્ષ

પ્રેમભક્તિ-ગ્રન્થમાળા

પ્રથમાવૃત્તિની સાલ

૧,	કેટલાંક કાવ્યો, ભાગ ૧ લો (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૩
૨,	રાજસૂત્રોની કાવ્યત્રિપુટિ (૩ જી આવૃત્તિ) ૧૯૦૩-૦૫-૧૧	
૩,	વસન્તોત્સવ (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૫
૪,	કેટલાંક કાવ્યો, ભાગ ૨ નો (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૮
૫,	ધન્દુકુમાર, અંક ૧ લો (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૯
૬,	નહોના નહોના રાસ, ભાગ ૧ લો (૭ મી આવૃત્તિ)	૧૯૧૦
૭,	શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા, સમશ્લોકી (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૧૦
૮,	જયા-જયન્ત (૪ થી આવૃત્તિ)	૧૯૧૪
૯,	મેઘદૂત, સમશ્લોકી (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૧૭
૧૦,	ઉપા (૫ મી આવૃત્તિ)	૧૯૧૮
૧૧,	ચિત્રદર્શનો	૧૯૨૧
૧૨,	રાજર્ષિ ભરત (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૨
૧૩,	પ્રેમકુંજ (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૨
૧૪,	પ્રેમભક્તિ-ભજનાવલિ (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૪
૧૫,	સાહિત્યમન્થન	૧૯૨૪
૧૬,	વૈષ્ણવી પોઠશ ગ્રન્થો, સમશ્લોકી	૧૯૨૫
૧૭,	શકુન્તલાનું સંભારણું (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૬
૧૮,	કુરુક્ષેત્ર; પ્રથમ કાંડ, યુગપલટો (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૬
૧૯,	કુરુક્ષેત્ર; દ્વાદશ કાંડ, મહાસુદર્શન (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૦,	ઉદ્દ્યોધન (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૧,	અર્ધશતાબ્દિના અનુભવબોલ (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૨,	સંસારમન્થન (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૩,	વિશ્વગીતા (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭

જેમલક્ષિ—અન્યમાળા

જ્ઞાના જ્ઞાના રાસ

ભાગ ૧ લો

જ્ઞાનાલાલ દલપતરામ કવિ

વિ. સં. ૧૯૮૮

ઈ. સ. ૧૯૩૨

સ્વપા

કીમત બેઠે રૂપીઆ

કર્તાને માટે ૨૭૨૮૬

પ્રકાશક : ન્હાનાલાલ દલપતરામ કેવિ,
ભદ્ર, અમદાવાદ

આવૃત્તિ ૧ લી, ૧૯૧૦		પ્રત ૧૦૦૦
આવૃત્તિ ૨ છ, ૧૯૧૪	} આ આવૃત્તિઓ થી	પ્રત ૧૦૦૦
આવૃત્તિ ૩ છ, ૧૯૧૬		છવનલાલ અમરશી પ્રત ૧૦૦૦
આવૃત્તિ ૪ થી, ૧૯૨૧		મહેતાએ છપાવી હતી. પ્રત ૧૦૦૦
આવૃત્તિ ૫ મી, ૧૯૨૨		પ્રત ૨૦૦૦
આવૃત્તિ ૬ ફી, ૧૯૨૮		પ્રત ૧૫૦૦
આવૃત્તિ ૭ મી, ૧૯૩૨		પ્રત ૧૨૫૦

૧૯૨૭ થી પ્રેમલક્ષિ-અન્યમાળાના પ્રત્યેક અન્યની
પ્રત્યેક નકલ ઉપર કર્તાની દૂકી સહી હોય છે.

સુદ્રક, સુદ્રણસ્થાન :

શંકરરાય અમૃતરાય,

જ્ઞાનમંદિર સુદ્રણોલય, રાયપુર, અમદાવાદ.

આવો આવોને સખિઓ ! આજ રસતાળી પાડી
 કાંઈ ગજવો આપણી પહેન ! આ ગુર્જરી વાડી.
 હરિણી શી ચંચળ વાન, નાજુક ને નમણી,
 ફૂલની કળી સમ સુકુમાર સૂરતની રમણી !
 છબિ છટા ભરી, સોહાગ તપે મુખ, મુખઉરા,
 શુભ વડોદરાની વેલ સરિખી ઓ ચતુરા !
 રૂડી ઠરેલ બુદ્ધિવિશાળ, રહમણ, ને શાણી,
 મુજ અમદાવાદની પહેન ! ધરરખુ ઓ ગૃહિણી !
 નિજ ઉરના વિવિધ વિલાસરંગે રગેલી
 મુંબઈની મોહનરૂપ સખિ ! ઓ અલખેલી !
 અમૃત શા મિઠા ખોલ, પણ જ્ઞાને અધૂરી,
 ઓ કોકિલકંઠી નાર હાવારની મધૂરી !
 છો સુંદર રસિક ઉદાર, — સહુ લગિની આવો,
 ગુર્જર જનનીની જેહ કુંવરીઓ ઠહાવો.

જાંઘાં સિંહણુ નિજ સન્તાન ધવરાવે જાળે,
 જાંઘાં સાગર ઉછળે નીર મોતીની પાળે;
 જાંઘાં પ્રેમભક્તિનાં ગાન લક્ષ્મણે ગાયાં,
 જાંઘાં સ્થળસ્થળમાં ઇતિહાસ ચરના સોહાયા;
 એ અદ્ભુત દેશની ગાળ, રમરીને વીર સતી,
 સૌરાષ્ટ્ર તણી સન્નાર ! પધારે ભાવવતી.
 તેજસ્વી, મદહોલન્ટ, જળની લક્ષ્મી જશી,
 આવોને કચ્છની કોડ ભરેલી યુવતિ ! હંશી.
 આવો આવોને સહિયર ! આજ રસટહુકે ગુંજે,
 કાંઈ ગજવો ગમતે ગીત નિજ ગુજરી કુંજે.
 આ તમ કાળે ભરી છાળ ગીતનાં ફૂલડાંની,
 દ્યો સત્કારો રસભાળ ! એટલી મહેમાની.
 છે મુજ કુળની એ રીત, તાતે શિખવી ભલી,
 દ્યો ચરણ ધરે છું, પહેન ! વીરની વીરપસલી.

જૂદે-જૂદે સ્થળે વેરાયેલા ગરબા એકઠા કરી એક
 ન્હાની ગરબાવલિના રૂપમાં અપાય તો સંગીતરસિક
 સત્તારીઓને સગવડતા થાય એ વિચારથી આ સંગ્રહ
 છપાવ્યો છે. પૂર્વે છપાયેલા, છટા જ રહેલા, કે અન્ય
 કોઈ લાંબા કાવ્યના અંગભૂત થયેલા મહારા એંશી રાસ
 આ ગરબાવલિમાં છે.

પાછળ ગીતોના જડયા તેટલા હાળ આપ્યા છે; પણ
 હિમાં યે ફેરફાર નથી એમ નથી. કૂલછોડમાં જેમ આંખ
 મ્હડાવવામાં આવે છે તેમ ગરબીઓમાં પણ અનેક હાળનાં
 રસિક ગૂંથણ ગૂંથી શકાય છે; અને એવા પ્રયોગ આ
 સંગ્રહમાં ઘણા છે. કુંડળિયા ને છપય જેવા છન્દો, તથા
 ભાતભાતની લોકપ્રિય ગરબીઓ ખતાવે જ છે કે એક
 ગીતબન્ધમાં અનેક ગીતના હાળ સુરીતે મેળવવાથી રસિકતાં
 વધે છે. સાખીઓને માટે પણ ફક્ત દોહરા જ નહીં,
 પણ દોહરા, સોરઠા, વસન્તતિલકા, અંડ હરિગીત
 યોજાયા છે.

આમત્રણ

આવો, સન્તો ! આવો, સન્તો !

રસકુંળે આવો, સન્તો !

રાસેશ્વરને પદ ઝમે ઝીણું ઝીણું ગીતઃ
નિર્મળ તેજઊઘાડમાં પાન કરીશું નિત્યઃ
બહાલાં ! ઝીલશું, બહાલાં ! ઝીલશું,
ગીતલહરે બહાલાં ! ઝીલશું.

સ્નેહવેલના ફાલમાં હીંચશું ઉર હરખાઈઃ
પ્રિયશુણ્ણગાનકૂલો ગૂંથી ધરશું પ્રિયપદ માંહિઃ
પ્રિય સંગે, પ્રિય સંગે,
આનન્દીશું પ્રિય સંગે.

પ્રેમવાડીના ઝરણમાં ગીતીનીરે નહાઈ
રાસેશ્વરને પૂજતાં પ્રભુતા રૂહે પથરાઈઃ
પ્રભુતામાં, પ્રભુતામાં,
જગ ભૂલશું રસપ્રભુતામાં.

૩, વીણા-વીણાને ફૂલડાંના ફાલ

વીણા-વીણાને ફૂલડાંના ફાલ,
ફેરે એવા હૈયાં, સખિ !

ગૂથા-ગૂથાને ફૂલડાંની માળ,
ગૂથા એવા હૈયાં, સખિ !

સરખી સાહેલી કોઈ વીણવા ન આવે,
વીણું હું વનને અઢેલી રે;
વીણું અલખેલી હું ફૂલફૂલની વેલો, ને
વીણું ને યાજે ઘેલી-ઘેલી,
હો ! વીણા એવાં ફૂલડાં, સખિ !

આઘે-આઘે છે મદૂલી જોગીની ગહારા,
પાસે છે ફૂલડાંની વાડી રે;
સાધીશું જોગ (સ્નેહગંગાને) કાઠડે,
વીણીશું ફૂલ ફહાડી ફહાડી,
હો ! વીણા એવા ફૂલડાં, સખિ !

૪, બહેનાં આવો

એક આંગો મહારે મહારે આંગણે રે લોલ;

ઘેરગમ્ભીર એની ઘટા ઢળી રે લોલ !

બહેનાં આવો, રસાળ એની છાંયડી રે લોલ.

એક આસોપાલવ મહારી વાડીમાં રે લોલ :

ઘેરગમ્ભીર એની છટા ઢળી રે લોલ !

બહેનાં આવો, હેતાળ એની છાંયડી રે લોલ.

એક વડલો ઉલો વનચોક્કમાં રે લોલ :

ઘેરગમ્ભીર એની જટા ઢળી રે લોલ !

બહેનાં ! આવો, વિશાળ એની છાંયડી રે લોલ.

૫, શુભના શુક્રને હો ! સંચરો

શુભના શુક્રને હો ! સંચરો, મહારાજ !

રણને છતીને બહેલેરા વીર ! પધાગ્ને, મહારા રાજ !

જગને જયડે ધરણી ધૂળાવળે, મહારા રાજ !

ઘોડો મહારો યથાપાળો, ને ઉડશે

ઘોડો મહારો જથપાળો, ને છતશે

ગરવો રણધ્વજ જો દેરદેરે, મહારાજ !

શુભટોના હૈયા જોવા રણની રમણે ચડડયા, મહારા રાજ !

શૂરનો મહેશમણ ઉલટયો, મહારાજ !

વીરો કેરા પગના પડે છે પડછન્દવા, મહારા રાજ !

શુભના શુક્રને હો ! સંચરો, મહારાજ !

૬, દેવોનાં ધામ એ

ધીમે ધીમે ધીમે, સાહેલિ !

ચાલો ચ્હડિયે ગિરિઓ ગરવા,
દેવોનાં ધામ એ, વિભુના વિશ્રામ એ,
આત્માનાં પૂર પૂરથી ભરવાઃ
ધીમે ધીમે ધીમે, સાહેલિ !

દૈત્યો વિદારનાર, દેવો ઉગારનાર,
જગવી જયનો ટંકાર આવે છે એ કુમાર,
ગિરિગિરિમાં જય ઉચ્ચરવા,

બાણે છે શેષ નાગ, ચાપે છે બીજળી,
એવા જયઠેતુધારી અભિનન્દવાઃ
ધીમે ધીમે ધીમે, સાહેલિ !

૭, હૈયાની વાંસળી

હૈયાનાં હેત જોતી વાંસળી વાગી !
 વાંસળી વાગી,
 ને મહારી છાતડી જાગી;
 દુનિયાનાં કંથ દેતી વાંસળી વાગી.

એનો ઘેરો દુહૌકાર,
 મહારા ઉરનો આધાર,
 મહારો ઉઠો ઉઠો જાણે સુવનલલકાર:

દુનિયાના કંથ દેતી વાંસળી વાગી;
 વાંસળી વાગી,
 ને મહારી છાતડી જાગી
 હૈયાનાં હેત જોતી વાંસળી વાગી !

૮, વસન્તનાં કિરણો.

૧

સન્ધ્યાના ચાલ ઢેરે કાંઠે ઉઘાડી મીટ;
 આશાની એક અલબેલડે ઉઘાડી મીટ.
 જો! જો! પ્રકાશ ઢેરે પાપચે ઉઘાડી મીટ;
 સૂર્યે ઉપાની વેલડી નીચે ઉઘાડી મીટ.
 કિરણો હતાં તે કુસુમ ખીલિયાં ઉઘાડી મીટ;
 હૃદયે એ હાસ્ય કોણે ખીલિયાં, ઉઘાડી મીટ?

૨

જો! જો! આનન્દની અધૂકડી ઉઘાડી મીટ;
 સંસાર જાગે શતપાંખડી ઉઘાડી મીટ.
 સંજીવન ભરી પિચકારીઓ, ઉઘાડી મીટ;
 દૂલડાંની ક્યારી ઢેરી ઝારીઓ, ઉઘાડી મીટ;
 જગમાં વસન્ત રમણે ચૂકડી ઉઘાડી મીટ;
 ફૂલેશો? એ કેને કેને ઉર અડી ઉઘાડી મીટ?

૯, પ્રેમસરોવર

લયુ-લયુ સરવર જૂલતું રે,	મહારા જહાલમા !
રમવાને ત્હાં રૂડું ચાલ,	
કાઠે ઉઘ્યાં દેવકૂલડાં રે,	મહારા જહાલમા !
તહેની ગૂંથીશું વરમાળ,	
રૂડાં ફૂલ, રૂડાં સરોવરે રે,	મહારા જહાલમા !
રૂડલા અતિશય આપ,	
કુંજની કુમુદલ છાંયમાં રે	મહારા જહાલમા !
ભૂલશું જગતપરિતાપ,	
જામી ઉપર રસની ઘટા રે,	મહારા જહાલમા !
<u>નીચે નીતિની વેન,</u>	
પરિમળ પમરે છે પુષ્પના રે,	મહારા જહાલમા !
જૂલો મંહી, અલખેલ !	
પીશું પરમ પદનાં અમી રે,	મહારા જહાલમા !
લેશું અમૂલ્ય લહાવ,	
જગત જૂવે તહારી વાટડી રે,	મહારા જહાલમા !
જીવનના જન્મ જમાવ,	
કમજો હસે જળ જીવતાં રે,	મહારા જહાલમા !
નયનો હસે છે રખાલ,	
ઉઠ-ઉઠ, પ્રિયતમ ! ઉઠને રે,	મહારા જહાલમા !
પ્રેમસરોવર ચાલ,	

૧૦, સ્વર્ગનાં મૃદંગ

પેલા આલઝરૂખે અલંગ
સજની ! સ્વર્ગનાં વાગે મૃદંગે

ધીરાં હો ! ધીરાં, હૈયાં શાં, વાગે,
જગમાં પડે પડછન્દ;
ધિનિકિટ ધિનિકિટ મધુરાં શાં ગાજે
આધુધ્યના આનન્દ;
પેલા આલઝરૂખે અલંગ
સજની ! સ્વર્ગનાં વાગે મૃદંગ.

ઉરઉરને આમન્ત્રણ આવે,
ચાલ સખિ ! દેવદાર;
પ્રેમનો પારાવાર ડોલે ત્હાં,
પૃથ્વીમાં સ્વર્ગ ઉતાર;
પેલા આલઝરૂખે અલંગ
સજની ! સ્વર્ગનાં વાગે મૃદંગ.

૧૧, વિરાળે મહારા પ્રાણમાં

ઠહાલાં ! વિરાળે મહારા પ્રાણમાં, રે લોલ;
પ્રાણના પ્રકાશ છે પ્રકૂલ ને !

ઠહાલાં ! વિરાળે મહારા પ્રાણમાં રે લોલ.

આશાનો જડેલ મહારા માંડવો રે લોલ;
ગૂંથી સૌભાગ્ય કેરી વેલ ને !

ઠહાલાં ! વિરાળે મહારા પ્રાણમાં રે લોલ.

આવો, પીયૂષ પાઉ ઉરનાં રે લોલ;
નેત્ર માંહિ આંખું ફડાં તેજ ને !

ઠહાલાં ! વિરાળે મહારા પ્રાણમાં રે લોલ.

પ્રેમનું ઘડાવું ફડું પારણું રે લોલ;
શોભાના બન્ધાવું હું હિન્ડોલ ને !

ઠહાલાં ! વિરાળે મહારા પ્રાણમાં રે લોલ.

પ્રભુની કરુણાકલા શાં આવળે રે લોલ;
હસળે કંઈ જડાં જડાં હાસ્ય ને !

ઠહાલાં ! વિરાળે મહારા પ્રાણમાં રે લોલ.

૧૨, ગોપિકાની ગોરસી

ગોરસ લેઈ લેઈ પીજી,
હો ! ગોપિકાની ગોરસી ભરેલી.

વદને છે હેમજયોત,
નયને છે પ્રેમજયોત;
આત્મામાં અમૃતની હેલી;
હો ! ગોપિકાની ગોરસી ભરેલી.

હૃદયાની આશ એક,
રસિયાના રાસ એક;
પ્રેમીની ખ્યાસ ના છીપેલી;
હો ! ગોપિકાની ગોરસી ભરેલી.

૧૩, એ રત

મહારી-મહારી આખલિયા ઢેરી ઠાળ રે,
 એ રત આવી, ને રાજ ! આવળે !
 બીલે નીરે સારસ સરોવરપાળ રે,
 એ રત આવી, ને રાજ ! આવળે !
 કુંજ કુંજે વાઘા સજ્યા નવરંગ રે,
 એ રત આવી, ને રાજ ! આવળે !
 ચન્દ્ર હસી અજવાળે રજનીનાં અંગ રે,
 એ રત આવી, ને રાજ ! આવળે !
 તેજ મધુર વરસે, ને વિશ્વ મંહી ન્હાય રે,
 એ રત આવી, ને રાજ ! આવળે !
 લીલો પેલો વનનો મંડપ ઝોલા ખાય રે,
 એ રત આવી, ને રાજ ! આવળે !
 ઉભી ઉભી નિરખું છું વાટ, અલગેલ રે !
 એ રત આવી, ને રાજ ! આવળે !
 ફૂલડેથી લૂમી-ઝૂમી મહારી વેલ રે,
 એ રત આવી, ને રાજ ! આવળે !

૧૪, વસન્ત લ્યો !

રાજ ! કેઈ વસન્ત લ્યો, વસન્ત લ્યો :

હાં રે મહારી ઠયારીમાં મહેકમહેક મહેકી :

હો રાજ ! કેઈ વસન્ત લ્યો, વસન્ત લ્યો.

રાજ ! વીણી ઠળીઓ મહે નેત્રમાં ઉધાડી :

હાં, રે મહારે હંધયે-લલાટે વધાવી :

હો રાજ ! કેઈ વસન્ત લ્યો, વસન્ત લ્યો.

રાજ ! દેવ દેવી સોહાગ લેવા આવે:

હાં રે મીઠી રમેહની બંસરી બજાવે;

હો રાજ ! કેઈ વસન્ત લ્યો, વસન્ત લ્યો.

૧૫, અજળ કે વેણુ

અજળ કે વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

હું તો આછી નીંદરમાથી જાગી, સખિ !
 મારા મનની મહેમાની માગી,
 અજળ કે વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

હીરદોરની હિંડોલદોરી ડાલી, સખિ !
 લોકલોકના કલ્લોલબોલ બોલી,
 અજળ કે વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

ઘેરે ટહુકે અંજલયાં નેત્ર નમણાં, સખિ !
 સર્વાં સહિયર ! સલૂણાં મહારાં શમણાં;
 અજળ કે વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

ધીમી ધીમી અમીની છલક આવી, સખિ !
 મીઠી હલકે મહેને એકલી હસાવી :
 અજળ કે વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.

૧૬, જો-જો સાહેલી ! મ્હારો કન્ય

આજે સાહેલી ! મ્હારે અજવાળાં ઉગિયાં;
ઉગ્યે આયુષ્યનો આનન્દ

મુખડાને મરકલડે રે.

કીધી અમીની મ્હને અમૃત પાઈને;
વરસ્યે રસીલો રસચન્દ

મુખડાને મરકલડે રે.

આણું-આણું હેરે, ને હેરી હેરી હસે;
બોલે અબોલ કાંઈ બોલ

મુખડાને મરકલડે રે.

ટહુકે વસન્તગીત કીકીની કોકિલા;
ટોલે જુકુટિના હિંડોલ

મુખડાને મરકલડે રે.

હૈયાને આલ એની ઝબકે છે વીજળી;
પ્રગટે છે પ્રેમના પન્થ

મુખડાને મરકલડે રે.

પૃથ્વીની પ્રભુતામાં પ્રભુ ચો પ્રકાશતો
જો ! જો ! સાહેલી ! મ્હારો કન્ય

મુખડાને મરકલડે રે.

૧૭, મહારો હીંચકો

મહારો હીંચકો રે અમરવેલડીની મહાંય;

અમરવેલડીની મહાંય;

અમરવેલડીની મહાંય;

મહારો હીંચકો રે અમરવેલડીની મહાંય.

વીજળી જ્યમ ગગન મહાંય,

કવિતા કવિનયન મહાંય,

એમ હીંચી, હૃદય મહાંય

પ્રેમરાય

ગાય:

પ્રેમહીંચકો રે હૃદયવેલડીની મહાંય;

હૃદયવેલડીની મહાંય;

હૃદયવેલડીની મહાંય;

પ્રેમહીંચકો રે હૃદયવેલડીની મહાંય.

૧૮, પુરનો મોરલો

પુરનો મોરલો, હો રાજ !
પુરમાં યનગન યનગન નાચે -

પુરનો મોરલો, હો રાજ !
પુરનો મોરલો, હો રાજ !

સુખની શેરીઓ, હો રાજ !
આંગણે યનગન યનગન નાચે

સુખનો મોરલો, હો રાજ !
પુરનો મોરલો, હો રાજ !

ફૂલની વાડીઓ, હો રાજ !
ફૂલડે યનગન યનગન નાચે

ફૂલનો મોરલો, હો રાજ !
પુરનો મોરલો, હો રાજ !

રત્નનાં સરોવરો, હો રાજ !
રત્નભર યનગન યનગન નાચે

રત્નનો મોરલો, હો રાજ !
પુરનો મોરલો, હો રાજ !

૧૯, શીયળ

સખી ! સુણ્યો સુખોલ આ રસાળો,
 શીયળને સંભાળો, સભાળો,
 સખી ! સતિઓનો શબ્દ રઢિયાળો,
 શીયળને સંભાળો, સભાળો,
 સખિ ! જીવનનો મન્ત્ર મરમાળો,
 શીયળને સંભાળો, સંભાળો.

‘ઓ રસતરશ્યાં બાળ ! રસની રીત ન ભૂલશો;
 પ્રભુએ બાધી પાળ રસસાગરની પુણ્યધી.

સખિ ! પ્રભુતાના દેવી નિયમ ભાળો,
 શીયળને સંભાળો, સંભાળો.
 સખિ ! રસની પવિત્રતા નિહાળો,
 શીયળને સંભાળો, સંભાળો:
 સખિ ! પ્રેમની અખંડ માઝા પાળો,
 શીયળને સંભાળો, સભાળો.

વનમા વરસે મેહ, ધોમ ધણે વૈશાખના;
 નિત્ય વધારે મેહ સારસ્યાંની જોતડી.

સખિ ! આત્માનાં આંગણું ચ વાળો,
 - શીયળને સંભાળો, સંભાળોઃ
 સખિ ! દેહના કલંકી ચોહ ટાળો,
 શીયળને સંભાળો, સંભાળોઃ
 સખિ ! સોહાગ સ્વામીનો રૂપાળો,
 શીયળને સંભાળો, સંભાળો.

માંડી મનનો મહેલ, જીવનાં સિંહાસન કરી,
 પધરાવી અલખેલ સ્વામીને સત્કારજો.

સખિ ! કુળ કેરી કીર્તિને ઉજાળો,
 શીયળને સંભાળો, સંભાળો :
 સખિ ! સીતાને રામનાં છો બાળો,
 શીયળને સંભાળો, સંભાળો :
 સખિ ! સ્નેહસુધા પાઇ પી ઉછાળો,
 શીયળને સંભાળો, સંભાળો.

૨૦, ઝીણા ઝીણા મેહ

ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ,
 ભીંજે, મહારી ચુંદડલી :
 એવો નીતરે કૌભારનો નેહ,
 ભીંજે મહારી ચુંદડલી.

આજે ઝમે ને ઝરે ચન્દ્રીની ચન્દ્રિકા,
 ભીંજે રસિક ઠાઈ બાળા રે;
 ભીંજે સંખી, ભીંજે 'શરદ અલબેલડી,
 ભીંજે મહારા હૈયાની માળા:
 હો ! ભીંજે મહારી ચુંદડલી.

વનમાં પપૈયો પેલો પિયુ પિયુ બોલે,
 ટહુકે મયૂર 'કેરી વેણું રે;
 ટમ ટમ ટમ ટમ વાદળી ટમકે,
 'ટમકે મહારા નાથનાં નેણું :
 હો ! ભીંજે મહારી ચુંદડલી.

આનન્દકન્દ ડાંલે સુન્દરીનાં વૃન્દ, ને
 મીઠા મૃદંગ પડછન્દા રે:
 મન્દ મન્દ હેરે મીટડી મયંકની,
 હેરો મહારા મધુરમયન્દા !
 હો ! ભીંજે મહારી ચુંદડલી.

૨૧, હૈયાનું હોડણું !

હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હાર હૈયાનું હોડણું !

હો નાથ ! કહેશો ?

હો નાથ ! કમ્હારે ?

ઝોલે ચ્હડયું મ્હાર હૈયાનું હોડણું !

હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હાર હૈયાનું હોડણું !

ધૂમતાં તોફાનો શમાવો :

હો નાથ ! કમ્હારે ?

હો નાથ ! કહેશો ?

ઝોલે ચ્હડયું મ્હાર હૈયાનું હોડણું !

હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હાર હૈયાનું હોડણું !

જલની સીમાઓ બતાવો :

તલની ગુફાથી બચાવો ;

હો નાથ ! કમ્હારે ?

હો નાથ ! કહેશો ?

ઝોલે ચ્હડયું મ્હાર હૈયાનું હોડણું !

હો ! ઝોલે ચ્હડયું મ્હાર હૈયાનું હોડણું !

શઢ તો સફરના ચહાવો
 ઉમિએ ઉમિવા ઉડાવો
 જલધિના રાસ એ જમાવો

હો નાથ ! કૃષ્ણારે ?

હો નાથ ! કહેશે ?

ઝોલે ચહડયુ મહાર હૈયાનુ હોડલુ !

હો ! ઝોલે ચહડયુ મહાર હૈયાનુ હોડલુ !

૨૨, સારસના શબ્દ

સન્ધ્યા ઉઝસ ભરી નમતી હતી, સખિ ! વૈશાખનીઃ
મનોહારી સુશીતળ શાન્ત, હો સખિ ! વૈશાખની.
આવી કરીને દિન મેદિની, સખિ ! વૈશાખનીઃ
ઉભી રજનીને કાંઠડે એકાન્તઃ હો સખિ ! વૈશાખની.

વનમાં વિરામતી વિભૂતિઓ, સખિ ! વૈશાખની;
નદી છવરાતી છાછરનીર હો સખિ ! વૈશાખની.
નિર્મળ જૂકી નભની ઘટા, સખિ ! વૈશાખનીઃ
જળે છાયા ફેલેલી ગંભીરઃ હો સખિ ! વૈશાખની.

વાયુની લહરી થંભી હતી, સખિ ! વૈશાખની-
હતી થંભી હ્રસ્વ તણી આશઃ હો સખિ ! વૈશાખની.
પોદી'તી સાયંસમાધિમા, સખિ ! વૈશાખનીઃ
જડ-ચેતનસુષ્ટિની સુવાસઃ હો સખિ ! વૈશાખની.

એવે એક સારસબેલડી, સખિ ! વૈશાખનીઃ
આવી ટહુકી અમારી પાર; હો સખિ ! વૈશાખની.
અને જાગી જગત રસચેતના, સખિ ! વૈશાખનીઃ
રહી વરસી જ્યોત્સ્ના કેરી ધારઃ હો સખિ ! વૈશાખની.

૨૩, કન્યકોડામણી

સોહાગભૂતિ શી રે કે શણુગારી આ તો ? સાહેલડી !
ઉભો તો માંડિયે રે કે દીવડાની વાતો, સાહેલડી !

રૂપની ઠલા ઠરી રે કે ચતુરા ! કચ્છાં વાહ્યાં ? સાહેલડી !
છખિલી ! આ છોગલાં રે કે મોહના શે ધાહ્યાં ? સાહેલડી !

હજી તો વસન્તની રે કે દહેર પહેલી આવે, સાહેલડી !
ઉરને ઉમળકે રે કે વિશ્વ જો ! વધાવે, સાહેલડી !

હજી ય તો વાર છે રે, કે આવડી બહેલી ! સાહેલડી !
એવાં શાં કામ છે રે ? આવડી ઘેલી ! સાહેલડી !

ચન્દનકંઠાવટી રે કે કુંકુમ ભરિયાં, સાહેલડી !
ગોરાં શુભાળને રે કે એમ મુખે ધરિયાં, સાહેલડી !

કુંપળને ટોડવે રે કે તારલી પલકે, સાહેલડી !
પોપચાંને પાદડે રે કે કીકીઓ મલકે, સાહેલડી !

સરિતામાં પૂર તો રે કે આજ આ શાનું ? સાહેલડી !
મેહુલે શું માંડિયું રે કે માવડું મહાનું ? સાહેલડી !

અંબુજઆંખરી રે કે અંબુજ સાચાં, સાહેલડી !
ભમ્ભરના આપમાં રે કે જાણ કેમ ધાર્યાં ? સાહેલડી !

ચંદાને સેંચલે રે કે વાદળી નમતી, સાહેલડી !
ભાલમાં ચ્હડીને રે કે એમ અલક રમતી, સાહેલડી !

શણુગાર સળ્યા રે કે કન્યના કોડે, સાહેલડી !
મનોહર મોગરો રે કે ઉઘડે અંખોડે, સાહેલડી !

વદનકટોરીમાં રે કે અમૃત લીધાં, સાહેલડી !
શાશ્વત સૌભાગ્યના રે કે ચન્દ્રક કીધા, સાહેલડી !

પૃથ્વીને પૂનમે રે કે સૂર્ય ચન્દ્ર રાજે, સાહેલડી !
એવા બે કાનમાં રે કે હીરલા વિરાજે, સાહેલડી !

કમળનેા ડોહલો રે કે પત્રે બિન્દુલેખા, સાહેલડી !
કંઠને ઢોળાવ રમે રે કે મોતિડાંની રેખા, સાહેલડી !

વનેવન આંખલે રે કે મહોર મહોરો દીઠા, સાહેલડી !
દેહડાળે પ્રેમના રે કે મહોર એવા મીઠા, સાહેલડી !

જાસુદની બેલડી રે કે ઢળતી હાસે, સાહેલડી !
હૈયાનાં ફૂલડાં રે કે ફૂલતાં વિલાસે, સાહેલડી !

ત્હારે તો ઉગિયા રે કે અંગઅંગ ભાનુ, સાહેલડી !
ઠાંદે શું છેડલે રે ? કે નથી હવે છાનુ, સાહેલડી !

ફૂલને હિન્ડોલે રે કે ફૂલડાંની માળા, સાહેલડી !
દેહજૂલે જૂલતા રે કે હાથ બે રૂપાળા, સાહેલડી !

ફૂલડાંને ફૂમતે રે કે સોનલા સિતારી, સાહેલડી !
એવાં સૌભાગ્યનાં રે કે કંઠણે પધારી, સાહેલડી !

સરોવરપંકમાં રે કે પંકજ ઉઘડે, સાહેલડી !
 ધરતીના ચોકમાં રે કે પાય એમ ઉપડે, સાહેલડી !
 કમળની પાંખડી રે કે પાંદડે પડીઓ, સાહેલડી !
 મખમલની લીલુડી રે કે પાવલે મોજડીઓ, સાહેલડી !
 ક્ષિતિજેથી ઢાંધ તો રે કે તેજકૂલ હેરે, સાહેલડી !
 ધૂધરીની તારલી રે કે ઘાધરને ઘેરે, સાહેલડી !
 મોરલાની પાંખ એ રે કે ઉડતી ઝલે, સાહેલડી !
 ચોરસાના ચોક તો રે કે એમ ચડડયા ઝલે, સાહેલડી !
 પૂર્ણિમાની ચન્દની રે કે શરદની સોહે, સાહેલડી !
 રંગેલા અંગરંગ રે કે મોહિનીના મોહે, સાહેલડી !
 મંજરી ગૂંથેલી રે કે આમ્રઘટા ઢળતી, સાહેલડી !
 અંગરની નયોત્તિનકા રે કે દેહજયોતે લળતી, સાહેલડી !
 વારૂ વમન્તની રે કે ફૂલવાડી ફૂલે, સાહેલડી !
 સાળુની વેલીઓ રે કે એમ અંગે ખીલે, સાહેલડી !
 વાદળીની વાડીમાં રે કે વીજળી રમતી, સાહેલડી !
 સારા સંસારમાં રે કે મુન્દરી ધૂમતી, સાહેલડી !
 એકાકી સારસી રે કે આલમાં ઉલી, સાહેલડી !
 પ્રેમની પંખિણી રે કે એવી દીસે દૂશી, સાહેલડી !
 પિયુના પંથમાં રે કે ખડાવરી બાળા, સાહેલડી !
 આંખડીમાં ઉડતી રે કે ડરની નવાળા, સાહેલડી !

જગતની પુણિમા રે કે પ્રગટી શું આજે ? સાહેલડી !
 રૂપ ઢેરી ચન્દ્રિકા રે કે ઉછળી શી ગાજે ? 'સાહેલડી !
 સોના પાલવડે રે કે વાદળી ઉગી, સાહેલડી !
 પારસપૂતળી રે કે એવી કાં મુંગી ? સાહેલડી !
 સારા ય વિશ્વની રે કે વાડી શે વેડો ? સાહેલડી ?
 કોડીલા કન્યો રે કે એવડો શો નેડો ? સાહેલડી !
 અંગમાંથી આવડો રે કે આગનો ઉછાળો, સાહેલડી !
 કેને કઝાડવો રે ? કે પાંખ કાંઈ ઢાળો, સાહેલડી !
 આજે વસન્તની રે કે પંચમી આવી, સાહેલડી !
 આવડી ઉતાવળી રે કે સખિ ! કપ્ડાં સિધાવી ? સાહેલડી !
 કોકિલા બોલાવતી રે, કે ઉભલાં રૂહેજો, સાહેલડી !
 ફર તો એ દેશ છે રે, કે ડગ ધીરે દેજો, સાહેલડી !
 સન્ધ્યાની ચન્દ્રિકા રે કે જ્યોત ઝીણી ઢાળો, સાહેલડી !
 ઉતરે છે દર્શને રે કે તારલીઆ ટાળો, સાહેલડી !
 વેરલ ફૂલડાં રે કે સખીજને પન્થે, સાહેલડી !
 પૂરલ સાધિયા રે કે પ્રેમના કન્યે, સાહેલડી !
 આનન્દે ઉજળાં રે કે લવ રસગેહે, સાહેલડી !
 શાણી ! સદા શોભાજો રે કે નાથને નેહે, સાહેલડી !

૨૪, ચોક ભરી ઢળે ચન્દની

હયો-હયો, ચોક ભરી ઢળે ચન્દની.

હયો-હયો, તારા વેરાય કોટિપાંખડી;

હયો-હયો, ચન્દાનાં અમૃતનીર, રાજ !

હયો-હયો, ચોક ભરી ઢળે ચન્દની.

હયો-હયો, માથે મુગટ મૂકો તેજના;

હયો-હયો, અંગે તો તેજનાં ચીર, રાજ !

હયો-હયો, ચોક ભરી ઢળે ચન્દની.

હયો-હયો, હૈયામાં હેતનાં સરોવરો;

હયો-હયો, નયનોમાં હેતના હિન્ડોળ, રાજ !

હયો-હયો, ચોક ભરી ઢળે ચન્દની.

હયો-હયો, આત્માના સાગર ઉછળે;

હયો-હયો, બ્રહ્માંડ ઉભું રસભોળ, રાજ !

હયો-હયો, ચોક ભરી ઢળે ચન્દની.

હયો-હયો, આજે રણિયામણી રાતડી;

હયો-હયો પુણ્યના સોહામણા પ્રકાશ, રાજ !

હયો-હયો, ચોક ભરી ઢળે ચન્દની.

હયો-હયો, સૌભાગ્યચોકમાં, સુન્દરી !

હયો-હયો પ્રીતમના પ્રેમના રાસ, રાજ !

હયો-હયો, ચોક ભરી ઢળે ચન્દની.

૨૫, અલી કોયલડી !

ઉંચાં આકાશ, ઉંચી વાદળી, અલી કોયલડી !
કાંઈ ઉંચા ત્હારા રણવાસ:

મીઠડું દહૌકજે રે અલી કોયલડી !

વાળે વસન્તની વાંસળી, અલી કોયલડી !
કાંઈ જામે રસિકના રાસ:

મીઠડું દહૌકજે રે અલી કોયલડી !

હાથે મ્હારે હાતું ગીતડું, અલી કોયલડી !
એ તો ગાયું છે આજે અમોલ:

મીઠડું દહૌકજે રે અલી કોયલડી !

ઉરમાં મ્હારે એક મોરલી, અલી કોયલડી !
બોલી કાલા-ઘેલા ત્હેના બોલ:

મીઠડું દહૌકજે રે અલી કોયલડી !

બોલી ઘેલા-ઘેલા મદબોલ,
બોલી કાલા-કાલા બ્રહ્મબોલ;

મીઠડું દહૌકજે રે અલી કોયલડી !

૨૬, વન

ઉગ્યો સૂરજ જો ! લીલુડા વનમાં રે,
ઉગ્યો ઉગ્યો સરવર-ગિરિવરને તીરે.

જાગ્યાં ઘેરી ઘટામાંના પંખેરૂં રે,
જાગ્યાં-જાગ્યાં મેના પોપટ મોરલા.

ધણુ લઈ ચાલ્યા વનમા બાળ ગોવાળો રે,
ગાયો જઈ આરશે રે આઘી સીમમાં.

ફરતો ફાલ્યો આંખલિયાનો ફાલ રે,
શીળો રે સરવરિયા પરનો વાયરો.

ધણુ ચરશે લીલમડું ઘાસલવિંગ રે,
સરવરનીર પીશે, ને નીરમાં ધૂમશે.

ઘાડાં જામ્યાં જાંબૂડાનાં ઝાડો રે,
તહેને શીળે ધણુ વેરાતું ઢળી જશે.

ફર સરવર ભરતા ઝરણાનાં જોવો રે
ગીતડાં ગાતાં નાદ રાયકો રેલશે.

આંખાની મંજરીઓ ખાતી કોયલ રે
વસન્તની વાંસલડી સરિખી જોલશે.

—મા છેડીશ તું આજે ત્હારી વેણુ રે,
પ્રભુનાં ગીત વનવનથી વહી ત્હને વધાવશે.

x

x

x

વૈશાળે વટોળ ઉન્ડાધખ વાશે રે,
ધૂળનાં વાદળ સ્થશે વનના વાયરા.

બળતાં કિરણોના વરમાદ વરમશે રે,
બળશે ધરતી, બળશે પ્રાણી-પાંદડા.

વિયોગ શો કાંડ ધોમ ધણે આકાશે રે,
સૂકવશે સૃષ્ટિ, રમ આંખે સીચશે

ચીલામાં ચળકન્તા મરવા વીણી રે
છાયે બેઠા રાયકો ભાત આરોગશે

ઉડતાં પંખી ડાબે લેળાં થાશે રે,
વિસામે વિરમશે જગના પન્થીઓ.

ઠડવી લીમડીઓની મીઠી છાયે રે
મોળીડાને ઓશીકે રાયકો પોઢશે

ફિલકિલ કરતા વ્હાલપડા પંખેડૂ રે
બ્હાલા ગોવાળ હાલરડે ઉંધારશે

લીલમછમ પલવમાં ઠરતો વાયુ રે,
ચાકેત્રા ગોવાળનો થાકે ઉતારશે.

સુણ, સહમજ, આચર એ ગીતના લેદો રે,
પશુથી થે પામર શું આપણુ માનવી ?

x x x x

રહાંજ પડી, આ તડકા કુમળા થાય રે,
સૂરજ પણુ ધરતીના ઉરમાં ઢળી પડે.

ઠંડાં છે ધણુ ? એ ઠંડાં છે જાળ ગોવાળ રે ?
ઠંડાં છે વાંસલડી એ વનવન વીંધતી ?

માત્ર સરોવરજળમાં રમતાં ભાણું રે
દોડતી વાદળીઓનાં ભૂખરાં લહેરિયાં.

—આછા ધૂંધટ ઉઘાડ, વદન વિકસાવ રે,
વાદળીઓને વેર, પ્રગટ સુખચન્દની.

પ્રિયતમપ્રિય ભેદ લોકડિયાં લજ્જાયે રે,
વસન્ત તો પાંખડીએ પ્રેમ વધાવશે.

ધન્ય નયન ! શું હાસ્ય વિરલ હું પામ્યો રે !
આશીર્વાદ હૃદયમાં ઉમરાતા ઝીલ્યા.

લાલકમલસૌભાગ્યસુધા મહેં પીધી રે,
ધણુમાં નવ એ દૂધડિયાં લાધ્યાં મહને.

૨૭, ગોવાલણી

ફળે સૂર્ય ધીમે-ધીમે, ગોવાલણી રે લોલ !
નમે તારા લૂમે-ઝૂમે, ગોવાલણી રે લોલ !

તહેમારાં અમૃત સમાં મ્હેડાં, ગોવાલણી રે લોલ !
તહેમારાં અમૃત સમાં હેડાં, ગોવાલણી રે લોલ !

ઘાડી ઝાડીઓનાં ઝુટેા, ગોવાલણી રે લોલ !
તહેમારો રાગ ઉડયો ઉડેા, ગોવાલણી રે લોલ !

તેજ આંખમાં પૂરાયું, ગોવાલણી રે લોલ !
મ્હને મધુરું શું પાયું, ગોવાલણી રે લોલ !

૨૮, ભરતી ડાલે

હો મોમદેવ ! આઘમી મા જઈય,
કે ભરતી ડાલે ભલી રે:

હો મોમ ! ત્હને પોપચેથી પીય
કે ભરતી ડાલે ભલી રે.

હો મોમ ! ત્હારા કિરણોના બાણ,
કે ભરતી ડાલે ભલી રે:

હો મોમ ! એ તો વીંધે પંચ પ્રાણ,
કે ભરતી ડાલે ભલી રે.

હો મોમ ! ત્હારી ચન્દનીને તીંગ,
કે ભરતી ડાલે ભલી રે:

હો મોમ ! હુ તો પ્રેમનો અમીર,
કે ભરતી ડાલે ભલી રે.

હો મોમ ! ત્હારા મણિથી જડાવ,
કે ભરતી ડાલે ભલી રે:

હો મોમ ! મ્હારી મહાગણી લાવ:
કે ભરતી ડાલે ભલી રે.

૨૯, બોલે છે મોર

૧

બોલે છે મોર, બાલા ! બોલે છે મોર :
 ત્હમारे पारण्ये बोलें छे मोर :
 डायल करे मइशोर :
 रडाने, सुदोयना !

ત્હમारे पारण्ये बोलें छे मोर :
 બોલે છે મોર, બાલા ! બોલે છે મોર.

૨

બોલે છે મોર બહાલા ! બોલે છે મોર :
 आपण्ये पारण्ये बोलें छे मोर :
 डायल करे कलशोर :
 आने कलाधर

આપण्ये पारण्ये बोलें छे मोर :
 पारण्ये पारण्ये बोलें छे मोर :
 બોલે છે મોર, બહાલા ! બોલે છે મોર.

૩૦, ફૂલ હું તો ભૂલી

વેણી ગૂંથી, ને મંહી ફૂલ હું તો ભૂલી;
ભૂલ્યું ભૂલાય કેમ એમ ?

અલબેલડી !

વેણી ગૂંથી, ને મંહી ફૂલ હું તો ભૂલી.

ઉગી આપાઠ ઢેરી વાદળી આકાશે;
દીઠે મંહી ભર્યો પ્રેમ,

અલબેલડી !

વેણી ગૂંથી, ને મંહી ફૂલ હું તો ભૂલી.

વાદળીમાં વીજળીની વેલડી ઝબૂકે;
દીઠે મંહી રમ્યાંખ,

અલબેલડી !

વેણી ગૂંથી, ને મંહી ફૂલ હું તો ભૂલી.

વાડીમાં મોરલા ઠલા ઠરી રહ્યાંતા;
દીઠે મંહી રૂપાંખ,

અલબેલડી !

વેણી ગૂંથી, ને મંહી ફૂલ હું તો ભૂલી.

મીઠું શું આશની યે પાર કાંઈ ગાજ્યું;
 મુઘ્યા મંહી મુજ કાન્ત,

અલબેલડી !

વેણી ગૂંથી, ને મંહી ફૂલ હું તો ભૂલી.

અંગુલિના સ્પર્શ સમા ફેરાં અડયાં, ત્હાં
 નાઠી હું ઓરડે એકાન્ત,

અલબેલડી !

વેણી ગૂંથી, ને મંહી ફૂલ હું તો ભૂલી.

૩૧, સ્નેહપર્વણી

હો રાજ ! ચાંદાની ચન્દની મ્હારે આ બહાલી,
શરદની શોભિતી રસાળી,

મ્હારે આત્મા ડોલાવણુવાળી:

હો રાજ !

ચાંદાની ચન્દની મ્હારે આ બહાલી.

આંખાની ઠાળીએએ વેલડી ગૂંથી હતી,
એવી મ્હને હાથમાં ઉછાળી:

હો રાજ !

ચાંદાની ચન્દની મ્હારે આ બહાલી.

તેજ કેરાં ફિરણીની ગૂંથી રસમાલિકા
ચાંદલિયે અર્પી રઢિયાળી:

હો રાજ !

ચાંદાની ચન્દની મ્હારે આ બહાલી.

કમળનાં પાંદડાં શાં ઉરે ઉર પાથરી
કીધી મ્હને હૈયામાં હુ'શાળી

હો રાજ !

ચાંદાની ચન્દની મ્હારે આ વ્હાલી.

ફૂલડામાં ફૂલડાંની ફેરમ કે ઠાલવે,
મુખડે કંઈ મુખ એમ ઢાળી.

હો રાજ !

ચાંદાની ચન્દની મ્હારે આ વ્હાલી.

ફેડયા મુજ પ્રાણ માહિ પ્રેમના ફૂવારા;
આંખડલી પ્રેમથી ઉભાળી,

હો રાજ !

ચાંદાની ચન્દની મ્હારે આ વ્હાલી.

પ્રીતમની પહેલેગ મુગ્ધાનની પર્વણી
મ્હારી આ પૂર્ણિમા રૂપાળી:

હો રાજ !

ચાંદાની ચન્દની મ્હારે આ વ્હાલી !

૩૨, એ દિવસો

અંદન છાંટી ચોક સમાર્યો બ્યોમનો,
રજની રસીલી હસતી લલિત વર હાસ ને !
આલિયો ઉર ભરી ભરી રસ કંઈ ઢાળતો,
આપણુ પણુ રમતા'તાં વિરલ વિલાસ ને !

એવા યે દિવસો પણુ પ્રિયતમ ! વહી ગયા.

કૂલકૂલની પાંદડીઓ મીઝઈ ઢળી જતી,
નમી નમી મુરલિ લેતા પ્રિયને ઉછંગ ને !
નયનોમાં નયનો ઢાળીને હેત શું
ઉજગ્યો ઉત્સવ રહમણ પરમ પ્રસંગ ને !

એવા દિવસ હતા, તે પ્રિયતમ ! વહી ગયા.

પ્રિયતમ ! એ શશિરાજ ચહકન્ત અટારીએ,
રમે પદે ન્હાનકડો અનિલકુમાર ને !
ને મદભર રજનીનાં નયનો નાયતાં,
હૃદય ઝીલે સૌનાં અમૃતની ધાર ને !

એવાં દિનનાં શમણાં પ્રિયતમ ! વહી ગયાં.

પલ્લવમાં પલ્લવના પાલવ પાથરી
પંખી પહોડયા લીડીને પાંખ શું પાંખ ને !
વિલસે આજ જગત સહુ રસના અંકમાં,
અજળ વિલસતી અલગેલી તુજ આંખ ને !

એવા રસદિવસો યે પ્રિયતમ ! વહી ગયા.

૩૩, સોણલાં

સ્નેહીના સોણલાં આવે, સાહેલડી !

ઊરના એકાન્ત મહારા લડકે બળે :

હૈયાના હેત તો સતાવે, સાહેલડી !

આશાની વેલ મહારી ઉગી ઢળે ધ્રુવ

મહડયુ' પૂર મધરાતનું, ગાળે ભર સૂનકાર

ચમકે ચપળા આલમાં,

એવા એવા છે પ્રિયના ચમકાર રે સાહેલડી !

ઊરના એકાન્ત મહારા લડકે બળે.

ઝરમર ઝરમર મેહુલો પરસે આછે નીર .

ઉન્ડે આંસુ નયનો લીળે,

એવા એવાં લીળે મહારા ચીર : રે સાહેલડી !

ઊરના એકાન્ત મહારા લડકે બળે.

અવની ભરી, વનવન ભરી, ધૂમે ગાઢ અન્ધાર,

ઝળકે મંહી ધુણિ ભોગીની,

એવા એવા છે પ્રિયના ઝળકાર રે સાહેલડી !

ઊરના એકાન્ત મહારા લડકે બળે

ઝીણી લ્યોતે ઝળહળે ઝિયનો દીપક લગીર :
 પડે પતંગ, મંહી જલે,
 એવી એવી આત્માની અધીર • રે સાહેલડી !
 ઉરના એકાન્ત મહારા ભડકે બળે,

પ્રીતિ કૂલની પાદડી, ખૂચે ચન્દ્રની ધાર •
 સ્નેહના સંભારણા
 એવા એવા ખૂચે દિલ મોઝાર : રે સાહેલડી !
 ઉરના એકાન્ત મહારા ભડકે બળે.

૩૪, પ્રીતમ પધારે પરદેશમાં

કેઇ આવો આ વાર રે, રોકો નિરધાર રે,
 જીવનઆધાર રે પ્રીતમ પધારે પરદેશમાં;
 મહારો રૂપનો અંગાર રે, ગુણનો ભંડાર રે,
 હૈયાનો હાર રે પ્રીતમ પધારે પરદેશમાં

બહાલમ ! વસમી વાટ વનવગડાની વેગળી:
 ઉરને હિન્ડોળાખાટ જૂલો, જૂઝાણું હેતથી.

અન્ધારી આ આજની શતલડી:
 અન્ધારી અઘાર એવી વાટલડી:
 કેઇ આવો આ વાર રે.

રૂપે મદયો રંગદોલિયો, મંહી માંડી સોનલ વેલ:
 પ્રીતનાં પુષ્પો કે વીણશે, છાંડી જશે ને ? છેલ !

પિયુષ ! ભવસાગરના ભેર
 વિધિલખ્યા સહુને મળે, રે લોલ:
 પિયુષ ! ભરતીનાં ચહુડયાં પાણી
 કે વળિયાં નહીં રે વળે, રે લોલ:
 કેઇ આવો આ વાર રે.

૩૫, પ્રીતમ પધારે ઘેર

હો માળિડા ! છાગ લરીને લાવ્યે ફૂલ,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર;
 હો માળિડા ! આપીશ અમૂલનાં ચે મૂલ,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર.

હો ! આછો—આછો, પ્રારબ્ધનો રંગ હતો આછો,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર;
 હો ! આજે મ્હારો આશાનો સૂર્ય ઉગ્યો પાછો,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર.

હો ! આઘી—આઘી ખારા સાગર ઢેરી વાટ,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર;
 હો ! પાસે—પાસે ઉર ઢેરા મીઠડા ઘાટ,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર.

હો ! દેહ દઈ દેહનો પીધો સુધાખ્યાલો,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર;
 હો ! પ્રાણુ દઈ પ્રાણુનો કીધો છે મ્હારો બહાલો,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર.

હો ! આજે મ્હારે અમાસની પૂર્ણિમા પ્રકાશે,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર;
 હો ! આજે મ્હારે આયુષ્ય ભર્યું—ભર્યું ભાસે,
 કે આજ મ્હારે પ્રીતમ પધારે ઘેર.

૩૬, અખોલડા

બાર બાર વર્ષના અખોલડા રે;
 બહાલાંના બોલો બોલાય,
 આજ બહાલાંના બોલો બોલાય;
 ભાગ્યા અખોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અખોલડા રે;
 બહાલાંના ગૂલે ગૂલાય,
 આજ બહાલાંના ગૂલે ગૂલાય;
 ભાગ્યા અખોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અખોલડા રે,
 રસ ઠેરાં કુંકુમ ઘોળાય,
 આજ રસ ઠેરાં કુંકુમ ઘોળાય;
 ભાગ્યા અખોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અખોલડા રે;
 આંખોમાં આંખો ટોળાય,
 આજ આંખોમાં આંખો ટોળાય;
 ભાગ્યા અખોલડા રે.

બાર બાર વર્ષના અખોલડા રે;
 રનેહનાં ગીતો ગવાય,
 આજ રનેહનાં ગીતો ગવાય;
 ભાગ્યા અખોલડા રે.

ભાર ભાર વર્ષના અબોલડા રે;
 સ્નેહથી સ્નેહી પોષાય,
 આજ સ્નેહથી સ્નેહી પોષાય;
 ભાગ્યા અબોલડા રે.

ભાર ભાર વર્ષના અબોલડા રે;
 લલજાના પડદા ચીરાય,
 આજ લલજાના પડદા ચીરાય;
 ભાગ્યા અબોલડા રે.

ભાર ભાર વર્ષના અબોલડા રે;
 હૈયામાં હૈયા સમાય,
 આજ હૈયામાં હૈયા સમાય;
 ભાગ્યા અબોલડા રે.

૩૭, માયા ઉતારી

આગ્યો આપાદ, ગાઢ આલલાં છવાયાં;
આમુડે ચીર સૌ લીંબયાં;
સુહાગી દેવ !

એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?
ચન્દા ને સૂર્ય મહારા જ્યહાં સદા સમાણા,
આંખોના તેજ એ હોલાણાં
સુહાગી દેવ !

એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?
પૃથ્વીનાં પુણ્ય જ્યહાં પ્રકાશતાં ગહે દીકાં,
આત્મામૃત ઓનર્યાં એ મીઠાં :
સુહાગી દેવ !

એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?
વિશ્વનાં વિલાસ જે ભુકૃતિમાં વિરાજે,
નાચે ન નેણ એહ આજે:
સુહાગી દેવ !

એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?
હેયાના બેઘનો હિંચે છ જ હિંચોલો :
આશાનો એક બોલ બોલો !
સુહાગી દેવ !

એવાં શાં આળ રાજ ! માયા ઉતારી ?

૩૮, દીઠો'તો ખેાર

ચેલૂટા ચિત્તચોર
પ્રીતમને દીઠો'તો ખેાર.

શગ્દને આલસે સીને વાન દીઠો
મીઠડલો એ મોર :

પ્રીતમને દીઠો'તો ખેાર,
સીની સીની વાદળી ભરી ભરી આવે,
જોળનનું એ જોર :

પ્રીતમને દીઠો'તો ખેાર.
હાથમાં રમાડતો'તો કમળની ડંખળી,
કાળજીની વર દોર :

પ્રીતમને દીઠો'તો ખેાર,
ચિત્તને આકાશ એહ ઉડતો અનેરું,
ચાંદરણામાં ચક્રોર :

પ્રીતમને દીઠો'તો ખેાર.
આતે જોલે છે ગહાના અંતરની શ્રીષ્ટે
દોયલડી મદયોર :

પ્રીતમને દીઠો'તો ખેાર.
આઠ-આઠ મામની અળાંડ પડી ગહારે
રાતલડી ચે અધોર :

પ્રીતમને દીઠો'તો ખેાર.

૩૯, મનોહર એ

મનનો હરનાર મનોહર એ,
હું કચ્છા ચોધુ મનનો હરનાર મનોહર એ ?
સખિ ! કઈ કુંજે મનનો હરનાર મનોહર એ ?

લવનનીર ચ્હારાં ઘેરાં ઘેરાં બહેનારા,
જળા કેરે કાઠડે ઉભો એ :
વાટ ભરીને ઉઠો પડછાયો પાડયો રૂઠો,
હેયે તો હેતથી ઝીલ્યો એ,

કયમ ભય ઘડી ચે ભૂલ્યો એ ?
મનથી વરી છું બહાલમો એ :
હું કચ્છાં ચોધું મનનો હરનાર મનોહર એ ?
સખિ ! કઈ કુંજે મનનો હરનાર મનોહર એ ?
મનનો હરનાર મનોહર એ.

૪૦, વસન્તમાં, સખિ !

ફૂલડે નમેલી ફેરે છ વેલી,
માઝમ રાત અલબેલી,
રસની હેલી રે રેલી વસન્તની, સખિ !

મુછું છું આછેરાં કે કદિ ઘેરાં,
પ્રભુનાં તેજ શાં અનેરાં,
રસિકો કેરાં રે ગીતો વસન્તનાં, સખિ !

ઠોકિલકુંજે, ગહન નિકુંજે,
રોલન્ત મહોરના પુંજે,
વનમાં ગુંજે રે પંખી વસન્તનાં, સખિ !

જપી નામમાલા, સ્મરી સ્મરી બહાલા,
ભરી મુર સ્નેહના રસાલા,
વાય ઠો બાલા રે વેણુ વસન્તની, સખિ !

લોક ઉદાસે, વિશ્વ વિલાસે,
સોહન્ત ચન્દ્રિકા ઉગસે;
કહે, કાં ન હાસે રે
આત્મા વસન્તમાં ? સખિ !

૪૧, ફૂલડાંકટોરી

અન્દ્રીએ અમૃત મોકલ્યા, રે ખડેન !

ફૂલડાંકટોરી ગૂંથી લાવ,

જગમાલણી રે ખડેન !

અમૃત અંજલિમા નહિ ઝીલું, રે ખડેન !

અંજલિમા ચાર-ચાર ચારણી, રે ખડેન !

અંજલિએ છૂદણાના ડાઘ .

જગમાલણી રે ખડેન !

અમૃત અંજલિમા નહિ ઝીલું, રે ખડેન !

ઝીલું નહીં તો ઝરી જતું, રે ખડેન !

ઝીલું તો ઝરે દથ ધાર .

જગમાલણી રે ખડેન !

અમૃત અંજલિમા નહિ ઝીલું, રે ખડેન !

ફૂલડામા દેવની હથેળીઓ, રે ખડેન !

દેવની કટોરી ગૂંથી લાવ :

જગમાલણી રે ખડેન !

અમૃત અંજલિમાં નહિ ઝીલું, રે ખડેન !

૪૨, વિદાય

જાઓ સખિ ! ત્યાં, સિધાવો હવે તો
 સરોવરનીર ત્યાંહાં હેલે ચઢ્યાં :
 સદાણી ! જે કુંજમાં જન્મેયો તુજ મૌરલો,
 મુન્દર કલાપ ઇન્દ્રજે મઢ્યા.

અમે તો જોગીડા, ભમતા પ્રવાસી,
 વરવો ચે વેશ, ને વરવી કથાઃ
 રસના અખૂઝ, અમે લેખના ઉપાસી,
 અતિથિ આવી ઘડી આંગણ વસ્યા.

આવે જો ! તારિકાના સહિયરસાયમાં
 ધૂમકેતુ દેા જટાધારી, ભલા !
 ભયકારી, ભાગ્યભૂલાવનારાઃ
 એવી અમારી ચે અભાગી બલા.

સુધાસુહાગી શીળી ત્હારે તો ચન્દ્રિકા,
 ધખતી ધૂણીના અમે તપસી બૂનાઃ
 ખાખી વૈરાગી ને જતી ને જોગટા,
 બાહુગારા ધૂતારા હૈયાસૂના.

આયુષ્યનો અન્ત, ને ધરતીનો છેડલો,
 છપનઆરો, નલકૂળકી, સખિ !
 જગતની બોલીમાં એક એહ બોલ છે,
 ‘આવજો,’ ‘હું જાઉં છું,’ ‘વિદાય છે, સખિ!’

દેવેની પાપ છાંય ઢાળજો સદા ચે,
 ત્રિવિધના તાપને નિવારજો ઝીંકી;
 આત્મની વિભૂતિ, તહારા સ્નેહનાં સૌભાગ્યને
 સીંચી અમી એ અમર કરજો ઢળી.

વિત્યા દિવસ કોઈ પાછા ન ઉગતા,
 ઉગે તે કોઈ આશ્ચર્યાની સમા :
 શુભ માનો તો આશિષ આપજો,
 દૂષણ્યાં હોય તો દેજો ક્ષમા.

૪૩, માફ કરજે, બાલા !

અમે ભોગીના ભોગ માફ કરજે, બાલા !
તહારા ભોગીના ભોગ અંગ ધરજે, બાલા !

અમે રોડે કેરા સાધુ, માફ કરજે, બાલા !
મળ્યા મુખડાના માધુ તહારા, વરજે, બાલા !

અમે મુખના મન્યાસી, માફ કરજે, બાલા !
હવે હમતા શું હાસી કોડ પૂરજે, બાલા !

અમે રમણોના સંગી, માફ કરજે, બાલા !
મીઠી રમતોના રંગીને નહોતરજે, બાલા !

અમે રસના ઉપાસી, માફ કરજે, બાલા !
રૂઠા વિશ્વના વિલાસી સાથ સરજે, બાલા !

અમે તનડાના ત્યાગી, માફ કરજે, બાલા !
એક સુન્દર સોહાગી સંગ ઠરજે, બાલા !

અમે રૂપના ઉદાસી, માફ કરજે, બાલા !
તહારા ચૌવનની ખ્યાસી આંખ લરજે, બાલા !

અમે રંક, કશું હંધએ ? માફ કરજે, બાલા !
ભરી લક્ષ્મીને હંધએ સદા તરજે, બાલા !

અમે દાઝ્યાં ને દઝાડ્યાં, માફ કરજે, બાલા !
જગત્પાળમાં જગાડ્યાં, તે વિસરજે, બાલા !

અમે તપનાં યત લીધાં, માફ કરજે, બાલા !
દુઃખ દિલ્લડાને દીધાં, તે વિસરજે, બાલા !

અમે આશા ઉચ્છેદી, માફ કરજે, બાલા !
પડયા અન્તરાય ભેદી દયા ઝરજે, બાલા !

૪૮, મદનનાં મહારાજ્ય

ભુવન ભુવન મદનનાં મહારાજ્ય રે,
 ગાવ-ગાવ ગીત મદનરાજનાં, સખિ !
 ગાવ-ગાવ ગીત મદનરાજનાં, સખિ !

મુન્દરી વિનાતું નથી સદન ઠે, સખિ !
 મુન્દરીને નયન એના વાસ રે,
 ગાવ-ગાવ ગીત મદનરાજનાં, સખિ !

ફૂલડાં વિનાની નથી વાડી ઠે, સખિ !
 ફૂલફૂલથી ઉટે એનાં જાણુ રે,
 ગાવ-ગાવ ગીત મદનરાજનાં, સખિ !

૪૫, દંશ

હાં રે મહને ઝેરી નાગોએ ડંખ દીધા,
હો સન્ત ! હાવાં કેમે ઉતારશે એ ઝેર ?
હાં રે મહને ઘેરી સચોટ બાણ વીંધ્યાં,
હો સન્ત ! ઘાવ ઉરના રૂઆવશે શી પેર ?

ઉંચી ઉંચી તારલી એ મીટ માંડી મટકે,
સન્તાય ગહારી પાંપણુ વિશે દિનરેન :
રહી રહી ઝીણું ઝીણું હો સન્ત ! ખટકે,
અંબાય ગહારાં લોચન વિશે મદધેન.

ડાલે પેલી કમલિની જલ કેરી હલે,
વસન્તજલે એવો ડાલે ફૂલપ્રાણુ :
મધુપ ખહણે ગુંજે, પરાગ ઢળે વેલે,
અખંડ ઠચ્છારે રેલે એવી રસ-હાણુ ?

લળી-દળી આસોપાલવ કેરી ડાળી,
ઉપર કોયલ દૂહીકા કરે મધુધોપ :
હતી એક ઇંધુના દંડ સમી બાળી;-
નજર ! કેમ દાળી ગોરંશે ભરરોષ ?

૪૬, પાણીડાં

ભર્યા-ભર્યા સરોવર મહાંય રે
 પાણિડાં હેલે ચહડયાં, હેલે ચહડયાં:
 મહાવાયુ તોફાન ઠેરા વાય રે,
 પાણિડાં હેલે ચહડયાં, હેલે ચહડયાં:
 મીઠાં વારિ સખિ ! જોટલાં ડહોળાય રે,
 પાણિડાં હેલે ચહડયાં, હેલે ચહડયાં.

ધૂમે મહાજલ, તરંગ પ્રચંડ ડાલે,
 ઘેરે રવે ગહન નીર અનેક જોલે.

એક આંદરણું આભમાં લહેગાય રે,
 પાણિડાં હેલે ચહડયાં, હેલે ચહડયાં:
 એક પોયણું ખીલે ખીલે, ખીલાય રે,
 પાણિડાં હેલે ચહડયાં, હેલે ચહડયાં:
 એક દીવટો દીપે દીપે, મીંચાય રે,
 પાણિડાં હેલે ચહડયાં, હેલે ચહડયાં.

પૂર્વે ઉગી પરમ ઉજ્જવલ ચન્દ્રલેખા;
 ને ઉર્મિ.ઉર્મિ પર રાસનું નૃત્ય માંડી
 પાણી જલે અમૃતપાદની તેજરેખા.

૪૭, વેણુ

આકાશ ઉભું ધરી ઉદયાચળ થાળમાં;
 આકાશે નાંખ્યું મહેં વેણુ :
 વેણુ મહાર નન્દવાણું રે.

પ્રારબ્ધ આબ્યું ભરી ફૂલડાની છાળડી;
 ફૂલડાંનું નાંખ્યું મહેં વેણુ :
 વેણુ મહાર નન્દવાણું રે.

ઉતરી વિધાત્રી લઈ કુંકુમકંકાવટી;
 કુંકુમનું નાંખ્યું મહેં વેણુ :
 વેણુ મહાર નન્દવાણું રે.

દેવી પધાર્યા, હતી રમણીની આંખડી;
 રમ કેર નાંખ્યું મેં વેણુ :
 વેણુ મહાર નન્દવાણું રે.

વેણુ નન્દવાણું, સૌભાગ્ય નન્દવાણું;
 મહાર એક અદ્વિતીય વેણુ :
 વેણુ મહાર નન્દવાણું રે.

૪૮, ભૂલી જને

કુંજ કુંજ ફેરે નવરંગ ફૂલડાં રે,
 આભમા ઉજળો ઉગે ચન્દ્ર જો !
 કૌયલડી ફૂંકાકથી ટહુકા કરે રે,
 પ્રગટે વસન્તનો આનન્દ જો !
 હો સખિ ! ત્યાહરે હતું તે ભૂલી જને રે.

વાદળીને હિંડાળે મેહુલો રે
 ઘેર ગભીર ગભીર ગાશે જો !
 વીજળીની વેલિ વિહાસશે કંઠમાં રે,
 રસની અમુલ્ય અડીચો વાશે જો !
 હો સખિ ! ત્યાહરે નથી તે ભૂલી જને રે.

સુખડે છાયાં અમૃત દેવનાં રે,
 નયણે અબડે નમણો નેહ જો !
 અંગ અંગ ઉછળે ભરતી વિજ્ઞાસની રે,
 સુન્દરી સોડે સમારીને દેહ જો !
 હો સખિ ! ત્યાહરે ગયું તે ભૂલી જને રે.

શરદની રાતલડી રળિયામણી રે,
 ચંદનીથી ભરિયો ઘરનો ચોક જો !

પ્રિયની કીકીમાં પ્રિયતમ ડાલતા રે,
 સુખના નવલા જૂમે ઝોકે ભે !
 હો સખિ ! ત્યાહરે વીત્યુ તે ભૂલી જશે રે.

પણ પછી ક્યહારેક પ્રભુમન્દિરમાં રે
 છૂપલાં અન્તર્દાર ઉઘડશે ભે !
 ને તુજ રસભર ઉરના ધામને રે
 પ્રભુનાં નિર્મળ તેજ સુહવશે ભે !
 હો સખિ ! ત્યાહરે સર્વ કાંઈ સંભારશે રે.

૪૯, મહાર પારેલું

મહને પાછું આણીને પેલુ આપો, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 પેલી પુણ્યે હો ! ખાંધેલી ખાંખ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 મણિકૂલ જેવી ઠલગી નયવતું, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 લાવો મીઠી એ નેહ લરી આંખ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 ભર્યું ભર્યું સરેવર ડોલે, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 તીરે નમણી લજમણીની વેલ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 ત્હાંથી નીકળી મહેં રમવાને ધીરું, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 મંહી સારસ ખેલતાંતાં ખેલ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 જરા ચુંબ્યું-ન ચુંબ્યું, ને ઉઠ્યું, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 ઉઠ્યું ઉઠાં જ્યહા ઉઘડે આકાશ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 લીધું રમવા તો નહોય એમ કરવું, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 દીધો કાલ, પછી ભાગવી ન આશ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 જોઈ મહેં તો સંસાર ઠેરી ઝાડી, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 શોધ્યાં મન્દિર મઢી ને વનદેશ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 જોયાં પંખી પશુ જન દેવો, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 નથી લાધ્યું, ન સુણ્યો યે સન્દેશ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 મહારે સારી દિશાઓ ય સૂની, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 સૂના સૂના અન્તરના આવાસ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.
 પાય લાગું, આણી દો મહને પાછું, રે પ્રાણ ! મહાર પારેલું :
 મહારા આત્માનો એ તો ઉજામ : પ્રાણ ! મહાર પારેલું.

૫૦, મોગરાની વેલ

મોગરાની વેલ ગહારી લૂમે ને જૂમે :
ખીંચ્યાં ગોગં ગોરા કૂલ,
ગહારી લૂમે ને જૂમે.

લમરે આપ્યો ને જોડો, અડકી ને ઉડ્યો :
લાગ્યા લમના કાળા ડાઘ,
ગહારી લૂમે ને જૂમે.

ચન્દ્રે લોયા, ને કાંડ ચૂર્યે ચે ધોયા :
ધોયા ગહે નયણને ધાર,
ગહારી લૂમે ને જૂમે.

લોયા લોવાય નહીં, ધોયા ધોવાય નહી :
કાળા લમગના કાળા ડાઘ,
ગહારી લૂમે ને જૂમે

લોગી પધાર્યા ભેખધારી ઠો કારમા :
છાંદ્યા મન્ત્રીને લોગનીર,
ગહારી લૂમે ને જૂમે.

નિર્મળાં ધોવાયા માગ ગો i ગોરાં કૂલડા :
વામના કંઈ પુણ્યની પમરાય
ગહારી લૂમે ને જૂમે.

૫૧, આશા-નિરાશાનો ચન્દ્રમા

ચન્દ્રમા છ રે ઉગ્યો સખિ ! આજ ગહારા ચોકમાં,
 આશા-નિરાશાનો ચન્દ્રમા છ રે;
 ચન્દ્રમા છ રે ઉગ્યો છે ભગવે લેખ ને !
 યોગી-વિયોગી શો ચન્દ્રમા છ રે.

કરે ગગનના ગોખમાં ચાંદલિયો ચમકાર;
 ઉરને સરવર પોયણું ઉઘડે અપરંપાર.

સખિ ! એક એકાકી ચાંદલો ઉગિયો;
 સખિ ! એ તો શોલો છે આલલાને ગોખ;
 ગહારા માથાને મુગટે આવે નહીં રે.
 ચન્દ્રમા છ રે ઉગ્યો સખિ ! આજ ગહારા ચોકમાં,
 આશા-નિરાશાનો ચન્દ્રમા છ રે.

ધડી તપશે-ને આથમશે ચન્દ્રમાની ડોર;
 એવા તપશે ?-કે આથમશે ઉરના અંકોર ?
 ઢાઢ કહેશે ? હો રાજ !
 ઢાઢ કહેશે ? હો રાજ !

આયુધ્યે અજવાળિયાં કચ્છાં સૂધી ?

ચન્દ્રમા છ રે ઉગ્યો છે ભગવે લેખ ને !
 યોગી-વિયોગી શો ચન્દ્રમા છ રે;
 ચન્દ્રમા છ રે ઉગ્યો સખિ ! આજ ગહારા ચોકમાં,
 આશા-નિરાશાનો ચન્દ્રમા છ રે.

પર, સંભારણાં

રૂપલા રાતલડીમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હો બહેન !
 ઝૂલે રસપારણાં, હો બહેન !
 ત્હારે ઝળકે ઝીણાં અતિથિનાં સંભારણાં, હો બહેન !
 લઈ હું વારણાં, હો બહેન !

શરદ પુનમનો ચાંદલો ઘડી ચમકીને જાય;
 વરસ દિવસ વીત્યે સખિ ! દોહલ દર્શન થાય.

અધારી રજનીમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હો નહેન !
 ઝૂલે રસપારણાં, હો બહેન !
 ત્હારે ઝળકે અમૃતઅતિથિનાં સંભારણાં, હો બહેન !
 લઈ હું વારણાં, હો બહેન !

મેઘ ઝરે, રસ નીતરે, આંખો ઝેલાં ખાય;
 ખીસે ન મ્હોર, ન મંજરી; સખિ ! નધી આ ઋતુરાય.

સૂની રજનીઓમાં ઉઘડે ઉરનાં બારણાં, હો બહેન !
 ઝૂલે રસપારણાં, હો નહેન !
 ત્હારે ઝળકે સાન્નઅતિથિનાં સંભારણાં, હો બહેન !
 લઈ હું વારણાં, હો બહેન !

૫૩, હતો

એક-એક વીરો હતો, વીરો હતો ।

એની બહેનીને પાટ જઈ બેઠો :

હા ! એક-એક વીરો હતો, વીરો હતો.

એક-એક સ્વામી હતો, સ્વામી હતો :

એની બહાલીને પાટ જઈ બેઠો :

હા એક-એક સ્વામી હતો, સ્વામી હતો.

એક-એક ભોગી હતો, ભોગી હતો :

એની ભોગણને પાટ જઈ બેઠો :

હા ! એક-એક ભોગી હતો, ભોગી હતો.

પંઠ, સૂનાં સૂનાં સ્નેહધામ

૧. સૂનાં મન્દિર, સૂનાં માળિયાં,
ને મહારા સૂના હૈયાના મહેલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

આધી આશાઓ મહારા ઉરની,
ને કાંઇ આધા આધા અલબેલ રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૨. સૂના સૂના તે મહારા ઝોરડા,
ને એક સૂની અન્ધારી રાત રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે:

પાનાં પ્રારબ્ધના - ફેરવું,
મંહી આવે વિયોગની વાત રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૩. સૂની વસન્ત, સૂની વાડીઓ,
મહારાં સૂનાં સહવાર ને ખર્યોર રે,
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

સહિયરને મંઘ હું ખડાવરી,
મહારો કચ્છાં છે કળાયેલ મોર રે ?
સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૪. સૂનું સૂનું આલઆંગણું,
 ને વળી સૂની સંસારિયાની વાટ રે,
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

માથે લીધાં જળબેઠલાં,
 હું તો ભૂલી પડી રસઘાટ રે,
 સ્નેહધામ સૂના સૂનાં રે.

૫. સૂની સૂની મ્હારી આંખડી,
 ને પેલો સૂનો આત્માનો આલ રે,
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

પ્રીતમ ! પ્રીત કેમ વીસર્યા ?
 એવો દીઠો અપ્રીતમા શો લાભ રે ?
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૬. સૂનાં સૂનાં ફૂલે ફૂલડાં,
 મ્હારાં સૂનાં સિંહાસન, કાન્ત રે !
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે;

આંખાની ડાળી મ્હોરે નમી,
 મહીં કોયલ કરે કલ્પાંત રે,
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૭. સૂનો સૂનો મ્હારો માંડવો,
 ને ચારૂ સૂના આ ચન્દનીના ચોક રે,
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે ;

રસિયાને રંગમહેલ એકલી,
 મહારે નિર્જન ચૌદે ય લોક રે,
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૮. સૂનો હિન્ડોલો મહારા સ્નેહનો,
 ને કાંઈ સૂનો આ દેહનો હિન્ડોલો રે,
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે :

ઠહાલાની વાગે ફર વાંસળી,
 નાય ! આવો, બોલો એક બોલ રે:
 સ્નેહધામ સૂનાં સૂનાં રે.

૫૫, વસન્તગીત

કેયલડી ! ત્હારી મોરલી મધુરી જરા છેડી જલે !
 હીંચે—નમે તું કાંઈ આંખલિયાને ડાળ ને !
 કેયલડી ! ત્હારી મોરલી મધુરી જરા છેડી જલે !

રંચાં દિશાચીર વિધુની વિશુદ્ધિરંગે,
 અર્ચા પ્રભુની અરચી દિનને દિનેશે;
 નવગન્ધકોપ ક'ઈ ગન્ધવતી ઉઘાડે :
 ઉપાડીને ધૂંધટ ગાવ, વસન્ત સખિ ! પધારે.
 કેયલડી ! ત્હારી વેલુચી વસન્ત દેવી સત્કારજે !

૨

કેયલડી ! ત્હારા વનમાં પ્રભાત આજ ઉંડાં ઉગે,
 સોનારૂપાની મંહી રમતી રેખ અનન્ત ને !
 લાંબી શિશિર તણી રજની વીરી ! આજ રૂપી જતી,
 આરવિક પ્રકાશને પગલે પધારે વસન્ત ને !

મીઠડી,
 સાન્તવની,
 ભાગ્ય સમ સંભવિની,

જગજીવન મન્ત્ર શી ઉદ્ધારિણિ;
 પ્રભુકિરણ સરિખી સકલસંચારિણિ,
 પ્રાચી-પ્રતીચી દિગ્જીવનઃ સૌની પરમ કલ્યાણિની :

સાત્ત્વિક પ્રકાશને પગલે પધારે વસન્ત જો !

કોયલડી ! ત્હારી વેણુમાં વસન્ત દેવી સત્કારજો !

૩

પડયો કચ્છાં પડયો ? રસખાલ !

લેદી લીપણુ જગના દુર્ગ અનિલ કચ્છાં આથડયો ? રસખાલ !

ઉપરજચ્છાં અનહદળાજો સાજ, દુહુરવ ત્હાં ચ્છડયો ? રસખાલ !

પડયો કચ્છાં પડયો ? રસખાલ !

સંસ્કૃતિનાં સૈન્ય વ્યૂહો માંડતાં,

પૂષ્ટિમા ને અમાસ નેજા ખોડતાં,

યશકિરીટી ઇન્દ્ર પુષ્પ વધાવતા,

ગન્ધર્વ જથનાં ગાન નિજ વેણુ ભરી વાતા જતા :

આછેરી પીંછીથી બ્રહ્માંડતીર્થ આલેખિયાં,

ધૂમે પ્રશસ્ત તટે મન્દાકિનીનાં નીર જો !

સુરો-અસુરોની મેદની અખંડ ત્હાં રાસે રમે,

નૃત્યનેતા અમીભોરત્રી હલકે સુધીર જો !

પદતાલી ભવ્ય ધમકે મહાગમ્ભીર જો !

કોયલડી ! ત્હારી વેણુથી અનેરી વેણુ વાગે ત્હાં :

કોયલડી ! સહુ વેણુનાં વિલોલ શબ્દ ભાગે ત્હાં.

રમે-રમે ચૌદ ભુવનને દટે પરમ ભારતરણ અખધૂત કાલ,

પડયો ત્હાં પડયો, રસખાલ !

૪

ફૂલડાંની આંખોમાં વસન્ત ! કાંઈ આંતર્યું ત્હમે,

આંખો ભાદુગર આંજણુ એ મુજ નેન જો !

મહેકતું,
 મહેકાવતું,
 પ્રાણને ચેતાવતું,
 વિરલ સૌન્દર્યે કદી કદી ભાસતું,
 પ્રિયનયનની કાન્તિમા સ્થિર વાસતું,
 સ્નેહના સોહાગ સમ સપ્રભ યશસ્વી વિલાસતું :

ફૂલડાને-ફૂલડાંને પગલે વસન્ત ! પધારજો !
 આવ્યા વને તો દેવિ ! આવજો માનવદેશ જો !
 આદ્યાસૂગ્ધ કેરી જ્યોતિ પામરીએ પરિમળે,
 આપી જજો એ દેવપરિમળના આદેશ જો !
 આવો વસન્ત ! પ્રાણઆગણના આલ અમે વાળી લીધા.

૫

ઢાયલડી મહારે ખારણે હો જહેન ! કાલ જોલી જજો !
 કાલે મહારે ઘેર પ્રભુજીના વરદાન જો !
 કાલે મહારે ઘેર વસન્ત દેવી મહેમાન જો !
 ઢાયલડી ! ત્હારી મોરલીના વીંધ જહેન ! જોલી જજો !
 વીંધે-વીંધે તે વહે બહાલમ કેરાં વેણુ જો !
 વીંધે-વીંધે તે કહે બહાલમ કેરાં કહેણુ જો !
 ઢાયલડી ! મહારે ખારણે વસન્તમન્ત્ર જોલી જજો !

૫૬, રાજકુમારી

નયન નયને રે, નયન નયને પધારે, રાજખાલ !
 ઘેલાં નયણાં તલપે ત્હાં ઘડિક આવળે રે લોલ :
 ભવન ભવને રે, ભવન ભવને ત્હમારાં, રાજખાલ !
 જાંડા આદેશ કિરણોમા ઠહાવળે રે લોલ.

મધુર મધુર મુખડે હસો વિરલ તેજનાં હાસ :
 હેરી હેરી હરખશું અધઉઘડયાં એ દૃવિલાસ.
 મહોરી વસન્તની વાડીઓ, હો જગલક્ષિમ !
 કરે કોયલડી ટહુકાર, હો આવળે જગલક્ષિમ !
 ધીમાં ધીમાં રે, ધીમાં ધીમાં પધારે, રાજખાલ !
 ઘેલાં નયણાં તલપે ત્હાં ઘડિક આવળે રે લોલ.

અમીરંગી નિજ સાળુનો પાલવ નેતી રસાળ,
 ચાલી ચન્દનચોકમાં રસઅલિલાયુ ખાળ.
 વીણી ગૂંથી ઉરની પ્રભા, હો મદલરિયાં !
 લીધી કરકમળે વરમાળ, હો આંખડી મદલરિયાં !
 એવાં અધીનં રે, એવાં અધીનં મ હોય, રાજખાલ !
 જાંડા આદેશ કિરણોમાં ઠહાવળે રે લોલ.

ઉઝ્યાં ઉગમણે વમેા ઉગી યુનમ અખંડ :
 અમૃતલેખિનીથી લખ્યેા રનેહમન્ત ઉરખંડ :

ઘેરું ઘેરું જરા ઠોલતાં, હો રસદેવિ !

હવે પરવરયો કચ્છાં પરદેશ ! હો મીઠડાં રસદોષ !

પ્રાણુતખ્તે રે, પ્રાણુતખ્તે પધારો, રાજખાલ !

ઘેલાં નયણાં તલપે ત્હાં ઘડિક આવજો રે લોલ :

ઘેલાં હૃદયં જલપે ત્હાં કદિક આવજો રે લોલ.

૫૭, વીરાંગના

સખિ ! મહારા વીરના ગઢો જો ! ઉંચા આઠાશમાં રે,
 સખિ ! મહારા પાલવની કૈર શેષ સાથે છે જો !
 સખિ ! મહારી આંખડીમાં કાટિ કાટિ ભાનુ તપે રે,
 સખિ ! મહારી નણદલનો વીર મહારે માથે છે જો !
 રસે ભરી રાજખાલ, તહો ચ હુ તો વીરાંગના રે.

સખિ ! મહારા ઝાઢણાની ભાત કાંઈ ચમની ગૂંથી રે,
 સખિ ! મહારી છાયામાં જેર લીલુ છાજે છે જો !
 સખિ ! મહારી કાન્તિ માહિ જોગણીનાં ખપ્પર બીલે રે,
 સખિ ! મહારાં કંકણોમા પ્રલયગીત ગાજે છે જો !
 રસે ભરી રાજખાલ, તહો ચ હું તો વીરાંગના રે.

સખિ ! મહારા નાથની ચમશેર કાંઈ ફૂલે-મૂલે રે,
 સખિ ! મહારી તેજલી કટાર તેજ પીએ છે જો !
 સખિ ! મહારા વીરના સામન્ત મહેલે રૂમે-મૂમે રે,
 સખિ ! મહારી સહિયરનાં શસ્ત્ર હોંચ લીએ છે જો !
 રસે ભરી રાજખાલ, તહો ચ હુ તો વીરાંગના રે.

૫૮, હૈયાના દેવહુતાશ

સખિ ! હૈયાના દેવહુતાશના પ્રકાશ
ઘરઘરમાં કરશે ઉજાસ.

ઘરમાં ને પુરમાં પ્રકાશ એ પ્રકાશશે;
અનિત્યને નિત્ય કરી કરીને ઉભાળશે;

રસિકોના પૂરશે એ આશ-અભિલાષ
હૈયાના દેવહુતાશ.

નરના આત્મા માંહિ નારીના નેહ છે;
નારીના આત્મામાં નર ઠાગે રનેહ છે;

દૈતમાં અદૈતના એ રાસ ને ઉલ્લાસ
હૈયાના દેવહુતાશ.

સખિ ! હૈયાના દેવહુતાશના પ્રકાશ
યુગયુગમાં કરશે ઉજાસ.

પડે, હો ! રણુને કાઠડલેરે

પાછલી તે રાતનાં અજવાળિયા રે;
અન્દનીથી ચીતર્યા સમીર :

હો ! રણુને કાઠડલે રે.

પચાસરે તે પાચ સરોવરો રે,
પુષ્પર્પિચીતરેલા નીર :

// હો ! રણુને કાઠડલે રે.

કૂહડીની ભાત ભલી દાખવતાં રે
આભલાંથી ચીતરેલ વ્યોમ .

હો ! રણુને કાઠડલે રે

નહોજલાલી જૂની ગુજરાતની રે;
ધતિહાસચીતરેલી ભોમ :

હો ! રણુને કાઠડલે રે.

રંઠ અને રાજવીની વાતલડી રે;
દુઃખસુખચીતર્યું અનિત્ય :

હો ! રણુને કાઠડલે રે.

કાળ કેરા આકડા ઉઠેલતાં રે
હૃપશોકચીતરેલું ચિત્ત :

હો ! રણુને કાઠડલે રે.

૬૦, ગરમ દેશનાં પંખીડાં

અહો રાજ ! અમે રે પંખીડાં ગરમ દેશનાં.
 વાય હિમવતા વાયુ,
 ત્હેમાં લાંબાદુઠા આયુ :
 રાજ ! અમે રે પંખીડાં ગરમ દેશનાં.

અહો રાજ ! અમારા દેશોમાં સૂરજ શોભતા;
 રૂડી કેસરિયાળી ટશરો,
 એની ઉગંગ ભરી અમરો :
 રાજ ! અમે રે પંખીડાં ગરમ દેશનાં.

અહો રાજ ! અમારી વાડીમાં ફૂલો ફોરતાં;
 ખીલે કળી મધુર મધુર;
 એવાં ખીલે મીઠાં ઉર :
 રાજ ! અમે રે પંખીડાં ગરમ દેશનાં.

અહો રાજ ! અમારી ચિતોષ્ણ હવા ઉત્તજવણી;
 મહીં તેજના તરંગ,
 એવા આત્મના ઉછરંગ :
 રાજ ! અમે રે પંખીડાં ગરમ દેશનાં.

૬૧, પ્રીછને એ પ્રેમને

પ્રીછને એ પ્રેમને, હો પૌરવકુલમેર !

આપ ચન્દ્રદેવ, એ ચતુરા છે ચક્રેર.

આલકાઠે ઉભી જગ કરો છે આકર્ષકેર :

એક એને નહીં ઉજળો ? અમૃતના ચોર !

આપ ચન્દ્રદેવ, એ ચતુરા છે ચક્રેર.

આહું જૂવે, પાછું જૂવે, સંકેરે સાળુકેર :

અણખેલી ઉડતી કરે આખડલી મદ્યોર :

પ્રીછને એ પ્રેમને, હો પૌરવકુલમેર !

૬૨, અમ્મા વીરાને

અમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ :
મોંધામૂલો છે મહારો વીર જો !

અમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

એક તો મુહાગી ગગનચાંદલો રે લોલ :
ખીને મુહાગી મહારો વીર જો !

અમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

રાજ તો વિરાજે ગજમન્દિરે રે લોલ :
પારણે વિગજે મહારો વીર જો !

અમ્મા વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

ચપો ખીલે છે ફૂલવાડીમાં રે લોલ :
ફૂલમાં ખીલે છે મહારો વીર જો !

અમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

આંગણે ઉત્તમ મહારે સૂર્યનો રે લોલ :
ઘરમાં ઉત્તમ મહારો વીર જો !

અમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

એક તો આનન્દ મહારા ઉરનો રે લોલ
બીજો આનન્દ મહારો વીર જો !

અમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

દેવે દીધી છે મહુને માવડી રે લોલ :
માડીએ દીધો મહારો વીર જો !

અમ્મા ! વીરાને જાઉં વારણે રે લોલ.

૬૩, વીરાને વધામણાં

દેજો-દેજો વાદળનાં વિહંગ ! વીરાને વધામણાં !
વીરા ! આ તે કેવા ત્હારા ઢંગ ? કીધાં અમને દામણાં.

આવ્યો લઇને કુટુંબપરિવાર, ને લાલી સુહાગિણી :
અમ કુંજે બે કરી ટહુકાર ઉડ્યો ધરની ભણી.

કુંજે કુંજ, સરોવરનીર, જને, ને વને વડા,
ત્હારા ને જાળના, ઓ વીર ! સુણું છું એ ટહુકડા.

ભૂતકાળના એ ભણુકારા કચ્છારે સાચા પાડશે ?
મુજ મસ્તીખોરાં લાડનારા ! કચ્છારે પાછાં લાડશે ?

મ્હારાં અજબસોહાગણુ લાલી ! ત્હમને યે સન્દેશડો :
તમ બોલણી ભમું છું હું આલી, સૂનો મ્હારો નેસડો.

આવો વીર ! બહાલાં મુજ જાળ ! લાલી અલબેલડાં !
મ્હારી મ્હોરે-નમે આંખાડાળ, પાડો મીઠા બોલડા.

ફૂંડેજો-ફૂંડેજો વાદળનાં વિહંગ ! વીરાને એ વાતડી :
મ્હારે ઉછળે અંહી ઉછરંગ, સંભારું છું તે ધડી.

૬૪, ઠાણુ લૂણુ ઉતારશે

હુ ખડાં ઠાણુ લેશે ? જહેન !

ઠાણુ લૂણુ ઉતારશે ? હો જહેન !

શીળી-મીઠી સુખદુખ ઠેરી વાતલડી

ઠાણુ ભૂલાવશે ? હો જહેન ! દુ.ખડાં.

ઝીણી-ઘેરી મેઘલ પડતી રજની

હવે ઠાણુ વિતાવશે ? હો જહેન ! દુઃખડાં

હંસી-રમી ઠાણુ બાળકડા સંગે

કુળ પહવાવશે ? હો જહેન ! દુઃખડાં

સૂનાં-સૂના સદન ભયાં-ભયાં જગત

નહીં બરી આપશે, હો જહેન !

દુ.ખડાં એક લેશે, જહેન !

પ્રભુ લૂણુ ઉતારશે, હો જહેન !

બહેનના શણગાર

૮૬સરી	ઢેવડો	બહેનને	માથે,
ઉજળો	ભોગરો	બહેનને	હાથે;
હાતરી	ગોટા ને	શુલાળી	હાર;
બહેનને	ધરાવશું	એવા	શણગાર.

ઢેવડે	ઢેવડે	નહાનેરા	નખ,
બહેનના	ખમશું	આછેરા	ડંખ.
ભોગરે	ભોગરે	કુમળાં	પાન,
બહેનના	પામશું	પુણ્યનાં	દાન.

હાતરી	ગોટાના	હાતર	બાણ,
બહેનને	દૂલવાની	દેવની	આણ.
શુલાળપાંદડી		ફેરે	સુવાસ,
બહેનને	હસવે	એવો	ઉભસ.

ફૂલડે	ફૂલડે	મધની	રેત,
બહેનને	અ ગઅંગ	એવાં	હેત.

૬૬, પોઢોને

બાળ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.

હાં રે ધીમું ધીમું ઝૂલો, નીંઝનારા!
હાં રે બાપુ હમણા આવશે ત્હમારા :
હો બાળ ! જરી પોઢોને, પોઢોને

હાં રે હૈયે વિરમોને માવડીને મીઠે,
હાં રે બાપુ આવશે ત્હમારા અણુદીઠે:
હો બાળ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.

હાં રે બાપુ આવશે ત્હમારા અધીરા,
હાં રે નમી ચૂમશે નિદરતા વીરા :
હો બાળ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.

હાં રે અમી રૂપલા આદલિયો થ વરસે,
હાં રે ! ત્હા તમ બાપુના શ્વેત શબો દરસે :
હો બાળ ! જરી પોઢોને, પોઢોને.

૬૭, ચોઢે છે

ફૂલ મહાર ચોઢે છે, ચોઢે છે.

હાં રે જરા ધીમી, હો જહેન ! જરા ધીમી,
હાં રે મહાસાગરની લહર રૂહો ઝમ્મી :
હો ફૂલ મહાર ચોઢે છે, ચોઢે છે.

હાં રે લહરી જહેની ! ધીરી, તું ધીરી વાજે;
હાં રે તહારાં સાગરનાં ગાન ગભીર ગાજે :
હો ફૂલ મહાર ચોઢે છે, ચોઢે છે.

હાં રે આર્ય ચન્દ્રને ચૂમોને આવી, જહેનાં !
હાં રે વરસ આથમતાં અમૃતાંશુ તહેનાં :
હો ફૂલ મહાર ચોઢે છે, ચોઢે છે.

૬૮, દૂધ

ગોરાં	ઘીનાં	ગાવડીનાં	દૂધ :
મીઠાં	અમીનાં	માવડીનાં	દૂધ.

વાછડી	ધાવે	ગાવડીનાં	દૂધ :
ખડેનડી	ધાવે	માવડીનાં	દૂધ.

વગડે	વગડે	ગાવડીનાં	દૂધ :
ઘરમાં	ઘરમાં	માવડીનાં	દૂધ.

દેહને	પાલે	ગાવડીનાં	દૂધ :
પ્રાણને	પાલે	માવડીનાં	દૂધ.

૬૯, ફૂલડોલનો ઉત્સવ

આજે ઉત્સવ ફૂલડોલનો. ધ્રુવ.

અનંત વરસે વસન્ત,

આજે ઉત્સવ ફૂલડોલનો.

ઝલે ભરતી અનન્ત,

આજે ઉત્સવ ફૂલડોલનો.

ફૂલડે પ્રફુલ્લ ફૂલી વાડીની વેલીઓ;

કળી-કળીએ ડળીએ લયન્ત :

આજે ઉત્સવ ફૂલડોલનો.

અખિલ ગુલાલ રંગ વિલસે વસન્તના,

વનવન કો હાસ્યમાં હસન્ત :

આજે ઉત્સવ ફૂલડોલનો.

આલની અગાસીએ ઉગન્ત જો । તું ચન્દ્રમા;

ચન્દની શું ઠાડથી રમન્ત :

આજે ઉત્સવ ફૂલડોલનો.

ભરીને ફૂલછાળ ચઢી રમણે વસન્ત આ;

ગુજ-મુજમાં લાડથી લસન્ત :

આજે ઉત્સવ ફૂલડોલનો.

૭૦, દુઃખસુખ

દુઃખસુખ આવે રે તે સહેજે !
 માણના ચરણકમળમાં રહેજે !
 દુઃખસુખ આવે રે તે સહેજે !

સુખડાં તરતા રે રૂડાં છે :
 દુઃખડાં પાછળ રે ઊંડાં છે :
 માણના ઊંડારૂડા સન્દેશ
 દુઃખસુખ આવે રે તે સહેજે !

સુખડાંની શોભા રે સુલભ છે :
 દુઃખડાંના હેતુ રે ગહન છે :
 માણના ગહનસુલભ આદેશ
 દુઃખસુખ આવે રે તે સહેજે.

મા ! તુજ પ્રેમળ રે રચના છે :
 મા ! તુજ સદર્થ રે ઘટના છે :
 મા ! તુજ સદર્થ પ્રેમળ નિવેશ
 દુઃખસુખ આવે રે તે સહેજું :
 મા ! તુજ ચરણકમળમાં રહેજું :
 દુઃખસુખ આવે તે મા ! સહેજું.

૧૭૧, પૂછશે મા

પૂછશે મા, કાંઈ પૂછશે મા,
મહારા હેયાની વાતડી પૂછશે મા.

દિલના દરિયાવ મંછી કાંઈ કાંઈ મોતીઃ
ગોતી ગોતીને તહેને ચૂંથશે માઃ
મહારા હેયાની વાતડી પૂછશે મા

ટહુકે છે ઢોકિલા, પુકારે છે પપૈયોઃ
ધારણોના કામીને સૂઝશે માઃ
મહારા હેયાની વાતડી પૂછશે મા.

આમુનાં નીરના ઢેઠા આશાના અક્ષરો
આછા આછા તહો ય લૂછશે માઃ
મહારા હેયાની વાતડી પૂછશે મા

જગના ભોલા ! એકે આટલું સુણી જાલેઃ
પ્રારબ્ધના પૂર સ્કામે જૂઝશે માઃ
મહારા હેયાની વાતડી પૂછશે મા.

૭૨, ધર્મરાયના પાર્ષદને વિદાય

આવળે, ધર્મપુરીના પાટવી રે !
 આવળે, પ્રહલોકના મહેમાન ને !
 આવળે, પાવન કરળે આંગણું રે,
 આવળે લઈ પ્રભુજનાં નિશાન ને !
 આવળે, ને રોપળે ધ્વજ અમ આંગણે રે.

નથી કાંઈ પૂછ્યું, નથી કાંઈ પૂછવું રે,
 નથી કાંઈ પારખવા પયગામ ને !
 કાગળિયા લાવ્યા મહારાજના રે,
 લખિયા મંહી પ્રહ્લાદર 'રામ' ને !
 પ્રભુજીએ સંભાર્યા અમ રનેહીને રે.

જગત ઉતારી લઈ દીધ દેવને રે,
 સાચવળે એ પ્રાણવિરામ ને !
 ભીંજે દાનસમય અમ આંખડી રે,
 અપશુકન, ઘડી નથી અસિરામ ને !
 હ્યો, ને કરળે જતન અધિકડું રે.

કાળા ધૂમશે ધન અન્ધારના રે,
 વીજના અગ્નિ કરે ચમકાર ને !
 ગિરિવર શા નેગી પણ ડાલી જશે રે,
 ઉઘડશે પાતળનું દાર ને !
 એવી પાપની પળથી ઉગારને રે.

એક પાંખે લખ્યા ઉંચાં ઉડવાં રે,
 એક પાંખે લીધ ધર્મનો હાર ને !
 એક કરમાં ધર્યો અમૃતલીવડો રે,
 તમ મુદ્રા મંહી જગઉદ્ધાર ને !
 અદ્ભુત દર્શનથી ઠરી આંખડી રે.

એક મીટમાં પૃથ્વીનું વિગમવું રે,
 એક મીટમાં ઉઘડ્યાં સ્વર્ગ ને !
 તમ વહને ગેળી એક હાસવું રે,
 મૂર્તિમાં ધર્મશયનાં ભર્ગ ને !
 મંગલ દર્શનથી મનડું ઠર્યું રે.

નથી સત્કાર્યો, નથી સેવા કરી રે,
 આપ્યું એક નમન પદ માંહિ ને !
 કહેલો નમન વળી મહારાજને રે,
 દેલો દેવકુલોને સાંઈ ને !
 વીનવલે વગડે નવ વીસરે રે.

ખાંધી-ખાંધી દિશાઓ સરી જતી રે,
 પન્થ અજવાળે શશિચરભાણુ ને !
 ઢાળે તેજની અંજલિઓ તારલા રે,
 ત્હાં થઈ કરજો મધુર પ્રયાણુ ને !
 મીઠડા પન્થ પ્રભુદરભારના રે.

એક દિન પ્રભુજી આણું વાળશે રે,
 છાશે અમ પર પુણ્યની છાંય ને !
 વીર હો ! ત્હારે નિહાળવા આવશું રે
 પ્રેમળ દેવોમાં પ્રભુરાય ને !
 સંચરશું ત્હારે સંગાથમાં રે.

આવજો, મહોટા ઘરના મહોડવી રે !
 આવજો, અમુલ્ય નેઈ સંલોગ ને !
 આવજો, આદર છે અમ આંગણે રે,
 આવજો, મનભર કરશું યોગ ને !
 રાજકાગળ લઈ અવધે આવજો રે.

૭૩, મન્દિર ઘો

મન્દિર ઘો, દેવ ! મન્દિર ઘો.

અવનિમાં મન્દિર મોંઘાં, હો દેવ ! મન્દિર ઘો,
 પાપ ઠેરાં પારણાં સોંઘાં, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 ઉંધ્યાના અરુણદામા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 જગતના થાકેના વિસામા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 વાઝ્યાના વ્રથુને રૂઝાવા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 વિષની ઉતારખ્યાત્રી પાવા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 સ્નેહીની શેરીએ ઊભાં, હો દેવ ! મન્દિર ઘો,
 શિક્ષા ન દીધ અને દૂશ્યા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 અમૃતરસથી ભીંજેલાં હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 સૌન્દર્યકૂલડે સજેલાં હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 આત્માની ઊડી અલિલાયા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 અણપૂરી એક પૂરો આશા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 પુણ્યનાં પુષ્પ શી દેહનાં હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 સાત્ત્વિક નિર્મળ સ્નેહનાં હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 અથમશે ને અમે જાશું, હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 નાથને નેહ કચ્છારે નહાશું ? હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 દુનિયામાં દેવ એક દીઠા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 દુનિયાના દેવ ગહારે મીઠા, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 આવનિમાં મન્દિર મોંઘાં, હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 પ્રભુજનાં મન્દિર સોંઘાં, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.
 માનવી-માનવીને હંધએ હો દેવ ! મન્દિર ઘો;
 દેહી છતાં ય દેવ થઈએ, હો દેવ ! મન્દિર ઘો.

૭૪, જગતના આસ

નેને, નેને જગતના આસ, જન સહુ ! નેને રે,
ઉંડા ભાળી અનન્ત ઉજસ આંસુડાં લહોને રે.

કાળાં વાદળ ઉલટે અથાગ ભયોં અન્ધકારે રે,
તહો યે અનુપમ તેજસોહાગ દિશાઓ પ્રસારે રે.

સૂની શોકની માઝમ રાત ઘેરી ઉતરશે રે,
મંહી ચન્દ્રની અમૃતભાત ઝીણી ઝગમગશે રે.

અયિ ! દુઃખ તણી મહારેલ ક્ષિતિજ ફરી વળશે રે,
ફર ફર ક્ષિતિજને મહેલ મુખડાં સુહવશે રે.

નેને—નેને વિધિના આ ફેંદ, અલૌકિક નેને રે,
ઉંડા ભાળી અખંડ આનન્દ આંસુડાં લહોને રે.

.૬૫, હરિનાં દર્શન

મહારાં નયણાંની આળસ રે, ન નિરખ્યા હરિને જરીઃ
 એક મટકું ન માંડયું રે, ન ઠરિયાં આંખી કરી.
 શોકમોહના અગ્નિ રે તપે, તહેમાં તપ્ત થયાઃ
 નથી દેવનાં દર્શન રે કીધાં, તહેમાં રક્ત રહ્યાં.
 પ્રભુ સઘળે વિરાજે રે, સજનમાં સખર બયાઃ
 નથી અણુ પણુ ખાલી રે, અરાચરમાં ઉભર્યા.
 નાથ ગગનના જેવા રે, સદા મહને છાઈ વહેઃ
 નાથ વાયુની પેઠે રે સદા મુજ ઉરમાં વહે.
 જરા ઉઘટે આંખડલી રે, તો સન્મુખ તેહ સદાઃ
 પ્રહ્લ પ્રહ્લાંડ અળગા રે ઘડી ચે ન થાય કદા.
 પણુ પૃથ્વીનાં પડખો રે, શી ગમ તહેને ચેતનની ?
 છવે સો વર્ષ ધૂવડ રે, ન ગમ તહો ચે કંઈ દિનની.
 સ્વામી માગર સરિખા રે, નચરમાં ન માય કદીઃ
 છલ યાદીને વિરમે રે 'વિરાટ' 'વિરાટ' વદી.
 પેલાં દિવ્ય લોચનિયાં રે પ્રભુ ! કચ્છારે ઉઘડશે ?
 આવાં ઘોર અન્ધારાં રે પ્રભુ ! કચ્છારે ઉતરશે ?
 નાથ ! એટલી અરણ રે, ઉપાડો જડપડઢાઃ
 નેનાં ! નિરખો ઉઠકું રે, હરિવર દરસે સદા.
 આંખ આળસ છાડો રે, કરો એક આંખી કરીઃ
 એક મટકું તો માંડો રે, હૃદય ભરી નિરખો હરિ.

છતાં શીળો અગ્નિની ઉપર ચાલવું રે લોલ :
ફૂલ ફૂલે, તો ઘડીવું એ ફાલવું રે લોલ.

તેજ આવે, તો અર્ધ દિવસ આથમે રે લોલ :
જીવન જાગે, તો અર્ધ નિન્દમાં થમે રે લોલ.

મોરવણું અખંડ ચાપ ઇન્દ્રવું રે લોલ :
જોવું-રોવું સૌન્દર્ય એવું કાં જન્યું રે લોલ ?

લોક કહે છે, પ્રભુના મીઠા બોલડા રે લોલ :
એક લીધા કંઈ ગુજ ગુજ અબોલડા રે લોલ ?

તેજ-અન્ધકાર મળી ગ્રંથે દિનને રે લોલ :
હસવું-રડવું : એ ઉભય રમે જીવનને રે લોલ.

ગહેને એટલું-ઓ ! એટલું કહો કથી રે લોલ.
દીકું અદીકું હો સન્ત ! કાં થવું નથી રે લોલ ?

૭૭, વનના બોલ

બોલે-બોલે છે ગિરિઓમાં મોર,
 ઢલડ ટફકા કરે;
 મહારે અન્તર ઉછળે અકોર,
 જીવન બોલે મ્હડે.
 નથી જીવનનો બોલ જ્યાં ! એ,
 નથી ટફકા એ આત્મનનો,
 નથી ઉરઝરણાં, એ જમરમણાં;
 એ ઘોર ધ્વનિ કંઈ વનવનનો.
 બોલે-બોલે છે શિખરોમાં ડેવ,
 ઢેવીઓ હાસ્યે હસે,
 મહારા આયુધનો અવશેષ
 શિખરે ને વગડે વસે.
 નથી જગતનો મન્ત્ર જ્યાં ! એ,
 નથી ન્હોતરું એ અમરોતું;
 નથી પ્રભુપ્રેરણા, એ સહુ જમણાં.
 એ ઇન્દ્રજાળ કંઈ અમરોત.
 બોલે-બોલે છે ગિરિઓમાં મોર,
 ઢલડ ટફકા કરે;
 મહારે અન્તર ઉછળે અકોર,
 જીવન બોલે મ્હડે.

૭૮, હો યોગીન્દ્ર !

અહો ! દૂર દૂર દૂરના દરવેશ ! હો યોગીન્દ્ર !
આપો દેવના ચે દેવના સન્દેશ, હો યોગીન્દ્ર !

અહો ! હુંખિયાંને એક દેવબોલ, હો યોગીન્દ્ર !
આપો માનવીને એક બ્રહ્મકોલ, હો યોગીન્દ્ર !

અહો ! અધૂરાં પૂરાય એવી આશ, હો યોગીન્દ્ર !
આપો અન્ધારાં ઉભળે એ ઉભસ, હો યોગીન્દ્ર !

અહો ! સદન સદન પ્રવચના સુવાસ, હો યોગીન્દ્ર !
આપો પ્રાણ પ્રાણ પ્રભુજના વાસ, હો યોગીન્દ્ર !

૭૬, જગતની જાણીવી

ધૂમે ધૂમે ને ઘેલી વહે,
ને કાઈ જોતી અખંડ ને અનન્ત રે !
જાણીવી જગની ધૂમે રે !

પાણી ભર્યાં છે પુણ્યનાં,
ને મંહી ઝીલે સુહાગીયાં સન્ત રે !
જાણીવી જગની ધૂમે રે !

સગરકુમારોને તારિયાં,
ને એમ તારશે માનવજાત રે !
જાણીવી જગની ધૂમે રે !

(પ્રહસિ ભર્યાં પ્રહસનાં, અમી,
સાંધો ! માણુએ મહીં દિનરાત રે !
જાણીવી જગની ધૂમે રે !

૮૦, પ્રહ્લ્લખંસરી

પરમ શબ્દ એ સુણો,
 હો ! પરમ શબ્દ એ સુણો,
 બોલે પ્રહ્લ્લાંડે પ્રહ્લ્લખંસરી / તણોઃ
 રટે આનન્દ આનન્દ સ્વલસૂક્ષ્મનાં કણો,
 પરમ શબ્દ એ સુણો.

એ શબ્દ કેા ગહન આરિમક વાણુ બોલે,
 એ શબ્દ વીંધી તણુ લોક અપાર ડોલે.
 મન્દ મન્દ જેમ ફારે મધુર ફૂલડાં, સખિ !
 ચન્દ્ર ચન્દ્ર જેમ વહે અમૃતચન્દ્રિકા, સખિ !
 એવી ધીરી
 એવી ધીરી એા અધીરી ! બળે (પ્રહ્લ્લખંસરીઃ
 પરમ શબ્દ એ સુણો.

માની મહાસમય માનવ લાગ્યનો, હો !
 કલ્યાણમંગળ બણે સુરમંડળીઓ.

ગાળે દેવતાનાં કુંકુલિ આનન્દનાં,
 ગીત નન્દનનાં નન્દિની ને નન્દનાંઃ
 હડે પડયો અનન્તતાની ગાડીમાં ઘણો,
 ઝીણી તારણીનાં કિરણું સંરિખડો ઝીણો ઝીણોઃ
 પરમ શબ્દ એ સુણો.

અનુક્રમ

રાસ	ખાતું	ક્રિયા ગ્રન્થમાં છે ? ન હાજ
અજબ ડો વેલુ	૨૬	હાજ: સુન્દર વેલુ વાગી, વેલું વાગી.
અખોશડા	૫૮	હાજ: સોજ સોજ ગોપીઓ ટોળે મંગા ર.
અપરુષુ—ગુજર સુન્દરીસંધ	૭	હાજ: ઇતિહાસની આરસી સાદી એ જોયુ માંડી.
અલી કોયલડી !	૪૧	ઇન્દુકુમાર, અં. ૧ લો: હાજ: રાતલડી રણિયામણી, મનમોહનજી !
આમન્ત્રણ	૧૨	કેટલાંક કાવ્યો, જા. ૧ લો: આંતરો, દોહરાનો.

- આશા-નિરાશાને ૭૮ જયા-જયન્તઃ
ચન્દ્રમા દાળઃ સાહેબા છ રે ! આલ્યા સખિ !
આજ મ્હારા બાગમા,
લીલા લવીંગડા વાવશું છ રે.
આતરા નિરનિરાળા.
- એ દિવસો ૫૩ દાળઃ ઓધવજી સંદેશો દહેને સ્વામને.
- એ રત ૨૪
- કન્યકોડામણી ૩૬ ઉપા,
દાળ સોનાવાટકદી રે કે કસર પોખ્યા,
જ્ઞાલમજી !
- કાણુ લૂણુ ઉતારશે ? ૯૮ દાળઃ લાગજીના મદિનાનો.
- ખમ્મા ! વીરાને ૯૫ દાળઃ પ્રગટયા થી કુખ્યુ મ્હને ભાવના
રે ભોલ.
- મરમ દેશના પખીડા ૯૩ ઉપા
- ગોપિકાતી ગોરમી ૨૩ જયા-જયન્તઃ
દાળઃ દેખો સખિ ! ડાલરિયો
- ગોવાલણી ૪૬ દાળઃ જસે શુદ્ધ થાવ સારા,
આનન્દ છે રે ભોલ.

ચોક બરી રો ચન્દની	૪૦	દાગ: સ્યો, સ્યો, મોતી વેરાણાં ચોકમાં
જ્યનના બાસ	૧૧૦	દાગ: સખિ! પડેના પૂરણબલ જે કાષ ભલે રે
જ્યનની ભદરી	૧૧૭	જ્યા-જ્યન્ત; દાગ: આવેલ આસાખર્ષો રે.
ઝીણા ઝીણા મેલ	૩૨	કેટલાક કાચ્યો, બા. ૨ જો; દાગ: બીજે મ્હારી સુન્દરી.
દોહોતો ખેર	૬૧	દાગ: કુંજરમાં બોલે છે મોર.
કુન્નચુખ	૧૦૪	'માના સન્દેશ'માં; દાગ: દરિ વેણ વાચ છે રે હો! વનમાં.
દૂધ	૧૦૨	દાગ: કાનની પછેડી ફૂલડાંભાત.
દેવોનાં ધામ એ	૧૭	જ્યા-જ્યન્ત; દાગ: બ્દેલી બ્દેલી બ્દેલી, સાહેલી!
દંશ	૭૦	દાગ: વનમાં બોલે ઝીણા મોર.
ધર્મચર્યાના પાર્થદેને	૧૦૬	દાગ: કાગી તે કાગડા, કાગળ મોકલે રે.
વિદાય		
પાણીડાં	૭૧	દાગ: સુન્દર વેણ વાગી, વેણ વાગી.
પુરનો મોરચો	૨૬	દાગ: બ્દેલા આવજો, હો લાલ!
પૂછજો મા	૧૦૫	દાગ: ક્યા માયું? રે મેં ક્યા માયું? એસી દૂંધી સી ઝીંદગીમેં ક્યા માયું?

- પોટે છે ૧૦૧ કેટલાંક કાવ્યો, લા. ૧ લો;
લાળ: મીઠું ગોરસ લ્યો, ગોરસ લ્યો.
- પોટાંને ૧૦૦ કેટલાંક કાવ્યો, લા. ૧ લો;
લાળ: મીઠું ગોરસ લ્યો, ગોરસ' લ્યો.
- પ્રીછળે એ પ્રેમને ૯૪ રાજર્ષિ' ભરત
- પ્રીતમ પધારે ઘેર ૫૭ લાળ: હાં રે મ્હને ઝેરી નાગોએ દંડા દીધા.
- પ્રીતમ પધારે પરદેશમાં ૫૬
- પ્રેમસરોવર ૨૦ કેટલાંક કાવ્યો, લા. ૧ લો;
લાળ: સોનારૂપાનું મ્હારું ખેડલું રે.
- ફૂલડાં-કટોરી ૬૪ ધન્ડુકુમાર, અં. ૧ લો;
લાળ: હાવાં નહિ જાઉં
મહી વેચવા રે લોલ.
- ફૂલદોલનો ઉત્સવ ૧૦૩ લાળ: મ્હને આંવે છે ફેર
- ફૂલ હું તો બૂલી ૪૯ લાળ: ઝાઝી જટા ને મહાદેવ રમે કોડે.
- બોલે છે મોર ૪૮ લાળ: પ્યારાને પારણે સોનાના મોર.
- ખેનનાં ચણગાર ૯૯ ધન્ડુકુમાર, અંક ૧ લો;
લાળ: કાર્નની પછેલી ફૂલડાંભાત.

- બહેનાં ! આવો ૧૫ ઈન્દુકુમાર, અંક ૧ લો;
દાળ: જોધવ! નન્દનો છોરો તે નમેરો
ચર્યો ૨ લોલ.
- બાળબંસરી ૧૧૮ જાયા-જાનત;
દાળ: અગળ બહાર શી બની!
- ભરતી ડોલે ૪૭ રાજર્ષિ ભરત;
દાળ: હો મેહુલા ! તું મ્હારો વીર,
સરોવર હેયે પહોંચું રે.
- બુલી જળે ૭૪ કેટલાક કાબ્યો, ભા. ૧ લો,
દાળ: નન્દજી ! એકવાર જોકુળ સંચરો રે.
- બેદના પ્રશ્નો ૧૧૨ કેટલાક કાબ્યો, ભા. ૨ જો;
દાળ: પ્રથમ પાવર્તીના મુત્રને પાયે
પડું રે લોલ
- મનનાં મહારાજ્ય ૬૯ જાયા-જાનત,
દાળ: ચટકતી ચાલે ચાલી આવ્યા વિ.
- મન્દિર છો ૧૦૯ ઈન્દુકુમાર, અંક ૩ જો;
દાળ: હમર લ્યો.
- મનોહર એ ૬૨ રાજર્ષિ ભરત
- માફ કરજો, બાળા ! ૬૭ ઈન્દુકુમાર, અંક ૩ જો

માયા ઉતારી	૬૦	
ત્રોગરાની વેળ	૭૭	ઢાળ રામસલામા અમે રમવાને આ'તાં,
મહાર પારેવુ	૭૬	કેટલાક કાવ્યો, લા. ૨ નો, ઢાળ વ્હાલા લાગો છો વિશ્વઆધાર રે! સગપણુ તમ સાથે
મારો કન્થ	૨૭	ઢાળ વ્હાલા! અળગા રૂહેને
મહારો હોંચકો	૨૮	જયા-જયન્ત, ઢાળ વીજ અમકે રે મીઠા મેહુલાની મહાંય.
રાજકુમારી	૮૮	ધન્દુકુમાર, અ. ૧ લો, ઢાળ આધા! શિયાને રે વિ. આતરા નિરનિરાળા
વન	૪૨	કેટલાક કાવ્યો, લા. ૧ નો, ઢાળ હાલા લીધા વાસ વડાવો રે.
વનના બોલ	૧૧૫	જયા-જયન્ત,
વસન્તગીત	૮૫	વસન્તોત્સવ, ઢાળ ગેરવાની ડાળે રે રૂઝખડિયો ઝૂંઝિયો
વસન્તના કિરણો	૧૯	ધન્દુકુમાર, અ. ૧ લો, ઉભા રહો તો ઠહું વાતઠી, વિદારીલાલ!

વસન્તમાં, સખિ !	૬૩	દાળ: આજે દીવાળી છે, વનમાળી !
વસન્ત લ્યો !	૨૫	દાળ: મીઠું ગોરસ લ્યો, ગોરસ લ્યો.
વિદાય	૬૫	
વિરાળે મહારા પ્રાણમાં	૨૨	દાળ: પ્રગટયા શ્રી કૃષ્ણ મહેને ભાવતા રે લોલ.
વીણા-વીણાને ફૂલડાંના ફાલ	૧૪	જયા-જયન્ત; દાળ: બીજે મહારી સુન્દરી.
વીરાંગના	૯૦	
વીરાને વધામણાં	૯૭	દાળ: સીતાજીના મહિનાનો
વેણુ	૭૩	
શીયળ	૩૦	દાળ: સુન્દર વેણુ વાગી, વેણુ વાગી આંતરે સોરઠાનો.
શુભના શુક્રના	૧૬	રાજર્ષિ બરત
સારસના શબ્દ	૩૫	કેટલાંકે કાવ્યાં, લા. ૨ જે
સૂનાં સૂનાં રનેહધામ	૮૨	દાળ: આવેલ આરાબર્યાં રે.
સોણવાં	૫૪	
સંભારણાં	૭૮	દાળ: લાલાજીના મહિનાનો
રનેહપર્વણી	૫૧	દાળ: હો રાજ ! રાણાના રાજમાં લેણીડો ઘેલો.

- સ્વર્મના મૃદંગ ૨૧ રાજર્ષિ ભરત;
રાગ સારંગ: દાળ: તહમે આડો
 મહેલો, ઠહાન !
- હતો ૮૧ મન્દુકમાર, અં. ૧ લો;
દાળ: સુન્દર વેણુ વાગી, વેણુ વાગી.
- હરિના દર્શન ૧૧૧ કેટલાક કાવ્યો, ભા. ૨ નો;
દાળ: શીખ સાસણ દે છે રે.
- દેયાના દેવહુતાશ ૯૧ રાજર્ષિ ભરત;
દાળ: પ્યારાને પારણે સોનાના ભોર
- દેયાની વાસણી — ૧૮
- દેયાનું હોડહું ૩૩ 'મહારો ભોર' નામના કાવ્યમાનું ગીત.
દાળ: હો ! મહારી વાડીમાં
 લીંબૂતા ગાડ છે.
- હો યોગીન્દ્ર ! ૧૧૬ જ્યા-જ્યન્ત;
દાળ: પ્રથમ પાવર્તીના પુત્રને
 પાયે પડું રે લોલ.
- હો ! રણને કાંઈડલે રે ૬૨ દાળ: આજી ઝંમરિયા રે.

પ્રેમભક્તિ-અથમાળા

હાના નહાના રાસ

ભાગ ૨ જે

નહાનાવાય દલપતરામ દ્વિ

પ્રેમભક્તિ-ગ્રન્થમાલાનાં નવીન ગ્રન્થો અને આવૃત્તિઓ

પ્રથમાવૃત્તિની સાલ

૧૭, શકુન્તલાનું સંભારણું,	(૨જી આવૃત્તિ) ૧૯૨૬
૧૮, કુરુક્ષેત્ર : પ્રથમ કાંડ, યુગપલટો : (ત્રીજી આવૃત્તિ) ૧૯૨૭	
૧૯, કુરુક્ષેત્ર : દ્વાદશ કાંડ, મહાસુદર્થન, (૨જી આવૃત્તિ) ૧૯૨૭	
૨૦, ઉદ્બોધન	૧૯૨૭
૨૧, અર્ધશતાબ્દિના અનુભવગોણ	૧૯૨૭
૨૨, સંસારમન્યન, (૨જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૩, વિશ્વગીતા (૨જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૪, ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ જે	૧૯૨૭
૨૫, ન્હાના ન્હાના રાત્ર, ભાગ ૨જો (૨જી આવૃત્તિ) ૧૯૨૮	
૨૬, ગીતમંજરી	૧૯૨૮
૨૭, જહાંગીર-નૂરજહાન	૧૯૨૮
૨૮, કુરુક્ષેત્ર : અત્યુર્થ કાંડ, યોધપર્વણી	૧૯૨૮
પંચમ કાંડ, પ્રતિજ્ઞાદન્દ	૧૯૨૮

૧૯૨૯માં છપાશે

પ્રથમાવૃત્તિ	નવીન આવૃત્તિઓ
૧, ઇન્દુકુમાર, અંક ૩ જે	પ્રેમકુંજ
૨, શાહાનશાહ અકબરશાહ	રાત્રિર્ષિ ભરત
૩, પાંચ ઉપનિષદો	મેઘદૂત
૪, સંબોધન	ઉદ્બોધન
૫, ધર્મમન્યન	
૬, કુરુક્ષેત્ર : તૃતીય કાંડ : નિર્ધાર	
દ્વિતીય કાંડ : હસ્તિનાપુરના નિર્ધોષ	

પ્રેમભક્તિ-ગ્રન્થમાલા

પ્રથમ આવૃત્તિની

સાલ

૧,	કેટલાંક કાવ્યો, ભાગ ૧ લો (૨જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૩
૨,	શબ્દચતુષ્કોણની કાવ્યત્રિપુટી	૧૯૦૩-૦૫-૧૧
૩,	વસન્તોત્સવ (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૫
૪,	કેટલાંક કાવ્યો, ભાગ ૨ જો (૨જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૮
૫,	ઇન્દુકુમાર, અંક ૧ લો (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૯
૬,	નંદાના નંદાના રાસ, ભાગ ૧ લો (૬ઠ્ઠી આવૃત્તિ)	૧૯૧૦
૭,	શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા, સમશ્લોકી (૨જી આવૃત્તિ)	૧૯૧૦
૮,	જ્યા-જયન્ત (૪ થી આવૃત્તિ)	૧૯૧૪
૯,	મેઘદૂત-સમશ્લોકી (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૧૭
૧૦,	ઉપા (૪ થી આવૃત્તિ)	૧૯૧૮
૧૧,	શિવદર્શનો	૧૯૨૧
૧૨,	રાજર્ષિ ભરત	૧૯૨૨
૧૩,	પ્રેમકુંજ	૧૯૨૨
૧૪,	પ્રેમભક્તિ-ભજનાવલિ	૧૯૨૪
૧૫,	સાહિત્યમન્યન	૧૯૨૪
૧૬,	વૈષ્ણવી પોડશ ગ્રન્થો, સમશ્લોકી	૧૯૨૫

પ્રેમભક્તિ-ગ્રંથમાલા ૧૪૨

નહિના નહિના રાસ

ભાગ ૨ જે

નહિનાલાલ દલપતરામ કવિ

વિ. મં. ૧૯૮૫

સુખા

ઇ. સ. ૧૯૭૬

કૌમલ એકે કપીજો

કર્તાને માટે રજીસ્ટર્ડ

પ્રકાશક : નહાનાલાલ દલપતરામ કવિ,

ભાદ્ર, અમદાવાદ, નં. ૧

આવૃત્તિ ૧ લી

૧૯૨૮ પ્રત ૨૦૦૦

આવૃત્તિ ૨ ૭

૧૯૨૯ પ્રત ૧૫૦૦

૧૯૨૭ની સાથે ૫મી પ્રત્યેક મન્યની પ્રત્યેક પ્રત ઉપર કર્તાની
હુકી મહી હોય છે.

મુદ્રક :

કેસવ હ. શેઠ

ખડાયતા મુદ્રણકલા મંદિર, ચાગ રંગના, અમદાવાદ

શતહસ પદ્મમાં પોઢેલો

હો ! પરિમલ દાખવો હોય ને લીઢેલો. ધ્રુવ.

શોધ્યાં સરોવર, શોધી કૂલવાડીઓ,

શોધી રસકુંજ નજીક રમેલો,

શોધી આયુષ્યની મ્હોરી અમરાઈઓઃ

લીઢો ન હુનિયાદોરેલો

હો ! પરિમલ દાખવો હોય ને લીઢેલો.

ફૂલડે ફૂલડે વચ્ચન શો વચ્ચેલો,

પાંખડી પાંખડી પૂરેલો;

બ્રમર બ્રમર કીધ સંગીતસોહામણો,

પંખીડે પંખીડે પડેલો:

હો ! પરિભ્રમ દાળવાં હોય ને દીઠેલો.

અડધેરી પાંદડીઆ વીલુતામાં વેરી, ને

આસવ દોળીઓ અમોલો;

હુયાના મૂપ સમો ઉડતો ગતાંવા કાઈ

જીવનપરાગ જગતધેલો:

હો ! પરિભ્રમ દાખવો હોય ને દીઠેલો.

શતદલ પત્રમાં પોડેલો

હો ! પરિભ્રમ દાળવાં હોય ને દીઠેલો.

પ્રસ્તાવના

જહાના ન્હાના રાસની પહેલી આવૃત્તિ ૧૯૧૦માં છપાઈ હતી. તહેમાં ૫૦ રાસ હતા. એની ૬૬ી આવૃત્તિ ૧૯૨૮ માં છપાઈ છે, તહેમાં ૮૦ રાસ છે. એવા જ સંગ્રહનો આ બીજો ભાગ: આમાં ૫૧ રાસ છે. પહેલા સંગ્રહનાં કારણો, એ આ બીજા સંગ્રહનાં પણ કારણો; અને એ સંગ્રહમાંના લોકસિદ્ધ જૂના ઢાળ જેવા આ સંગ્રહમાંના પણ લોકગત જૂના ઢાળ છે. આ સંગ્રહમાં રામનો અનુક્રમ દક્ષાવારી રીતનો છે, એ તો સ્કેજે જણાશે.

નવયુગની આપણી રાસની ફલવાદી તો વસન્તમા ફૂલડા પ્રકુ-
લ્લે એવા આજ પ્રકુલી રહી છે. આપણા નવયુગના મુન્દરીગધે
નવયુગનાની ગસઝડીઓ દુધાની અબ્બિએ ઝીલી છે. વસન્તોત્તમને
ને શરદુત્તમને આજ સજીવિની છટાછ છે. મેનાઓનાં વન
મુંગાં હોય તો મુદરીઓના આજના સમારણ રાસવિહોણા હોય.
વસન્ત બેસે ને અમરાઈએ અમરાઈએ કાપલો ટડુકે એવો નવયુવતિ-
કંઠ આપણી કુન્જેકુન્જે ટડુકી રહ્યો છે. આપણી નવકવિના ઝીલ-
વામાં નવયુગરાતણુ પાછળ પડી નથી. યુગરાતભર ઉપર નવરસિકાની
રસછોળ છલકાઈ રહી છે. રસાત્માઓ એ તેજનિર્મળ જીવનકવિતાને
રસો વે સઃ ની રસપૂજા માને છે, ઝીલે છે, આનન્દે છે.
૧૮૯૮ નું વસન્તોત્તમનું 'મહાર રવમ્' ૧૯૨૪ થી તો આનન્દની
આંખડીએ સાવ પ્રત્યક્ષ નિહાળું છું.

યુગરાતના ગસ એ યુગરાતનાં મર્વોત્તમ Lyric છે. પણ
આલીસેક વર્ષ ઉપર યુગરમાયુગતાની એક નાવડી ભૂલી પડી, ને
Lyreવિહોણી કાન્થદિશામાં Lyric ગોધવા રમણે રહી. શેરીએ
ગેરીએ, આપણા સંમારને એકે એકે, નગરનગરે દ્યારામનાં મીરાંનાં
નરસિદનાં ગળેનાં ગ્તાનાં મીડાનાં દવપતનાં નર્મદનાં Lyric
કાકિત્તકંડી યુગરાતણે ત્હારે ટડુકતી એમને વિમારીને-અમણીને
ગેય નહિ તહેમને 'મંગીતકાવ્ય' કહ્યાં. આજ એ પવટાછ ગપું છે;
આજ એ બુલ લાગી છે. આજના યુગરાતનું રમગોન આપણાં
Lyricનાં સંગીતકવિતો માથે કલામદિમા રહમને છે ને
ઉપામે છે. આજનો કાક જ નગગિયો કે નગગિકા હમે, જેણે

રાસ નહિ ગાયા હોય. ગુજરાતે બાણી લીધું છે કે ગુજરાતનાં
Lyrics જગતના Lyrical સાહિત્યમાં અનોખાં છે. રાસ એ ગુજ-
રાતની કાવ્યવિશેષતા છે. આપણી રામપ્રથા સમી રસપ્રથા ભારત-
માંની કે જગતમાંની કેઈ કેઈ સંસ્કારમોહામણી મહાપ્રગ્નએ આજે
માણે છે, એ તો રતીન્દ્ર ટાંગેર સમા કોક કાવ્યરસિક જગતપ્રવાસીને
પૂછ્યે જણાય. રામ એ ગુજરાતનો શ્રી કૃષ્ણદીવા રસવારમો છે.

ગુજરાતથી કવિતામર્તિ સમી કેમ છે ? કારણ કે ગુજરાતથી
ગુજરાતનાં હૈયાંકૂલ સમાં એ Lyrics-એ રસગીતો ચરતી ઉછરે
છે. શેરડી ચરે એ ગાયનાં દૂધ ઓર માધુર્વવન્તાં હોય. ગુજરાતથી
જોટલી કવિતા કોક જ દેશનું સુંદરીચન્દ ચરતુ હશે. ગુજરાતથી
કવિતા ચરતી ઉછરે છે, માટે ગુજરાતથી કાવ્યમર્તિ છે.

અને ગુજરાતથી એટલે માત્ર હિન્દુ નાર એમ સહમજવાની ભૂલ
હુ તો નથી કરતો, ને પાકે ! ત્હમે યે મા કરશો. ગુજરાતથી એટલે
હિન્દુ પારંગી ઇસ્લામી ખ્રીસ્તી-આપણું સૌ નારીકુલઃ જોમની કુટુંબ-
વેલ ગુજરાતી ભાણાનાં અમૃત પી ઉછરે છે તે.

હારણમાગની સુકુમારતામા ઉત્કટ પરિમય છે ને પ્રકૃષ્ણપાંખડી
સૂર્યકમલની વિશાલતામાં સુકુમાર પરિમય છે. જૂઠું જાઠું ચમેલી
મોગરો ગુલાબ, સ્પર્શે ને સૂગન્ડે, સુકોમળ પુષ્પો છેઃ ચંપાની ને
કેવડાની, સુવર્ણકાન્તિ સમી, તીન વાગના છે. ગુજરાતના રામસંમહમાં
યે ઉરસુગન્ધની એની વિધવિધતા છે. હૈયાને ડોધાવન્તી, રમાત્માને
જ્ઞાવન્તી, ગિરિજાની રમપાંખને પ્રેરણાજન પાતી કવિતમંગીતદેવી.

એની જગતઅનોખી કલાપ્રસાદી આપણી રાસસમૃદ્ધિમા છે. એ સંગીત, એ કવિતા, એ પ્રેરણા નવગુજરાતજુનાં દેવાં આજ મડી રહ્યાં છે. ગુર્જર રસિકાએની અદ્યયપાત્ર સગી અખૂટ રસિકતાને એ પોપે છે. ગુજરાતનાં *Lyrical* કાવ્યોનાં એ સંગીતકવિતામૃત પીતે ગુજરાતજુનો આત્મા ઉછરે છે, માટે ગુજરાતજુ કાવ્યમર્તિ છે.

ગુજરાતની કુંજેકુંજે ગાજતી રાસની રમઝડ હિચારે છે કે ગુર્જરદેશે આજ નવવસન્ત બેઠી છે: નવકવિતાના આંખામ્હોર પ્રાશી-પ્રાશીને નવકાવલો આજ ટકુકા કરે છે. નગરનગરના નગરમન્દિરને ઝરુખે ઝરુખે મ્હેં તો એમને નવવસન્તરાસ ઝીલતી-ઝીલાવતી સાંભળી છે. એ દેહવન્તીઓના આત્માના સૌ પુલ્કણોડ શ્રીહરિ રાદા પૂગ્ને !

ચૈત્રી પડવા,
વિ. સં. ૧૯૮૪ }

નહાનાસાસ હલપતરામ કવિ

જ્ઞાના જ્ઞાના રાસ,

ભાગ ૨ જે

અણ્મોલ રૂંલડાં

ફૂલડાં ઉઝ્યાં અણ્મોલ ચાંલિયાની ડાખળીએ રે;
એવા કંઈ રમના મોલ ઉઝે મ્હારી આંખડીએ રે.

ચાંલણીઓ વેરી ચન્દ્ર ચાણે રે
હમક હમક હમકન્ત;
વેઈ હું એવી તેજપગસીઓ
મારગડે મલકન્ત :
ચાંલિયાની ડાખળીએ રે.

એચે ઝોઢી મેંધઓઢણી રે,
ચન્દની ચલિયાને ઘેર:
ચન્દકલા આ કલા કરી ચમકે:
કરૂં હું કલા એ પેર :
ચાંલિયાની ડાખળીએ રે.

કિરણો રૂંચ અલમેલડી રે
 અલકલ્કો ચન્દ્રભાગ્ય,
 ઝો મેન્ધો ન્હાને અગ્નિ છાનો
 અંબોડાનો મોહાગ
 આલિયાની ડાખળીએ રે

કપનો સાગર ડોલતો રે
 ચન્દ્રી કીલે એ જૂવાળ;
 દોડ ભરી એવી દુ વ કુમારી
 દેવમુખનો યાગ :
 આલિયાની ડાખળીએ રે

કુસડા ઉગ્યા અણુમોલ ચાંદલિયાની ડાખળીએ રે;
 એવા અમૃતના બોલ હોને ન્હાગી આંખડીએ રે.

આત્મદેવ

ઓ આત્મદેવ !

આવો, હો ! આવી વસન્ત આ.

દેવરંઝી કૃષ્ણ ઉગ્યાં અવનીમાં, આસમાં;

કૃષ્ણડો ઉધાડો મુજ ભાસમાં;

ઓ આત્મદેવ ! વિ.

મ્હેક મ્હેક મ્હેક નવવાસના વિરાટની;

મ્હેક સુગન્ધો અંગરંગમાં.

ઓ આત્મદેવ ! વિ.

વનનાં ઉંડાણુ ભરી જોતે છે હોકિયા;

જોતી દોયલ ઉરઆલમાં;

ઓ આત્મદેવ ! વિ.

ચન્દનચોટ હજે તેજ કેરી વાહણી;

તેજ એ દોળાય પ્રાણુચોટમાં;

ઓ આત્મદેવ ! વિ.

રમની વસન્ત આજ વિશ્વકેરી વાડીએ;

રમે ન્હારી આંખના ઉઘાનમાં;

ઓ આત્મદેવ ! આવો, હો આવી વસન્ત આ.

આભનાં કુંકુમ

—

અરો ! આજ કુંકુમ દોળાયેલ આભમાં,
 ઉભાં સૃષ્ટિનાં સૌભાગ્ય !
 રૂડા સૂર્યના મોહાગ !
 આજ કુંકુમ દોળાયેલ આભમાં.

અરો ! આજ પૂર્વની અસહો ઉડે વિશ્વમાં;
 થાય જગત ઝળકે ઝળકે,
 ભલે (અહાણાંટી) ભળકે !
 આજ કુંકુમ દોળાયેલ આભમાં.

અરો ! આજ તેજના કૃપારા ફેટે શામના;
 ઉડે ઝીરે એ અનન્ત,
 વન્દે સન્ત ને મહન્ત;
 આજ કુંકુમ દોળાયેલ આભમાં.

આભને આરે ચાંદલો

આભને આરે ચાંદલો, હો નણદસ નેણમીડડાં !
કાંઈ રમનો ઉગ્યો રમગમ;
હો નણદસ ! નિરખો એ ચન્દ નેણમીડડાં !

ચોકમાં ચન્દની ઢોળાણી, હો નણદસ નેણમીડડાં !
કાંઈ આવો એ ઝીલવાને કાજ;
હો નણદસ ! નિરખો એ ચન્દ નેણમીડડાં !

વીગ તહમાગ વેગળા, હો નણદસ નેણમીડડાં !
ભણે આકાશઆરાના ચન્દ;
હો નણદસ ! નિરખો એ ચન્દ નેણમીડડાં.

વીધી આધેરી વાટડી, હો નણદસ નેણમીડડાં !
ઉરે બોલે એના પડછન્દ;
હો નણદસ ! નિરખો એ ચન્દ નેણમીડડાં.

ઝાંખી-ઝાંખીને યાદી ગઈ, હો નણદસ નેણમીડડાં !
એ તો હૈયે-સક્ષાટે, તહો ચે ફર;
હો નણદસ ! નિરખો એ ચન્દ નેણમીડડાં.

અંગ ગડકે, ના ઝનાય એ તેા નણદસ નેણમીડડાં !
એવાં પ્રીતમની ચન્દનીનાં પુર,
એવાં શ્વાસમની વાંગળીના મૂર;
હો નણદસ ! નિરખો એ ચન્દ નેણમીડડાં.

પ્રાણુ તો મ્હારા પોયણાં, હો નણુદય નેણુમીડાં !
રાતે ઉઘડે ને દિવસે એ ચાન્ત;

હો નણુદય ! નિરખો એ ચન્દ નેણુમીડા.

ત્રીધું એ ચન્દની ચન્દની, હો નણુદય નેણુમીડાં !
મ્હારા ઉરની અગાસીને એકાન્ત;

હો નણુદય ! નિરખો એ ચન્દ નેણુમીડા.

પીરા તદ્ભાગ વેગળા, હો નણુદય નેણુમીડાં !
મીડી મોહિની વરસે મહારાજ;

હો નણુદય ! નિરખો એ ચન્દ નેણુમીડા.

દૈયાના ચોકમાં ચન્દની, હો નણુદય નેણુમીડાં !
કાંઈ આવો એ ઝીંઘરાને કાગ;

હો નણુદય ! નિરખો એ ચન્દ નેણુમીડા.

આયુર્નાં પર્વ

આજ આયુર્નાં પર્વ,
આજ આયુર્નાં પર્વ,
હૈયાં વરસે છે હૃદયદેવનાં.

આજ આત્માનાં પર્વ,
આજ આત્માનાં પર્વ,
આત્મા વરસે છે આત્મદેવના.

ધન વરસે નિઃસંધાર, ને તન્વર વરસે કૃષ્ણ;
રવિ વરસે કિરણાવલિ:

અમે વરસીએ આત્મ આ અમૃત;
હો મુક્તાંગિયાં ! આજે વિસવ આત્મસંધનો.

આજ આત્માનાં પર્વ,
આજ આત્માનાં પર્વ,
આત્મા વરસે છે આત્મદેવના.

આપાદી વાદળી

વીજે ભરી, ને હો ! વીજે ભરી,
આ આપાદી વાદળી વીજે ભરી

એમેર ચમકે છ દટિની દામિનો
આખડીનો આરા એ શુ ચારૂ ચીતરી !
આ આપાદી વાદળી વીજે ભરી.

કુંકમયાળ લેઈ આરી મોહાગણુ:
મોહાગકિરણોની ઝરમર ઝરી:
આ આપાદી વાદળી વીજે ભરી

ન્દાએ મંદી નીર મંબીર મેવતા:
મેવલી એ ગત જાણે ચન્દનીતરી
આ આપાદી વાદળી વીજે ભરી.

ઝોટી દપચુન્દડી ઝમની ઝઢિયાળી
દપના ગાગરિયાનો એ સુન્દનો
આ આપાદી વાદળી વીજે ભરી.

દેવાનો વેલને અમીનાં ફૂલ ઉગિયાં.
ઉગ્નો અમૂર્તિ શું આજ ઉતરો !
આ આપાદી વાદળી વીજે ભરી.

કંઠબનાં ફૂલ

—

હું તો ગઈતી કંઠબના ઝાડે કંઠબના ફૂલ લેવા,
હું ચું જાણુ કો આન પછાડે કંઠબના ફૂલ લેવા?

હું તો વગડાની વાટે ચાલી કંઠબના ફૂલ લેવા,
એક ગાંઠા જાણે વને વનમાળી કંઠબના ફૂલ લેવા.

મહેં તો મુખડે એને જાંખુ કંઠબના ફૂલ લેવા;
એણે નેણેથી નેણગાણુ નાખુ કંઠબના ફૂલ લેવા.

મહેં તો લીંચા એ કુંવરો કડો કંઠબના ફૂલ લેવા,
એણે જાંઘા મ્હારો પાવવહેડો કંઠબના ફૂલ લેવા.

હું તો ગઈતી ધગને દાળે કંઠબના ફૂલ લેવા,
(એક ગાંઠા મ્હારી દેહની ડાળે કંઠબના ફૂલ લેવા

કાસ્મીરી ગાન

તો ઓટ-ઓટ ને મરી જાય રે

ન્હારી કાસ્મીરી શાસ,

મ્હારે હં ધ ટાડુ એની જતાવ સખિ રા

કોઈ નાજનજુ શાચ નુવ

ધરી ઝાળી એક યાગીરાજ આલિયા રે લાન

ન્ટ તો છાની પગ છુલ્લ્યા પડાલિયા રે લોત

મેરા લિલ્લામન્ન મન જગનિયા રે તાત,

પડી જોડના ખરીલી આ ન્યાન

મ્હારી ખમીંગી શાન

મ્હાર હંલ્ય ભરાયુ અને વાધતુ ર લોવ

મ્હારી નાળી ફેગ જન્વનો હગનતુ રે લાન

મ્હાર મીગુડાનુ પોન તો આલુ હતુ રે લોત

પડી જોડના ખરીલી આ નિમાલ

મીંગી ખમીંગી શાન

મહાર હોય ખડેન ન ચાગ ન આવી રહે રે લોહ;
મહારી લાજ કરાં ચીર તે લેતી વહે રે લોહ;
રણે ! ઉરલેખ લોક કા વાંગી લહે રે લોહ;
મહારે ગૃંથી આપ, ગજવણુ જાગ !

એક અદ્ભુત રાઘ.

મહાર હંધ ઢાકું એરી જનાવ, મળિ રે !

કોઇ લાજવણુ રાઘ.

કાળની ખંજરી

કાળની ખજારીના ઝણકાર
ઝીસજો, ભવરણના રમનાર !

રમની આયમે, દિવસ ઉગે છે,
દિશા ઉઘાડે બારઃ
યુગ ઉતરે, નવયુગ બેમે આઃ
એના મહાહિચાર-
વીરના એવા ધનુષકાર
ઝીસજો, ભવરણના રમનાર !

શાંતી વાગી, સંખ પૂર્વા,
કુંકુબી દે છે વિધિકાશઃ
અવનીહિરમા, ગમનચુકામા
ગાજે યુગના બોલઃ
ખતભાલીના એ ભણકાર
ઝીસજો, ભવરણના રમનાર !

રૂઢ નેહાતર્ક, નેમપી નેહાતની,
 નેહાનરિયા યમદેવ,
 ભાગમોવ મોલે હ આજે
 કામપુરુષ નયમેવઃ
 ઝીવમે, ભરણના રમનાર !
 કામની ખજીના અણુકાર,
 દાળની ખજીના અણુકાર
 ઝીવન, ભરણના રમનાર !

જરા થોભ

ચન્દ્ર! જરા જતાં-જના તો ગાપુ! થોભ,
 ચીર ફૂલડે વધાવું,
 મ્હારે હાંડે દુસાવું;
 જરા જતાં-જના તો ગાપુ! થોભ.

આવ, આખડીમાં ચન્દ્ર! મુઝી રાખું;
 મ્હારા માથાનો મુગટ કરી ઝાંખું;
 મ્હારા મનિરના દેન ગ્યાપી પૂજું-પૂજાવું, હો ચન્દ્રજી!
 ચીર! ફૂલડે વધાવું,
 મ્હારે હાંડે દુસાવું,
 જરા જતાં-જના તો ગાપુ! થોભ.

રસગમ અધુગ કો ગદી જરું;
 કંઈ-કંઈની બેસડીઓ મે તરસે;
 પ્રાણ વારે, પાવવડે પ્રગારે, હિભા રહો, હો ચન્દ્રજી!
 ચીર ફૂલડે વધાવું,
 મ્હારે હાંડે દુસાવું,
 જરા જતાં-જના તો ગાપુ! થોભ.

ચન્દ્ર! જરા માચું-ખાટું નો ગાપુ! થોભ.

લવા ઘો ભેગીરાજ !

લવા ઘો, ભેગીરાજ ! અગા ગરો, નાથજી !
 આમ શુ માયા લાડો રે ?
 મરિતાને કાડકે રે રાગી મરડીમા-
 કદા તમ દુવરોપ રોપગો રે ?
 લવા ઘો ભેગીરાજ !

ભેજ દમાવગો ને મુદડી લગવરો,
 ગ્લોને ગજ તો મ્હડાવગો રે
 હું તો છુ માતુડી ને આપ દેવરો
 આખરથી ગજ ! મા ન્યાવગો રે
 લવા ઘો ભેગીરાજ !

ટહુકો

—

વેગળી વસન્તના મોંઘા આસાપ
 મોંઘા આસાપ, લોલ ઉરના વિદ્યાપઃ
 વેગળી વસન્તના મોંઘા આસાપ.

સરિતાની કુંજ મંજુ ટહોંકની રેસમાં
 ઝૂકી, ઝૂક્યાં હો ચતુર્ગનાં ચાપઃ
 વેગળી વસન્તના મોંઘા આસાપ.

ધીમી ધીમી મ્હારી કોટિલા રડે છે;
 માનવી મુલે છે કેસિના ક્ષાપઃ
 વેગળી વસન્તના મોંઘા આસાપ.

ડેલતા કુંગર.

.... રાતના કુંગર ડેલે રે:
જગમાં અન્ધારાં દોળે:
મોદાગી ગજ!
કુંગર ડેલે ને મ્હારાં દેવાં ડેલે રે.

મેઘસી સદાંજ શા કુંગર ડેલે રે:
મુંગા રે મોરચા બોલે:
મોદાગી રાજ!
કુંગર ડેલે ને મ્હારાં દેવાં ડેલે રે.

જુગજુગના ભેગી બેવા કુંગર ડેલે રે;
ઝંપનતા આડીઓને ઝેલે:
મોદાગી રાજ!
કુંગર ડેલે ને મ્હારાં યાં ડેલે રે.

મળની છીછી મમા કુંગર ડેલે રે;
વિશ્વ રમે એક દષ્ટિછોળે.
મોદાગી ગજ!
કુંગર ડેલે ને મ્હારાં દેવાં ડેલે રે.

પ્રતાના પદ ગેરે હુંગર ડાલે રે;
આતમ ડાલે એ દિડાલે:

સોદાગી રાજ !
હુંગર ડાલે ને મ્હારાં દેવાં ડાલે રે.

અમર આયુધના હુંગર ડાલે રે;
ડાલે બુઝાલ ને ખગોલે:
મોદાગી રાજ !
હુંગર ડાલે ને મ્હારાં દેવાં ડાલે રે.

તમીસા

—

નમે આશમાં અન્ધાર, રમે વીજના ચમકાર,
જળની ઝડીઓ પડે પૂરમાં, હો બહેન !

દમે હૈયાના ભાર, ઝમે નવલુંતી ધાર,
વ્હાણાની વાત જાગે હૈરમાં, હો બહેન !

મહડી અટારી આખને જૂવે જીવ એ પન્થ;

હો તિમરનાં ઝાપટાં,

મંદી ઘેરાણા કોડીલા કન્થ, હો બહેન !

જળની ઝડીઓ પડે પૂરમાં, હો બહેન !

કાળાં કાજળનાં વાણાં, હો બહેન !

કાળો કાળો વરસાદ,

મદ્રાજગત બીજે એ કાજળજળે, હો બહેન !

યુગયુગ ફેરી વાત, પ્રનય તણાં પાણી પડે,

મંદી ફૂંખ્યાં દિવસ ને રાત,

ઝોટ આંગણુ હો મેહુઓ

એવા વરસે અન્ધાર, ઝીણા વીજના ચમકાર,
 જળની ઝડીઓ પડે પૂરમા, હો બહેન !
 દમે દેવાના બાર, ઝમે નવણાની ધાર,
 જ્હાલાની વાત જાગે ઉરમા, હો બહેન !

અન્ધારી રજની ને આસુના પૂર,
 ઉડુ આકાશ અને આછેગા ઉં

ઠહે, સખિ ! કેમ કરી ઉતરે ?
 જ્હાલાજી રાહ વીમરેલ
 સાધ્યુ સૂઝાને લાગી પડ્યુ
 હોડી ઉભી જળરેલ,
 મ્હારી હોડી ઉભી જળરેલ

નન્દિની

ખમ્મા મ્હારી નન્દિની ! રે નન્દિની !
કુંથું ત્હારું હૈયું સંભાળ એક, નન્દિની !
ખમ્મા મ્હારી નન્દિની ! રે નન્દિની !

બેસતાં શું કાંટા વાગ્યા ? જાણુ નન્દિની !
કેવડાને ક્યારે જતી ન, બહેન નન્દિની !
ભોમરાના મૂકજે ફિરીટ ચિરે, નન્દિની !
ખમ્મા મ્હારી નન્દિની ! રે નન્દિની !

હડનાં કે તેજ શું વાગ્યાં ? જાણુ નન્દિની !
વીજગીને ઝાલવા જતી ન, બહેન નન્દિની !
ચન્દ્રિકામાં ઝીવજે ઝીલાય તેમ, નન્દિની !
ખમ્મા મ્હારી નન્દિની ! રે નન્દિની !

કોકિલાની કેસિ વાગી શું ? જાણુ નન્દિની !
પુષ્પના શું વાગ્યા પરાગ ? બહેન નન્દિની !
બ્હાલગ્રેણી વાટમાં વસન્ત વાગી ? નન્દિની !
વેલુ ? કે કો વાગી સુદાગી રાજમાંબડી ?
ખમ્મા મ્હારી નન્દિની ! રે હો નન્દિની !

નીર ડાલે

નીર ડાલે, નીર ડાલે, સુજનનાં નીર ડાલે રે;
નીર ડાલે, નીર ડાલે, પ્રલયનાં નીર ડાલે રે. ધ્રુવ,

નેહે જગમાત ફેરી પૂઝાંખડી રે ડાલે;

ડાલે હરિ લક્ષ્મીજીને જોલે:

સુજનનાં નીર ડાલે રે.

રોષ ફેરા મણિ ડાલે, સાગરતરંગ ડાલે;

ડાલે બલ્લા પદ્મને હિન્ડાલે:

સુજનનાં નીર ડાલે રે.

નિરખી જગનાથ ફેરાં હાંડાં ફેરી રણાં;

મૂકયું જત્ય તે હિં જોલે:

સુજનનાં નીર ડાલે રે.

નીર ડાલે, નીર ડાલે, પ્રલયનાં નીર ડાલે રે.

નેણનાં મહેમાન

આભમાં ઉગતી કલાનો ચન્દ્ર ઉગ્યો,
 કે ચન્દની ગું મટકાં ભરે રે લોભ;
 જાણે કોઇ સજાપુરનો રમનારે
 આગમની વાતું કરે રે લોભ.
 ન્હાળ્યા-ન્હાળ્યા પાંપણને પક્ષકારે,
 ત્યાં દેવ શા ઉડી જશે રે લોભ;
 એવા મહારા આતમનાં મહેમાન !
 કે કમ્હારે પાછા આવશે રે લોભ ?

મીઠડા મધુરસ ટકુકે મોરા,
 કે વીજળી ઝમકે ઝીણી રે લોભ;
 જાણે કોઇ રનેહસૂખી મીટડી મટકે,
 પ્રયંત ને દૈયામીણી રે લોભ.
 દીકડી-દીકડી ત્યાં વીજ એ દુવિરામી,
 કે ક્રીડીઓની કુંજથી રે લોભ:

એવાં મહારાં મનડાનાં મહેમાન
 કે આજ અહિયા નથી રે લોલ.

લીલી-રંગલીલુડી વગડાની વાટે
 કે ઘોડીવા રમે-મૂમે રે લોલ,
 પનિહારી પાણી લરે પાણીધાટે,
 કે નેણુલાં નાચે-રમે રે લોલ,
 આદર્યા—ન આદર્યા અનન્તના સન્દેશ,
 ત્હાં આથમ્યા એ આરતા રે લોલ,
 એવાં મહારાં નેણુવના મહેમાન !
 કે નિત્યવા છે નહોતરાં રે લોલ.

નહોતરાં

કે આશમાં ચમકે પુનમચન્દ્રમા રે,

કે એહવો ચમકે ઉરનો ચન્દ:

સત્સુખા

દિલના દેવને નહોતરાં રે.

કે ચોકમાં ઉછળે ચન્દ્રની ચન્દની રે;

કે એહવો ઉછળે ઉર આનંદ:

સત્સુખા

દિલના દેવને નહોતરાં રે.

કે કુંજમાં કોપવડી લટકા મરે રે;

કે મોરલો બોલે મનને મ્હોસ:

સત્સુખા

દિલના દેવને નહોતરાં રે.

કે પાદર પનિદારીઆ પડધા પૂરે રે;

કે ગામમાં ગાજે એ રસબોલ:

સત્સુખા

દિલના દેવને નહોતરાં રે.

નહોતરાં

કે આલમાં ચમકે પુનમચન્દ્રમા રે;

કે એહવો ચમકે ઉરનો ચન્દ:

સલ્લણા

દિલના દેવને નહોતરાં રે.

કે ચોકમાં ઉછળે ચન્દની ચન્દની રે;

કે એહવો ઉછળે ઉર આનંદ:

સલ્લણા

દિલના દેવને નહોતરાં રે.

કે કુંજમાં કોપલડી ટહુકા ' ઝરે રે;

કે મોરલો બોલે મનને મોહા:

સલ્લણા

દિલના દેવને નહોતરાં રે.

કે પાદર પનિહારીઓ પડવા પૂરે રે;

કે ગામમાં ગાજે એ રસબોધ:

સલ્લણા

દિલના દેવને નહોતરાં રે.

કે વાડીએ ચૈતર ચ પો મ્હોરિયો રે,
કે મ્હોર્યો વમન્તનો મુજ છોડ

સલૂણા

દિલના દેવને ન્હોતરાં રે.

કે ફૂલડે ફૂલડે પરિમલ જાગિયા રે;
કે જાગ્યા છવનના કાંધ કોડ:

સલૂણા

દિલના દેવને ન્હોતરાં રે.

કે તારલા હરિની ઉતારે આરતી રે;
કે એવા આરતના મુજ ભાવ:

સલૂણા

- દિલના દેવને ન્હોતરાં રે.

કે મ્હારી ચે ઉગરો પુષ્પની પર્વણી રે;
કે આવજો ત્હારે મદૂલીએ, ભાવ !

સલૂણા

દિલના દેવને ન્હોતરાં રે,

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

સખિ ! આવે-આવે ને ઓસરે,

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

એવાં માદિબતીનાં નીર,

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

મખિ ! હોળ ઉછળે બધું ભોળવી,

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

એને છાંટણે છંટાય મ્હારાં ચીર,

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

મ્હારે પાંચ-પાચ તત્વના માંડવા,

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

મ્હારે ત્રણ-ત્રણ ગુણની વેલ :

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

મ્હારે શુદ્ધિના બાગ ઉગાડવા,

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

મ્હારે ભરવી મંમારિયાની હેલ,

પાણીડાં કેમ ભરીએ ?

મખિ ! નીગ ઉછળે એ અનન્તના,

પાણીડા કેમ ભરીએ ?

એના ભરતી ને ઓટ છે અમાર,

પાણીડા કેમ ભરીએ ?

મખિ ! કાળના ફવાને કાફરે

પાણીડા કેમ ભરીએ ?

મહી માડી દિશાઓના દોર

પાણીડા કેમ ભરીએ ?

જગપ ખાળા પખેર પગવે,

પાણીડા કેમ ભરીએ ?

કાઈ ઉછળે નિ સીમના સમીર,

પાણીડા કેમ ભરીએ ?

મખિ ! આવે-આવે ને ઉભરે,

પાણીડા કેમ ભરીએ ?

એવા આત્માની નદીઓના નીગ;

પાણીડા કેમ ભરીએ ?

પારકાં કેમ કીધાં ?

--

હરિ ! નેહને નેણુલે બુલાવી
 ને દેવનાં દાન દીધાં ;
 પછી ભવને બુલામણે બુલાવી
 કે પારકાં કેમ કીધાં ?

હરિ ! ચન્દ્રમા ચા રમકડે રમાડી
 ને દેવનાં દાન દીધાં ;
 પછી આત્માની જ્યોતને ખુઝાવી
 કે પારકાં કેમ કીધાં ?

હરિ ! પાંગરાવી આભને ય બેદી,
 ને દેવનાં દાન દીધાં ;
 પછી આનન્દવેલડી ઉઠેદી
 કે પારકાં કેમ કીધાં ?

હરિ ! અમૃતના ઝોધ નહોતા છેડા,
 ને દેવનાં દાન દીધાં ।
 પછી ખારે ખારે સાગરે ઉગ્રેટ્યાં,
 કે પારકાં કેમ કીધાં ?

હરિ ! તારલાની સુંદરી બોલાડી,
 ને દેવનાં દાન દીધા ;
 પછી અગ્નિની સેજમાં પોલાડી
 કે પારકા કેમ કીધા ?

हरि । पुण्यनां सोयुक्षा पमाड्या,
ने देवनां दान दीधां ;
पथी दुःखपापद्वभा दमाक्षां,
के पारकां केम करिधां ?

હરિ ! અજવાળે અમને ઉછેર્યા,
 ને કેવનાં દાન દીધાં ?
 પછી અન્ધારે સાને ઉશોટયાં ?
 કે પારકાં કેમ કરીધાં ?

હરિ ! હોઆમાં હુતાશમાં શે કૂલો ?
 ને દેવનાં દાન દીધાં ;
 એ તે આપ, કે બ્રહ્માજી ભૂદયો ?
 કે પારકાં કેમ કરીધાં ?

પુનમની પગલીઓ

મખિ ! જોને ગગનને ગોખ ર પુનમની પાખડીઓ,
કાઈ નગર-નગરને ચો- પુનમની પાખડીઓ
મખિ ! સરોવરે પોવણાને લાન રે પુનમની પાખડીઓ,
કાઈ તોરણે બાધી ત્રિનોક પુનમની પાખડીઓ

અહો ! અમુનખ અવસર આજ રે પુનમના પડછન્દા,
મુણ મજનિ ! આ ચન્દનીને છોડ પુનમના પડછન્દા
ત્હાંગી હિડન્તી આખડીને લાન રે પુનમના પડછન્દા,
ત્હારા અગઅગ ફેરે હિન્ડોગ પુનમના પડછન્દા

આ સરિતાની લહેરે લહેર રે પુનમની પાખડીઓ,
કાઈ મુન્દરી-મુન્દરીને દેહ પુનમની પાખડીઓ
વેરે પગનીએ પગલીએ પ્રાણુ ઁ પુનમની પાખડીઓ,
પાંત્ર નમ્જેથી નીતગ્ને નેહ પુનમની પાખડીઓ

અને સહિયર સમાણી । ત્હારે રામ રે પુનમના પડછન્દા,
 ત્હારે તાગી—તાળીને મદશોર પુનમના પડછન્દા,
 ત્હારા મૌલાગમક ઠણે હસન્ત રે પુનમના પડછન્દા,
 ત્હારા હૈયાને ટકુકને મોર પુનમના પડછન્દા.

મ્હારા પિયુછના હામને પુજ રે પુનમની પાખડીઓ,
 મ્હારા નાયની કીકીને કુજ પુનમની પાખડીઓ
 મ્હારા બાતકડાને ડબોચ રે પુનમના પડછન્દા,
 મ્હારા મારા સસાગને ક્રોચ પુનમના પડછન્દા

પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે

ના'બા જો નજદસના વીરા,
રે પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે. ધ્રુવ

'સોજ—સોજ પાંખડીનાં કમળ મંગાડ્યાં;
'નિત્ય નિત્ય લખી લખી યાત્રી:
રે પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે.

રોજ રોજ રજની તો તારસે ભરેલી;
નેષ નેષ એક હું તો યાત્રી:
રે પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે.

સ્હાંજ ને સહવાર બોલે બોલે દેવધંટા;
વાંચી વાંચી ભાવ્ય એમાં યાત્રી:
રે પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે.

ઘડી ઘડી પિયુને પુકારે જો ! પડેયો;
મુગ્ધી મુગ્ધી સખ્ત એક યાત્રી:
રે પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે,

નહાતી હુ અખડ એની હાસ્યચન્દનીમાં,
ચન્દની આ ઝોઢી ઝોઢી યાત્રી-
કે પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે

ચન્દ ! તારા સમુ એનું વદન સોહામણું
એના વિના ન્હાળી લેને યાત્રી-
કે પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે.

ના'વ્યા એ નણદવના વીગ ને પૂર્ણિમા પાછી ઉગી રે.

પ્રીતિના પ્રાહુણ

મેઘ બોલે ને મોરલા ડાલે છે;

હરે સ્મરણનાં મોણુલાં બોલે છે:

મેઘ બોલે ને મોરલા ડાલે છે.

વીજ ચમકે ને આંખડી ચમકે છે;

મંદી ઘમ્મર વહલોણાં ચમકે છે:

મેઘ બોલે ને મોરલા ડાલે છે.

ચાપ મહિયાં મહેન્દ્રનાં મેઘલિપે;

ખાણ વાઝાં ઐ કાકને કુંભગણીએ:

મેઘ બોલે ને મોરલા ડાલે છે.

આબ ગાજે ને ગેમનાં ઘોર લાવે;

કાંઈ આધેના સન્દેશ સંભળાવે:

મેઘ બોલે ને મોરલા ડાલે છે.

આજ પુનમચન્દ, ધન યેરાવો:

મદાગ મનનો મયંદ નથી અંખવાણો:

મેધ બોલે ને મોરલા ડાલે છે.

આ ઝડીઓ પડે, જમ લે દલાવો:

મ્હારી પ્રીતિના પ્રાહુણા ' ધેગ આવો:

મેધ બોલે ને મોરલા ડાલે છે.

પ્રેમનગરના રાજવી

—

કે આજમાં કમગ ડાલે વાહણી રે;

કે માલે મન મહેરામણ મેલ;

કે પિયુષ પ્રેમનગરના રાજવી રે.

કે મેલમાં કમગ કંઈ વીજણી રે;

કે વીજ યા નેણે નાચે નાથ;

કે પિયુષ પ્રેમનગરના રાજવી રે.

કે ચોમેર વનરાજ ઢોળાઈ હલે રે;

કે મોરલો મરજે વનને મોખ;

કે પિયુષ પ્રેમનગરના રાજવી રે.

કે આછી-આછી ઝોડણ પામરી રે;

કે આછાં આંજણ, આછાં અધોળ;

કે પિયુષ પ્રેમનગરના રાજવી રે.

કે ઘેરા ઘેરા વનના મહિવા રે;

કે વેગ વન, નદીઓનાં નીર:

કે પિયુષ ત્રેમનગરના રાજવી રે.

કે પમથી હવરાહ નવ પસણી રે;

કે વાણુવા આવળે ઝો, રમરાગ !

કે પિયુષ ત્રેમનગરના રાજવી રે.

અલ્લના અલ્લમહેલે

આવો-આવો, તીરથવાગી મન્ત હો !

અલ્લના અલ્લમહેલે;

જાગી-જાગી પૂરણ અલ્લમ્યોત હો !

અલ્લના અલ્લમહેલે

અન્ધારાં રેણી આભ રચ્યા,

મહી વેયો રતનના દાપ રે;

દેમે કરોને મ્હારે એલ ઉતરવા ?

એ માગ, હું છીપ;

હો ! અલ્લના અલ્લમહેલે

આંખ ભરી, મ્હારા દેવા ભગણ,

ભરિયા મજૂણ સોદાય રે;

એક ભગત હવે આતમ માહગે,

યુગનાં ભગત તો તો ભાગ,

હો ! અલ્લના અલ્લમહેલે,

માડી દિલાઓ ને રોપ્યો ગાટનડો,

ચેતનસિદ્ધાસન કીધા ૨.

વિલસે વિરાટને ચે છોગલ જમીલો,

વિશ્વને કસ્યાણુ એણે દીધા

હો ! બહના બહમહેલે

નગી-નગી પૂરણુ બહનચોત હો !

બહના બહમહેલે.

બ્રહ્મવીંઝણો

નીલો કમલરંગ પીંઝણો, હો નન્દલાલ !
રતિયાળો રતનજડાવ, મોરા નન્દલાલ !
બહા વીંઝે બ્રહ્મવીંઝણો, હો નન્દલાલ !

ચોનાનો સુરજ ગ્રાલિતો, હો નન્દલાલ !
રૂપેરી ચન્દની મિછાવ, મોરા નન્દલાલ !
બહા વીંઝે બ્રહ્મવીંઝણો, હો નન્દલાલ !

કારેમોરે ભયોં હીરલા, હો નન્દલાલ !
ઝાલરે ઝીંઠ ફેરી વેલ, મોરા નન્દલાલ !
બહા વીંઝે બ્રહ્મવીંઝણો, હો નન્દલાલ !

દાંડી બહાણના હાથમાં, હો નન્દલાલ !
માનવીના લાગ્યના એ ખેલ, મોરા નન્દલાલ !
બહા વીંઝે બ્રહ્મવીંઝણો, હો નન્દલાલ !

ભમ્ભરને ટોડલે

તાન્હા રે ! આન મ્હાર અબોડયે,

મ્હારે અબોડલે,

કંઈ હામ થોડે-થોડલે

તારવા રે ! આવ મ્હારે અબોડલે

આજ મ્હે તો અનક અવક મોતીકા પરોવિયાં :

મુખડાના , અનક અવક ન્યોતિઓ અકોરિયાં :

નેણુતખ્તે સ્નેહરાજ આમીને પધરાવિયા .

એકલો મા આવતો,

તું આનજે મળેડલે :

માગુ હાલુ ના ગમે

મ ભમ્ભરને ટોડલે

આન મ્હારે અબોડયે,

ભૂલકણી

૯ તો ઉભી'તી આલસાને આરે વસન્તની વાટ જોતી ;
મથ આત્મા ને દેહ સ્વચારે, વસન્તની વાટ જોતી.

૬ તો તારસે તારસે જોતી'તી, વસન્તની વાટ જોતી ;
૬ તો દક્ષિણપન્થ ગોધની'તી, વસન્તની વાટ જોતી.

૮ તો મૂર્ખ આલ્યા આંધરા, વસન્તની વાટ જોતી ;
૭ તો માન્યા દિનનાથને નમેરા, વસન્તની વાટ જોતી.

૬ વાસુતી ને એકલી અટૂલી, વસન્તની વાટ જોતી ;
૬ તો વસન્ત માસને ૫ ભૂલી, વસન્તની વાટ જોતી.

૭ ને સખીઓ ભૂલકણી કહે છે, વસન્તની વાટ જોતી ;
તાળી દેવ-દેવને સદુ દસે છે, વસન્તની વાટ જોતી.

૬ તો ઉભી'તી આલસાને આરે, વસન્તની વાટ જોતી ;
કંપક ભૂલી સવૃણા સંસારે, વસન્તની વાટ જોતી.

મહિડાં

દલકે દાથે તે નાથ ! મહિડાં વસોવળે,
મહિડાંની રીત ન્હોય આવી રે લોલ,

ગોળી નન્દાશે, નાથ ! ચોળી છંટાશે, નાર
મેલીડાંની માળા તૂટશે રે લોલ :
ગોળી નન્દાશે તે ગોરસ વહી જશે,
ગોરીનાં ચીર પણ બીજરો રે લોલ :
દલકે દાથે તે નાથ !

ન્દાની શી ગોરસીમાં જમનાજી ઉજો
એવી ન નાથ ! દોરી રાખો રે લોલ :
ન્દાની શી ગોરસીમાં અમૃત દારિયા,
દગતે ઉધારી નાથ ! ચાખો કે લોલ :
દલકે દાથે તે નાથ !

મળિયા મુળને નાથ

મેઢુલો ગાજો ગોરંલતો ર,

કાંઈ કાજગકાળી રાત :

અંખે શ્રીણી વીજલડી ર,

કાંઈ કરતી મેઘ શુ વાત.

દીવડો છાયો પાલવડે ર,

હું તો ચાલી જળને ચાક,

મહિયર ! એ ર દીવડિયે ર

મ્હે તો ગોખા ચોંદિ વ લોક.
૯

માગર ગાજો ગોરંલતો ર,

કાંઈ મધદરિયે મધરાત

કદરે ઘેરાં શ્હેરખડાં ર,

કાંઈ કિછળી નીગ રતનાળ.

ગતને ગોલાં છે મનડાં ર,

હું તો ચાલી જળને વન ;

મહિયર ! સાગરને માંડવે ર

મ્હારાં મ્હડયાં વમળખાં મન

સગાં ગાજે ગોઠલતો રે,
 ઘાઘ મુખદુખ કેગ ગોખ
 ઝગકે ઝાખો મારગડો રે
 કાઘ તેજઅન્ધારના ચાક
 પગથી લીધી મહે ગ્રેમની રે,
 મ્હારે માહેનીના સાથ,
 મદિયર ! એ રે મારગડો રે
 કાઘ મળિયા મુજતે નાય

રંગવેલી

રામે રમે રંગવેલી,
માહેલડી રામે રમે રે. ક્રુવ.

અખીલગુલાલના સાથિયા રે પૂર્વા ;
વિશ્વ ભરી છોળ એ ઉડેલી :
સાહેલડી રામે રમે રે.

ચોળીમાં મારલા ને ચુન્દડીમાં ચાતકા :
અંગઅંગ ફૂપડે ફૂવેલી :
માટેલડી રામે રમે રે.

આંખોમાં ઉગિયા આશાના ચન્દ્રમા :
મુખડે શી મોહિની ચડેલી !
માટેલડી ગમે રમે રે.

બુઝુટિ નમેલી, કંડકળા ચે નમેલી :
નમણી નમેલી રેલવેલી :
સાહેલડી ગમે રમે રે.

મટે ઢળી ચાલમાં, સોહાગભર્યા ભાલમાં,
 કામિનીની કવિતા શ્રેષ્ઠી :
 સાહેલડી રાસે રમે રે.

આત્માની પ્રેમજ્યોતે દેહે કીધા દીવડા ;
 દીપે દીપે દુનિયાં દાઝેલી :
 સાહેલડી રાસે રમે રે.

મેઢની બૂલાવી, મહામાયા રમરાવતી,
 ફૂદડી ફેરે છે અલખેલી :
 સાહેલડી રાસે રમે રે.

સમે રમે રંગલેલી,
 માટેલડી રામે રમે રે.

રાસ

સખિ ! આજે મૃદંગચંગ સાજે
 ફિરીટ શીર્ષ ઊજે વિરાજે વસન્તના,
 વેણુ વાજે, રતેદ્ર પાજે ;
 ત્હારે કાજે કુંજ ગાજે :
 સખિ ! આજે વિ. ધ્રુવ.

જેડી બાલા વિસાલા હિમંગમાં ;
 વાટ જોતી કપોતી શી અંગના :
 પન્થ ભાગે-નિદાણે છે કન્થના
 દસન્ન આ દિગન્તમાં :

વેણુ વાજે, રતેદ્ર પાજે ;
 ત્હારે કાજે કુંજ ગાજે :
 મખિ ! આજે વિ.

વડલો

વડલો વનરોલાનો રાજવી રે !
 વડલો સાયરસરને તીર ને ,
 વડલો ઘટાગુફાઓથી ડાલતો રે,
 વડલો, મેવ શો, ઘેગગબીગ ને :
 વડલો ગુબુગરવો ગોરલતો રે
 ચાર-ચાર માડી દિશાઓ દિગંતમા રે,
 ચાર-ચાર માંડયા ખડ આ લોક ને ;
 ચાર-ચાર મારગ વનવન પીધતા રે,
 મહુના સગમ વડને ચોક ને .
 વડલાની કુપળાએ વેદ ચારે લખ્યા રે.
 વડલાને ગોખ કાંઈ કાઢિયા ટહોંકા ઝીલે રે,
 વડલાની ડાળીએ મોરલા જૂલે ને ,
 વડલાને છાંયડે તપસી તપસ્યા તપે રે,
 ગોપ કો વાસળી વાતાં જૂલે ને :
 વડલાની જાળીએ જૂલજૂલામણી રે.
 થોમ ધખ્યા, ને પિચાવા માડિયા રે,
 યંથી આવે-આવે, ને જળ ને ;
 નિસામે ધડિયેક કાષ્ટ વિગમે રે,
 મીડડાં પાણી, પ્રારબ્ધ શા, પાય ને .
 જોગન્દ વડલો જોગસમાધિમા રે.

મણે ચન્દરવે વનચોકનો રે,
 મણે વનહરિયાળીનો થાળ ને ;
 મણે ધુમ્મટ વનમન્દિરનો રે,
 મણે કંઈપટ્ટની કો ડાળ ને :
 વડો ફૂટે ફૂવારા તેજના રે.
 લટકે લહેરાતી જગમૂની જટા રે,
 પ્રસાર્યાં મૂળ તો પૃથ્વીપુરાણ ને :
 પાંદડે-પાંદડે પગલાં કાળનાં રે,
 વડો ભાષે ત્રિભાળની વાણ ને :
 વડો વનવનના રાગા લલ્લે રે.
 વડો વનલક્ષ્મીનો રાજવી રે,
 વડો જગવાડીનો ભોગેશ ને :
 વડો વિધિવાળો છોડ ભાગનો રે ;
 જગનો વડો ભારતદેશ ને .
 જગવડલા ! ગોલાવી જગ શોભાશે રે.

વનનાં આમન્ત્રણ

વનના આમન્ત્રણ આવ્યાં, માહેલડી !
 પુરને મહેલ શી ઉણપો હશે ?
 લીલમલીલી એ કુંજો ઘેરાય, ત્યાં
 એવી વિરાટની ત્રિભૂતિ શી વસે ?
 વનનાં આમન્ત્રણ આવ્યાં સાહેલડી !
 વનમાં કેવલડી ટહુકે, સાહેલડી !
 પુરમાંની મેના તો ખીંજે પડી ;
 વનમાં કે ગોપિકા ગાળે ગગન ભરી,
 પુરમાં પટરાણીઓ રમણે મ્હડી :
 વનનાં આમન્ત્રણ આવ્યાં, સાહેલડી !
 વન માહિ કેસરીની કેમર સાહેલડી !
 પુરમાં દિરીડીનાં કિરણો સ્ફુરે ;
 વનમાં વૈરાગ્ય ને વિક્રાસ છે સોહામણા,
 પુરમાં સુવર્ણના સ્વપ્નાં હરે :
 વનનાં આમન્ત્રણ આવ્યાં, સાહેલડી !
 વનમાં સરોવર ઘેરાં, માહેલડી !
 પુરના તો કુડ કાષ્ઠ જાહરજ્જ્વા ;
 વનમાં સકુન્તલા, ને વન માહિ ગણિકા,
 પુરમાં તો કુળજનાં કામણુ, ભક્ષા !
 વનના આમન્ત્રણ આવ્યાં, માહેલડી !

વન કરા આંખલા મ્હોર્ધા, સાહેલડી !

પુરમાં કટોરાવાટ કુંડા ઉભા ;

વનમાં ભેગી જહાંગીરી માણે, મખિ !

પુરમાં ગરીબીનાં દિલડાં દૂભ્યાં :

વનનાં આમન્ત્રણ આવ્યાં, સાહેલડી !

વનમાં તપોવને તપસી, સાહેલડી !

પુરમાં વણિક કાંઈ વણજે ખીસ્વા;

વનમાં તે વિશ્વનો વિહારી વિહારે, ને

પુરમાં મનુષ્યની ઝળકે કક્ષા :

વનનાં આમન્ત્રણ આવ્યા, સાહેલડી !

વનનાં આમન્ત્રણ આવ્યા, સાહેલડી !

પુરનાં ચે પુણ્યપાપ ઓછાં નથી ;

વનની મદૂલીમાં સીતા ને રામજી,

રમણું ત્હા વનની કથાઓ કથી :

ચાલો, વનવનની કથાઓ કથી :

વનનાં આમન્ત્રણ આવ્યાં, સાહેલડી !

વસન્તની વસન્તિકા

આજ પૃથ્વીને નવપાખડીઓ પ્રગટી જો !
 પાંખડીએ-પાંખડીએ પૃથ્વીના પુણ્યો ઉમે.
 આજ વાદળના દેવગારણિયાં ઉઘડ્યા જો !
 વાદળથી વરમે હો ! વસન્તની વસન્તિકા.

દિવમે અર્ચી ફેસરચન્દનની અર્ચા જો !
 રજનીને જાગ્યે કંઈ નિર્મલ ચાંદનો.
 રંગરમિયાના જાગ્યા મનના કોડ જો !
 મોહાગજુ આવી હો ! વસન્તની વસન્તિકા.

વસુન્ધરાના વસુઓ વન ઉભરાયા જો !
 ગન્ધવતીના ગન્ધ જગત પમરી ઉડ્યા.
 દેવે ચ્છડ્યાં દેવાનાં રસસરવરિયાં જો !
 ગગનદે લલ્લે દો ! વસન્તની વસન્તિકા.

પક્ષવપાળ પંખી બેઠાં બેવડીએ બે !
 મંજરીને ગોળે કંઈ કાચલ રાણી ટહોંકા કરે.
 સહવનના અમીકણુ છાંટી ધૂમતી બે !
 જનવનના મહેલે હો ! વસન્તની વસન્તિકા.

ફૂલડે ઝમકી વસન્તના વીજલડી બે !
 નયનનયન રમતી હો ! વસન્તની વસન્તિકા.
 ઉરમાં, કુલમાં, દેશમાં, જગતે ચોક્ક બે !
 બહારડે વિલસે હો ! વસન્તની વસન્તિકા.

વસન્તને વધામણે

હો ! લીમડા મ્હોવાં વસન્તની વાટમાં રે :
 કે પાંગર્વા સંસારિયાના પન્થ જો !
 કે કડવા ને મીઠા એ સ્હાવા શીછયે રે ;
 કે પ્રારબ્ધ લખશે કેડામણે કન્થ જો !
 હો સહિયરો ! ચાલો વસન્તને વધામણે રે.

હો ! કેસુડાં મ્હોવાં વસન્તના ચોકમાં રે :
 કે ઉરના ઉત્સવ એજે ન જાય જો !
 કે ચન્દનીની લહરો જગતમાં હેને ચઢી રે;
 કે નયનોનાં નાવડાં ઝોલાં ખાય જો !
 હો સહિયરો ! ચાલો વસન્તને વધામણે રે.

હો ! આંખલા મ્હોવાં વસન્તના આલમાં રે :
 કે અન્તરિક્ષ હીંચકે રસના મ્હોર જો !
 કે દળવે હીંચે એવા ઉરઆલમાં રે
 કે પ્રીતમ પ્રગટી પ્રેમને દોર જો !
 કે સદિગરો ! ચાલો વસન્તને વધામણે રે

હો ! રંગરંગ પૂર્ણ વસન્તને આંગણે રે ;

કે અંગઅંગ છંટાયા આનન્દ જો !

કે છાંટણે છાંટ્યા ચરણ ને ચોરસા રે :

કે છાંટ્યા હૈયાના પશુ ચન્દ જો !

હો સહિયરો ! આસો વસન્તને વધામણે રે.

હો ! ફૂલડાં ફોપાં વસન્તની વાડીએ રે ;

કે ફૂલી તનમનની ફૂલવાડી જો !

કે સહિયરોનાં વદનકમળ પશુ ફૂલિયાં રે;

કે ફૂલડાં શી ફૂલું હું ફલાડી ફલાડી જો !

હો ! સહિયરો ! આસો વસન્તને વધામણે રે

વસન્તરંગ

સૃષ્ટિને સૃષ્ટાએ મજવન છાટ્યા ,
દેવરગ દીપતા દિગન્ત હો !

વસન્તરગ ગગને ચઢે રે

ફૂટે જનવનને નવપાખો નવપક્ષવે ,
પૃથ્વી વેરે ફૂલડે વસન્ત હો !

વસન્તરગ જગતે ચઢે રે.

ઉજો રસઓધ કાષ અંગમા ને આત્મમા ,
ઉમાના ગાળે ગગન ધોધ હો !

વસન્તરગ દેડે ચઢે રે

કેસરણી ચોળા અને કેસુછાદી ચુન્દડી ,
ધૂમે વમન્તી પાત્રે જોધ હો !

વસન્તરગ અગે ચઢે રે

દિલના દિલરંગ દેહડાગીઓ મ્હોરી મૃલે :

વદન-વદન હમી ઉડે ગુલામ હો !

વસન્તરંગ વદને મ્હડે રે.

નયન-નયન અંજનાં અંજન વસન્તનાં ;

દેવમધુથી છલકે નયનઝામ હો !

વસન્તરંગ નયણે મ્હડે રે.

વિશ્વ વધાવા

આઆં જગતનાં ન્હોતરાં, ચાલો વિશ્વ વધાવા :
 નયણાં આ હળી હળી જાય
 વિશ્વનો રાજ વધાવા.

આઆં મગનનાં ન્હોતરાં, ચાલો વિશ્વ વધાવા ;
 આતમ આ ઉડુ ઉડુ ચાય
 વિશ્વનો મગ વધાવા.

પંખીની પાંખમાં પ્રેરણા, ચાલો વિશ્વ વધાવા :
 જીડવાના એને હિમંગ,
 વિશ્વનો રાજ વધાવા.

માનવપ્રાણુમાં ઝખના, ચાલો વિશ્વ વધાવા ;
 આતમહિંસા અજંગ,
 વિશ્વનો રાજ વધાવા.

નથી રે આડ્ય, નથી આગળ, ચાલો વિશ્વ વધાવા ;
 નથી રે મીમાઝોને ચાટ,
 વિશ્વનો રાજ વધાવા.

ઉમે-ઉમે, આ દિગ્ગન્તમાં, યાશે વિશ્વ વધાવા ;
 ઉપડે અનન્તની વાટ,
 વિશ્વનો રાજ વધાવા

આત્મા અનન્તના નેરાતરા, યાશે વિશ્વ વધાવા
 ધૂધરે દિગ્ગન્તના ધ'ટ,
 વિશ્વનો રાજ વધાવા.

આત્મઆનન્દી દો ' આવળો યાને વિશ્વ વધાવા;
 વિદરે શ્વેરખડે વિરાટ
 વિશ્વનો રાજ વધાવા

વિહંગરાજ

—

તરસ્યા ઝો વાદળીને તીર
 વિહંગરાજ તરસ્યા ઉડે રે
 સન્ધ્યાના સાગરને નીર
 વિહંગરાજ તરસ્યા ઉડે રે

આલમ! અચડપૂર ઉજળે છે પાણીડા
 મનોવેગી વાય ત્વંદા સમીર
 વિહંગરાજ તરસ્યા ઉડે રે

ઘેરા વેરા ડોલતા હિન્ડોવ મેઘહોડવા
 ગર્વધેવા, ધગ શા ગભીર
 વિહંગરાજ તરસ્યા ઉડે રે

સાન્ધ્યરમી સાળુ મહી મેઘસ્યામ વાદળી
 રૂપેરી પાવવના ઝીગ,
 વિહંગરાજ તરસ્યા ઉડે રે

આંખડીનાં કિરણકિરણ વરસે કંઈ કૃષ્ણ ;

વીજળીની વેલ સાં અધીર :

વિદગરાજ તરસ્યા હોડે રે.

હોડે રાજ ! પાંખમાં ભરી અનન્ત પ્રેમજ્વા ;

સાગરને નથી રદામા તીર :

વિદગરાજ તરસ્યા હોડે રે.

મન્યવાના માગરને નીર

વિદગરાજ તરસ્યા હોડે રે.

વીજળીની વેલ સાં અધીર

વિદગરાજ તરસ્યા હોડે રે.

વેલના માંડવા

—

આછી-આછી વેલના માંડવા,
 પેરી-પેરી ઝાડીઓ, સાહેલડી !
 કુંજ ભરી બોલે મોરલો,
 ડાળાએ બોલે કાચલડી.
 પિયુષ્ઠએ ત્રેમના મન્ત્રની
 ઝીણી-ઝીણી મોરલી વગાડી;
ઉગ્ને ઉડે આભાવાડિયે
ઉંધની તે કાચલો જગાડી :
 મખિ ! વિઠ્ઠીનાં ચેન,
 જલો પિયુષ્ઠનાં નેન .
 આછી-આછી વેલના માંડવા

બહાવાના વાસ ઉરબાગે વસન્તમાં ;
 પમરે દિશ પિયુના પગે વસન્તમાં ;
 મીઠા મીઠા કોડ જાગે વસન્તમાં .

સખિ ! વિઠ્ઠીની વાત,
 જલો પિયુસૂતી રાત :
 આછી-આછી વેલના માંડવા

જ્ઞાણપત્રી વાંસલડી

—

જગમાં વાગી જ્ઞાણપત્રી વાંસલડી જો !

પુષ્પ ફૂલ્યાં પૂર્વજનાં સખિ ! મ્હારે ઓરડે.

સસરા મ્હારા દિનઉગમતા સૂર્ય જો !

સામુદ્ર સદવારની કુંકુમવાદળી.

જો મ્હારા મહાજનના મ્હોડવિયા જો !

જોડાણી સંસારની રમઝૂમ વહેણડી.

દીવર મ્હારા સોળ કળાના ચન્દ્ર જો !

ફેરાણી એ ચાંદવિયાની ચન્દની.

નણદત્ત મ્હારાં ફૂલફૂલ્યાં ફૂલવાડી જો !

નણદોષ એ વાડીના રસિયા રાજની.

પીર મ્હારા અત્યુત્તેના અવતાર જો !

(પીરી) મ્હારી સુખદુઃખશોભિત જાનકી.

કુંવરી મ્હારી આળાડાળની ફાયવ લે !
કુંવરો મુજ આંખલિયે રમના મોરલા.

પિયુષ મ્હાગ લવમાગરતુ નાવ લે !
એ નાવે હું અજળ મૂકાની અવમેવડી.

ધર મ્હાડે પ્રભુભયુ પગ મન્દિરિયુ લે !
ભાડુ મુજ પ્રભુજની પ્રગટ લીલાધમા.

જગમાં વાગી જ્ઞાલપની વાંમલડી લે !
મુણ્ય ફળ્યા પૂર્વજનાં સખિ ! મ્હારે ઓરડે.

શરદનાં અજવાળિયાં

—

મખિ । જોને શરદના આભમાં રે
ઉગે ચ પાની કુળાએ ચન્દ્રમાં રે,
નળે ઉઠે અમીને આનન્દ રે,

શરદના

આ—આખ્યાં અજવાળિયાં રે ।

માતું ઉવડી ગજનીતી આખડી રે,
ખીચી વિશ્વના પુષ્પની પાખડી રે આનંદ
એવો—એવો ઉગે ચેવો ચન્દ્ર રે,

શરદના

આ—આખ્યાં અજવાળિયા રે

ધૂમે પૂર પૃથ્વીના પુષ્પના રે:
૩ શું ક્ષણ જલકાયાં દેવનાં રે ?
એવાં ઉગળાં ઉડે છે અનન્ત રે,

શરદનાં

આ—આખ્યાં અજવાળિયાં રે.

સખિ ! જોને ગગનના ગોખમાં રે;
 જોને—જોને જગતના ચોકમાં રે,
 ઝીલે મમારિયા ને સન્ત રે,
 શરદના

આ—આવ્યા અજવાળિયા રે.

જલે અમૃત ઝરતાં અમરનાં યે;
 જલે હાસ્ય દલ્યાં પરિપ્લવનાં રે;
 રમે દિલદિલમાં ત્હો ય દર રે,
 શરદનાં

આ—આવ્યા અજવાળિયાં રે.

સખિ ! શરદની રાત મોદામણી રે,
 મહારા દેયાની વેળી લલમણી રે;
 ઝોતે અડગો મા, બીડગો ઉર રે,
 શરદનાં

આ—આવ્યા અજવાળિયાં રે.

સખિ ! એની બેહલી નથી.

હુ તો સોધી સોધીને બધે યાત્રી રે,
પ્રીતમ ક્યંહી ચે નથી,

આ તો એની એ મરોવરપાળ,
પ્રીતમ અંહી ચે નથી.

હુ તો સન્ધ્યાના મહેલ ભમી યાત્રી રે,
પ્રીતમ ક્યંહી ચે નથી,

આ એ કુજ કેરો કાકડો રમાળ,
પ્રીતમ અહી ચે નથી.

હુ તો વાટડી ચે લેષ લેષ યાત્રી રે,
પ્રીતમ ક્યંહી ચે નથી;

એનો આબ્યાનો આજનો આ પન્થ,
પ્રીતમ અંહી ચે નથી.

હુ તો કેડીના માર્ગ ખેડી યાત્રી રે,
પ્રીતમ ક્યંહી ચે નથી;

મ્હારો નાંવ્યો કાઝમણો એ કન્થ,
પ્રીતમ અંહી ચે નથી.

હુ તો આયમતા મર્થ ગણી યાકી રે,
પ્રીતમ ક્યંદી ચે નથી.

આ તો ઉગતી ચન્દનીની રહાંગ,
પ્રીતમ અહી ચે નથી.

એના પડધાને કાન માંડી યાકી રે,
પ્રીતમ ક્યંદી ચે નથી,

આ તો એનો મંગીતનો જ સાજ,
પ્રીતમ અહી ચે નથી.

હુ તો જાડવાંનાં જુઠું મુખી યાકી રે,
પ્રીતમ ક્યંદી ચે નથી;

પેએ મોગરે બે ફૂલડાં હેરાય,
પ્રીતમ અહી ચે નથી.

હુ એ ફૂલ વીણું કરી ચાલી યાકી રે,
પ્રીતમ ક્યંદી ચે નથી;

ત્યાં તો ઉડ્યા અહો ! એ પ્રેમગાય :
છી, દાસ્યથી ન્દવરાવે ને ન્દાય :
ગણિ ! એની બેઠલી નથી.

સન્દેશ કહેજો

વીજવેગી પાંખનાં પખીડાં ! સન્દેશ કહેજો;

આશાની નદીઓને ઘાટ : સન્દેશ કહેજો.

વસખી-વસખીને વિજેગિયાં, સન્દેશ કહેજો.

જ્ઞાસાંતી નિરખે જ્યાં વાટ : સન્દેશ કહેજો.

‘વિશ્વ જરી, ઝમકે છે ખંજરી, સન્દેશ કહેજો;

ઉર-ઉરમાં ગાજે એ નાદ : સન્દેશ કહેજો.

બૂખ્યાં—તરસ્યાંને યે કારશે, સન્દેશ કહેજો;

જ્ઞાસપના વિરસા વરસાદ : સન્દેશ કહેજો.

‘ઝૂકી ગગન કેરી ઝાડીઓ, સન્દેશ કહેજો;

હાંકે અગમ્યના એ બેદ : સન્દેશ કહેજો.

અમૃતનો ચાંદલિયો ઉગરો, સન્દેશ કહેજો;

કરશે અન્ધારના ઉજ્જેદ : સન્દેશ કહેજો.

‘ આખડી ઉવાડતા ત્હા આપતા, સન્દેશ કહેજો
 નેણુલામા નાયતા નિગીન મન્દેશ કહેજો.
 ગહરી મહનતાને આગણે મન્દેશ કહેજો,
 વાગે વિધાનીના જો ! ખીન સન્દેશ કહેજો ’

મીકું મીકું મર્માળુ ખોલજો, મન્દેશ કહેજો,
 યડધો એ ઝીનશે વિરાટ મન્દેશ કહેજો
 પ્રેમવેગી પાખના પખીડા ! મન્દેશ કહેજો,
 હૈયાની નદીઓને વાટ મન્દેશ કહેજો

સન્ધ્યાને સરોવરે

સરોવર પાણીમાં ગમ્'તી, સાહેલડી !

ચરદનું સરોવર હેને ચડયુ;

પાળે મહેં બેડનું ઉતારું, સાહેલડી !

સન્ધ્યાનું તેજ કાંઈ ગમને પડયુ :

સરોવરે પાણીમાં ગમ્'તી વિ.

જગ માહિ મુખ જોઈ મોહી, સાહેલડી !

જગમા વિધાત્રી જગરેખા આંક,

જગમાં જગતપડજાયા ડોલે, કાષ

જળનો સાળુ જળે જગને ઢોક :

સરોવરે પાણીમાં ગમ્'તી વિ.

સરોવરકાંઠે મન્દિર, સાહેલડી !

સાધુસન્ધ્યાસી ત્યાં જિવને જપે .

પંચામિ ધૂણીઓ ધખાવી, સાહેલડી !

જોગી, વિજોગી શી, તપસ્યા તપે .

સરોવરે પાણીમાં ગમ્'તી વિ

રૂપા કઈ ઝાડીઓના ઝુડો, સાહેલડી !

જંડા જંડાણોની ડચની કહે,
ઘેરી ઘેરી ઝાડવાની જાળીઓની પાછળે
પુરનો સનાતન મંમાર વહે
સરોવરે પાણીડા ગઈતી વિ

ધીમે ત્યા આદર્શિયો ઉઘો, સાહેલડી !
પોયણે પોયણે પગલા કીધા ;
ચન્દ્રમા શા પિયુષ પધાર્યા, સાહેલડી !
જીવને વધાવી મ્હે મીઠકાં લીધાં :
સરોવરે પાણીડાં ગઈતી વિ.

ભરુ-ભરુ બેડતુ ઉપાડ્યુ, સાહેલડી !
બહાણુ તોગ મ્હારે વદને પડ્યુ ;
સરોવરે મીલવા ગઈતી, સાહેલડી !
ત્રેમનુ સરોવર ઝોભે મ્હડ્યુ .
મરોવરે પાણીડા ગઈતી વિ.

હરિની રમણા

~*~

રમણી રમણાએ અમે નીમયાં કે લોભ ;
 ભગ્યભાગ્ય અમે પ્રહનન્દિની
 આનન્દિની રે લોભ :
 હરિની રમણાએ અમે નીમયાં રે લોભ .

કાલકન્દરાની હુ તો કાળિકા રે લોભ ;
 જન્મમૃત્યુ નેણનાં મુજ દામ :
 પ્રહનન્દિની
 આનન્દિની રે લોભ :
 હરિની રમણાએ અમે નીમયાં રે લોભ .

લોકલોકની અમે વિધાનીઓ રે લોભ ; ૧
 ઉદયઅસ્ત એ અમાગ ગમ
 પ્રહનન્દિની
 આનન્દિની રે લોભ :
 હરિની રમણાએ અમે નીમયાં રે લોભ .

આનન્દયોદ્દેશ હ અવતરી રે લોલ ;

ગ્રીયુ આનન્દના રસસ્થાવ

પ્રહ્લનન્દિની

આનન્દિની રે લોલ

હરિની રમણાએ અમે નીસર્પાં રે લોલ.

વિશ્વવિશ્વના વિહારે વિહરતી રે લોલ ,

સુગન્ધપ્રલય એકિયે ધૂપછાવ :

પ્રહ્લનન્દિની

આનન્દિની રે લોલ :

હરિની રમણાએ અમે નીસર્પાં રે લોલ

હીચકો

હીચકો કાણુ દેશે ? ગજ !

મદને કો મૂનાવશે ? મહારાજ !

લગી લગી આળતિયાની ડાળ,

કે ત્હા મુજ મૂનો મૂને, મિગતાજ !

હીચકો કાણુ દેશે ? ગજ !

મદને કો મૂનાવશે ? મહારાજ !

રડે-રડે કાઠિન ઉપર રદન

નીચે મજરી ટળી મિગતાજ !

હીચકો કાણુ દેશે ? ગજ !

મદને કો મૂનાવશે ? મહારાજ !

જૂવો-જૂવો અનમેની આ વમન્ત

હું ય અનમેનડી મિગતાજ !

હીચકો કાણુ દેશે ? ગજ !

મદને કો મૂનાવશે ? મહારાજ !

હું તો સંન્યાસિની

ચપેરી ચીગ મહારે અગે મ્હડે,
હું તો સંન્યાસિની,

મહિ પૂરેવ કુંકુમના યાળ,
તહો ય હું તો સંન્યાસિની.

ભમ્ભત્રિપુડરેખ બાલમાં,
હું તો મન્યાસિની,

મહિ કેસગી દીલડી રસાળ,
તહો ય હું તો સંન્યાસિની.

એકે અદ્વૈતાનાં તપ તપુ,
હું તો સંન્યામિની,

મહારે મધુરા શા દર્શનના ટોડ,
તહો ય હું તો મન્યાસિની,

દેવે અખંડ મહારે દીવડો,
હું તો સંન્યાસિની;

નગે વિચરે એ ન્યોતિએ મળેડ,
તહો ય હું તો સંન્યામિની

આવાનિરાશા મહેં છાંડિયાં,
હું તો સંન્યાસિની;

આંખ શોધે સુની વનવાટ,
તોય હું તો મંન્યાસિની.

પૂણી ધણે રેહમદૂલીએ,
હું તો સંન્યાસિની;

ઝાંખું ઉભી એકાકી ગજવાટ,
તોય હું તો મંન્યાસિની.

કન્યા ધરી મહારા કન્યની,
હું તો મંન્યાસિની.

મહારે અંગઅંગ ઉઘડે મંસાર,
તોય હું તો સંન્યાસિની

જાપ જપું મહારા સ્થામના,
હું તો મંન્યાસિની;

એના પડવા ગ્રીલે નરનાર,
તોય હું તો સંન્યાસિની.

હૈયાની કુંજમાં

આજે બોલે છે મ્હારા હૈયાની કુંજમાં

મધુરી થી મોહનની વાંસજડી રે;

સરોવર હક્કમી હેલે ચડ્યાં, અને

ગેળી મુણી મહે' એક વાતજડી રે. ધ્રુવ

એનો ઘેરા ટહોંકાર ઉડે બ્યોમમાં ;

એનો પડધો પડે દેવબોમમાં :

યુગયુગની વસન્ત

ઊરઊરમાં સોહન્ત,

વહે ગીતડાં અનન્ત

રોમરોમમાં.

વાંસજડી હો ! ભાંડી દેયાની કુંજમાં

અમૃતના ડાંખ તહારા ડાંખે છ રે ;

એહ કુંજે કાઠ રનેહની સોદાગલ

પ્રીતમના પ્રેમમન્ત્ર અંખે છ રે;

આજે બોલે છે મ્હારા દેયાની કુંજમાં.

અનુક્રમ

રાસ પાનાનો ક્રિયા અન્યમાં છે ?
આંક ને દાળ

- ૧ અણમેલ ફેલડાં ૧૫ { અર્ધશતાબ્દિ, પા. ૧૨૬
દાળ : મ્હોલે પધારો, મ્હારા
રાજ ! માણીગરા મ્હોલે પધારો
- ૨ આત્મદેવ ૧૭ દાળ : હો નન્દલાલ ! નહિ રે
આતું, ને ધરે કામ છે.
- ૩ આલનાં કુંકુમ ૧૮ { વિશ્વગીતા, પા. ૧૩
દાળ : અહો રાજ !
અમે રે પંખીડાં મરમ દેશનાં
- ૪ આમને આરે આંહો ૧૯ દાળ - હો નાગર રંગરસિમા !
- ૫ આયુષનાં પર્વ ૨૧ { વિશ્વગીતા, પા. ૭૪
દાળ : આજે હિસવ ફેલવેયનો
- ૬ આપાટી વાળી ૨૨ દાળ : પૂછશે મા, કેઈ પૂછશે મા.
- ૭ કદંબનાં ફૂલ ૨૩ { ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ભો, પા. ૧૦૪
દાળ : રાતું રાતું ગુલાબનું ફૂલ
ગુલાબમાં ફેફે છે.

- ૮ કાશ્મીરી શાલ ૨૪ ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ભો, પા. ૧૫૨
- ૯ કાળતી ખંજરી ૨૬ { ચૌધુપર્વણી
દાળ : કાળકા અબજ તડાકા બે
તુ કયા બાણે લડકા બે ?
- ૧૦ જરા ચામ ૨૮ ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ભો, પા. ૧૫૭
- ૧૧ જાયા છો, જોગીગજ ૨૯ { ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ભો, પા. ૩૫
દાળ : વીરણી સરખુ પિતાબર
સોલે, ને વારીદવરણે બાલો રે.
- ૧૨ ટુકો ૩૦ ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ભો, પા. ૬૬
દાળ : પ્યાગને પારણે સોનાનાં
બોર.
- ૧૩ ડોલતા કુંજ ૩૧ વિમળીતા, પા. ૧૨૮
- ૧૪ તમીસા ૩૩ ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ભો, પા. ૧૧૨
- ૧૫ નન્દિની ૩૫ ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ભો, પા. ૧૫૮
દાળ : હરિ વેણુ વાય છે
રે હો વનમાં.
- ૧૬ નીર ડોલે ૩૬ { ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ ભો, પા. ૧૪૭
દાળ : વરધોડો—વરધોડો,
બાલમનો વરધોડો રે.

- ૧૭ નેત્રજનાં મહેમાન ૩૭ { અકગરદાદ
દાગ : વનમાં બાલેઝીલા મોર,
કાયલ રાણી ટહોકા કરે રે લોલ.
- ૧૮ ન્હોનરાં ૩૯ દાગ : કે આલમાં ઝીણી ઝખૂકે
વીજળી રે.
- ૧૯ પાણીડાં કેમ ભરીએ ? ૪૧ વિશ્વમીતા, પા. ૭૬
દાગ : દયારામનાં ' પાણીડાં ' ને.
- ૨૦ પારકાં કેમ કીધાં ? ૪૩ વિશ્વમીતા, પા. ૬૩
દાગ : ' ઉનયાં ' ડોગાલે
- ૨૧ પુનમતી પગલીનાં ૪૫ ઉદ્બોધન, પા. ૧૦૯
દાગ : સામગા ગિરધારી !
- ૨૨ પૂર્ણિમા પાછી ડગા રે ૪૭ દાગ : દેખો સખિ ! ડાલરિયો,
અલિન્દરીને કાંડે ઉભો રે.
- ૨૩ પ્રીતિના પ્રાકુષ્ઠા ૪૯ દાગ : અમરવાડીમાં ડંકો વાગે છે.
- ૨૪ પ્રેમનગરના રાજવી ૫૧ દાગ : કે આલમાં ઝીણી ઝખૂકે
વીજળી રે.
- ૨૫ સ્વલના સ્વલમહેલે ૫૩ વિશ્વમીતા, પા. ૧૬૯
દાગ : બીજે મ્હારી સુદડણી.

- ૨૬ ઘસની ઝણે ૫૫ ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ નો, પા. ૫૩
- ૨૭ ભમરને ટાડલે ૫૬
- ૨૮ બૂલકણી ૫૭ ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ નો, પા. ૧૦૯
ઢાળ : રાવું રાવું ગુલાબનું ફૂલ
ગુલાબમાં દહેકે છે.
- ૨૯ મહિડાં ૫૮ { ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ નો, પા. ૮૫
ઢાળ : પાલવડો મહારો મહેલો,
મોહનજીમારમડે મહને જવા દિયો.
- ૩૦ મળિયા મુજને નાચ ૫૯ ઢાળ. ગરબો આવ્યો, ગોવાળીયા રો
કાંઈ રમથું માઝમરાત.
- ૩૧ રંગધેલી ૬૧ { ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ નો, પા. ૭
ઢાળ : કાળજાની વાત કેને
કહિયે? ગોવાળિયે ઘેસાં કીધાં ર.
- ૩૨ રાસ ૬૩ { ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ નો, પા. ૧૪૩
ઢાળ : ખીલી ખીલી રહી
આ કેવી ચન્દા !
- ૩૩ લોક-લોકના રામ ૬૪ ઇન્દુકુમાર, અંક ૨ નો, પા. ૭૭
ઢાળ : જીવો, માણીગર બન્દસા !
- ૩૪ વડલો ૬૬ ઢાળ : કાળી તે કાળિકા
કાગળ મોકલે ર.
- ૩૫ વનનાં આમંત્રણ ૬૮ ઢાળ : પાલવડો મહારો મહેલો,
મોહનજી ! મારમડે મહને જવા
દિયો.

ઉદ્બોધન, પા. ૧૫

૩૬ વસન્તની નસન્તિકા ૭૦ દાન : આજ સ્વપ્નામાં ડોલતા
કુંભર દીકા ને !

૩૭ વસન્તને વધામળે ૭૨ દાન : કાળો તે કાળિકા
છાગ્ય મોડલે રે.

૩૮ વસન્તરંગ ૭૪

વિશ્વગીતા, પા. ૧૫૪

૩૯ વિશ્વ વધાયા ૭૬ દાન : વનમાં દિન્દોળા બાંધ્યા,
સખિ ! સ્થાન બોલાવે.

વિશ્વગીતા, પા. ૧૧૦

૪૦ વિદંગરાજ ૭૮ દાન : જોવાળિયે ઘેસા કીધા રે.

૪૧ વેલના માંડના ૮૦ ત્રેમકુંજ, પા. ૨૩

ઇન્દુકુમાર, અંક ૨જો, પા. ૧૪૪

૪૨ બદાવપની ત્રાંસલડી ૮૧ દાન : આસો માસો
સરદ પુનમની રાત ને !

અર્ધશતાબ્દિ, પા. ૭

૪૩ શતદય પત્ર ૭ દાન : રામગાણુ વાગ્યા
હોય તે જાણે.

૪૪ શરદનાં અજવાળિયાં ૮૩ દાન : તલમે અજપ્યાં
અમે જાણિયે રે.

૪૫ સખિ ! એની જોડવી ૮૫
નંધી

૮૧ મન્દેન કહેલ	૮૭ ટાળ હવ લરી ચાહુ ઉતાવળી, મહેમાન આન્યા
૪૭ સન્ધ્યાને મનાવરે	૮૯ ટાળ પાલવડો મહારો મહેલો મેહનજી ' મારગડે મને મવા દિયો
૪૮ હગિની ગમળા	૯૧ મહાસુદર્શન, પા. ૫૭ ટાળ . મરખે ગમવાને ગોરી નીસયાં રે લોલ.
૪૯ હીચકો	૯૩ ઇન્દુકુમાર, અંક રજો, પા. ૧૫૪ ટાળ બહેલા આવજો, મહારાજ !
૫૦ હ તો ગંધાગિની	૯૪ ટાળ સન્ધ્યા ઉગમ લરી નમતી હતી, સજી ! વૈશાખની
૫૧ હૈયાની કુંજમા	૯૬ ગ્રેમકુંજ, પા. ૧૨૧ ટાળ કુંજલડી રે ! મંગેશો લગારો

નોંધ : પ્રસ્તાવનાને ૧લી પાને જ્ઞાતા જ્ઞાતા ગસ, ભાગ
૧ લાની આવૃત્તિઓ વિગે લખ્યુ છે તેટલી પૂરી દત્તોક્ત નીચે
પ્રમાણે છે --

૧લી આવૃત્તિ	૧૯૧૦	પ્રત	૧૦૦૦	
૨જી આવૃત્તિ	૧૯૧૪	પ્રત	૧૦૦૦	આ ત્રણ આવૃત્તિઓ શ્રી. જીવણવાલ અમરશી મહેતાઓ જપાની હતી
૩જી આવૃત્તિ	૧૯૧૯	પ્રત	૧૦૦૦	
૪થી આવૃત્તિ	૧૯૨૧	પ્રત	૧૦૦૦	
૫મી આવૃત્તિ	૧૯૨૨	પ્રત	૨૦૦૦	
૬ઠી આવૃત્તિ	૧૯૨૮	પ્રત	૧૫૦૦	

ପ୍ରେମଭକ୍ତି ଓ ସନ୍ଧ୍ୟାମାଳା

ନୂଆ ନୂଆ ରାସ

ଭାଗ ୩ ଲେ

ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀମତୀ

૫૧, કેટલાંક કાવ્યો, ભાગ ૩ ને	૧૯૩૫
૫૨, ગુરદક્ષિણા	૧૯૩૫
૫૩, પુણ્યકથા	૧૯૩૭
૫૪, રનાતિકાપર્વની શિક્ષાવલી	૧૯૩૭
૫૫, ન્હાના ન્હાના રાસ ભાગ ૩ ને	૧૯૩૭
૫૬, મણિમહોત્સવના સાહિત્યબોલ, ભાગ ૧ લો	૧૯૩૭
૫૭, મણિમહોત્સવના સાહિત્યબોલ, ભાગ ૨ ને	૧૯૩૭

૬૬

હવે પછી છપાશે

હલપતરામ, ભાગ ૨ ને, ઉત્તરાર્ધ	કેટલાંક કાવ્યો, ભાગ ૪ થો
હલપતરામ, ભાગ ૩ ને	ગીતમંજરી, ભાગ ૨ ને
વિચારણા, ભાગ ૧ લો ને ૨ ને	કુરુક્ષત્રના કાંડો
ધર્મ-ધન, ભાગ ૧ લો ને ૨ ને	શ્રી હર્ષ
સારથી	

૨૪,	વિશ્વગીતા (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૫,	ઈન્દુકુમાર, અક ૨ જો (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૬,	ન્દાના ન્દાના રાસ, ભાગ ૨ જો (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૮
૨૭,	ગીતમંજરી	૧૯૨૮
૨૮,	જહાગીર-નૂજહાન (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૮
૨૯,	કુરુક્ષેત્ર, ચતુર્થ કાંડ, યોધપર્ણી	૧૯૨૮
૩૦,	કુરુક્ષેત્ર, પચમ કાંડ, પ્રતિજ્ઞાદ્વન્દ	૧૯૨૮
૩૧,	કુરુક્ષેત્ર, એકાદશ કાંડ, શગથ્યા	૧૯૨૯
૩૨,	કુરુક્ષેત્ર દ્વિતીય કાંડ હસ્તિનાપુરના નિર્ધોષ	૧૯૩૦
૩૩,	શાહાનશાહ અકબરશાહ	૧૯૩૦
૩૪,	પાખડીઓ	૧૯૩૦
૩૫,	કુરુક્ષેત્ર, દશમ કાંડ, કાળનો ડંગ	૧૯૩૦
૩૬,	સ મોધન	૧૯૩૦
૩૭,	દામપત્યગ્તોત્રો	૧૯૩૧
૩૮,	શિક્ષાપત્રી, સમન્વેષી	૧૯૩૧
૩૯,	બાળકાવ્યો	૧૯૩૧
૪૦,	ઉપનિષદ પચક	૧૯૩૧
૪૧,	સ ધમિત્રા	૧૯૩૧
૪૨,	પ્રસ્તાવના	૧૯૩૨
૪૩,	ઈન્દુકુમાર, અક ૩ જો	૧૯૩૨
૪૪,	કવીશ્વર દલપતરામ, ભાગ ૧ જો	૧૯૩૩
૪૫,	ઓગ અને અગર	૧૯૩૩
૪૬,	જગત્પદ્મશ્રીઓમા મરસ્વતીચન્દ્ર	૧૯૩૩
૪૭,	આપણા સાક્ષરગતો, ભાગ ૧ જો	૧૯૩૪
૪૮,	કવીશ્વર દલપતરામ, ભાગ ૨ જો, પૂર્વાર્ધ	૧૯૩૪
૪૯,	આપણા સાક્ષરગતો, ભાગ ૨ જો	૧૯૩૫
૫૦,	ગોપિકા	૧૯૩૫

ત્રેમલકિત-ગ્રન્થમાળા

પ્રથમાવૃત્તિની સાલ

૧,	કેટલાક કાવ્યો, ભાગ ૧ લો (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૩
૨,	રાજસૂત્રોની કાવ્યત્રિપુટિ (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૩-૦૫-૧૧
૩,	વસન્તોત્સવ (૪ થી આવૃત્તિ)	૧૯૦૫
૪,	કેટલાક કાવ્યો, ભાગ ૨ નો (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૮
૫,	ઈન્દુકુમાર, અંક ૧ લો (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૦૯
૬,	નંદાના નંદાના રાસ, ભાગ ૧ લો (૭ મી આવૃત્તિ)	૧૯૧૦
૭,	ભગવદ્ગીતા સમ્બોધી (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૧૦
૮,	જયા-જયન્ત (૫ મી આવૃત્તિ)	૧૯૧૪
૯,	મેઘદૂત, સમ્બોધી (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૧૭
૧૦,	ઉપા (૫ મી આવૃત્તિ)	૧૯૧૮
૧૧,	ચિત્રશૈલો	૧૯૨૧
૧૨,	રાજર્ષિ ભરત (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૨
૧૩,	ત્રેમકુજ (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૨
૧૪,	ત્રેમલકિત-ભગવાવલિ (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૪
૧૫,	સાહિત્યમન્થન	૧૯૨૪
૧૬,	વૈષ્ણવી ધોડશ ગ્રન્થો, સમ્બોધી (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૫
૧૭,	અમર પન્થનો યાત્રાણુ (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૫
૧૮,	શકુન્તલાનુ સંભારણુ (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૬
૧૯,	કુરુક્ષેત્ર, પ્રથમ કાંડ, યુગ્મપલટો (૩ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૬
૨૦,	કુરુક્ષેત્ર, દ્વાદશ કાંડ, મહાસુદર્શન (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૧,	ઉદ્દ્યોધન (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૨,	અર્ધશતાબ્ધિના અનુભવમોલ (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭
૨૩,	સસારમન્થન (૨ જી આવૃત્તિ)	૧૯૨૭

પ્રેમભક્તિ—શ્રેયમાળા

ଜ୍ଞାନା ଜ୍ଞାନା ରାଜ

ભાગ ૩ નો

નિધાનાલાલ દલપતરામ કવિ

वि. सं. १८८३

ਭ. ਸ. ੧੯੩੭

કિંમત રૂ. ૬૦.૦૦

સર્વ હક્ક કર્તાને માટે રજીસ્ટર્ડ

પ્રકાશક : નહાનાલાલ દલપતરામ કેવિ,
એલિસ પૂલ, અમદાવાદ

આવૃત્તિ ૧ લી

પ્રત ૧૨૫૦

૧૯૨૭ ની સાલ પછી પ્રેમલક્ષિત-અન્યમાળાના પ્રત્યેક
અન્યની પ્રત્યેક પ્રત ઉપર કર્તાનો દૂકા સહો હોય છે.

મુદ્રક, અને મુદ્રણસ્થાન :

ખેલ રણછોડભાઈ વાઘજીભાઈ

શ્રી નારાયણ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, પી. ધનજીભાઈના કારખાના સામે,
ભદ્ર, અમદાવાદ.

જીવનના જળ

ચાલોને સહિયર ! જમનાને કાઠડે
જીવનના જળ ભરવા રે,
(જીવન ભરવા ને આત્મા તરપવા,
ઉરની લહરે લહરવા રે
ચાલોને સહિયર ! જમનાને કાઠડે

શ્રી કૃષ્ણે ભરિયા, ને સધિકાએ ભરિયા,
ગોપિકાએ દિલ લયાં ગરવા રે,
જગના રસિક ! સહુ આવતો એ આરે,
રસના વિહારે ત્યાં વિહરવા રે
ચાલોને સહિયર ! જમનાને કાઠડે

પ્રસ્તાવના

રાસ એટલે કાવ્યકલ્પ ન્હાનકડું, મધમધતું મૌનદ્ય સુગન્ધાળુ શતદળ કમળ સમુ કોક મ્હોટું હોય; ઘણા ખરા પારીજાતક સમા મધુર સુકુમાર દેવસુગન્ધાળા હોય. પારીજાતકનો ફૂલછોડ દેવર્ષિ નારદ પૃથ્વીમા લાબ્યા હતા; રાસનો રસછોડ શ્રી કૃષ્ણચન્દ્રે લાવી ગુર્જરભૂમિમા રાખ્યો છે. રાસ એ શ્રી કૃષ્ણદોષો ગુર્જરવાર્યો છે

મહારા રામનો પ્રથમ ભાગ ઈ સ ૧૯૧૦ મા છપાયો હતો. ગરબાને માટે રાસ શબ્દ આપણે ત્યાં ત્યાંથી નવશિક્ષિતોમાં પ્રચલિત થયો. અને બીજો ભાગ ૧૯૨૮મા છપાયો હતો. એ પછી આજ નવેક વર્ષે આ ત્રીજો ભાગ છપાય છે ૧૯૧૦ થી ૧૯૩૭-એ ૨૭ વર્ષોમા લગભગ પચાસેક ઉપર રાસસ ગ્રંથો, સ્વરચેલા ને પરચેલા રાસોના, ગુજરાતે છપાયા હશે કોક જ કવિતાગાનાર આજ નો હશે, જે રાસ નહિ લખતા હોય. આપણી એ ખીલી નીકળેલી રાસપ્રવૃત્તિનો અર્થમર્મ શો ?

પૂર પેરે છલકાવી ગુજરાતની રાસપ્રવૃત્તિનો અર્થમર્મ હું એ સહમતું છું કે ગુર્જરસુન્દરીના હૈયાવાસી અખોલ ભાવ બોલતા, બલકે ગુજરાતભરમાં ગાજતા કરવાના સહુ નવકવિઓને કોડ છે

અને એ કવિકોડ કાંઈ અવળ પગલાંના કાવ્યકોડ નથી. રાસનાં ગીતો એટલે અડધોઅડધ ગુર્જરમહાપ્રજનાં હૈયાગીતો. સમગ્ર છાપામંડળ (Associated Press) નો એક તાર આવે તે છાપાછાપામાં છપાય; રેડિયોનું મધ્યવર્તી વીજચક્ર એક વીજળી છોડે એ વીજળી નાચતીરમતી દૂરઅદૂરના કુળવાસોમાં જઈને પડધા પાડે; એમ રાસવીજળ પશુ ધરધરમાં ઝીલાય છે ને હૈયે હૈયે પડધા પાડે છે. મોરલી બોલે ને મણિધર ડોલે; એમ જનતાનાં હૈયાહિન્ડોળ ડોલાવે એ જ સાચી કવિતા. દ્વધવીનાં સોનારૂપાનાં હીરા-મોતીનાં કે કવિતાનાં જનતા મૂલવે એ જ સાચાં મૂલ.

થોડાંક વર્ષો ઉપર જૂના રાસોનો આપણો એક રાસ-સંગ્રહ છપાયો હતો. સંગ્રહકારનો શ્રમ ઠીક હતો. એક પ્રત મૂકેને મોકલી અભિપ્રાય પૂછાવ્યો. ઉત્તરમાં પૂછ્યું કે અર્વાચીન ગુજરાતની નવશકુન્તલાઓને આ રાસસંગ્રહ સન્તોષશે તો ખરો ને? આળીસેક વર્ષોની રાસરચનાના અનુભવ પછી આજે એ મૂકેને લાગે છે કે મહારા કે પરના, જૂના કે નવા, સ્વરચ્યા કે પરરચ્યા-સૌ રાસસંગ્રહોનું સાચું ને પરમ પરીક્ષાસૂત્ર એ છે કે ગુજરાતની નવશકુન્તલાઓને એ રાસસંગ્રહ સન્તોષશે ખરા?

ન્હાના ન્હાના રાસના પ્રથમ ભાગની પ્રસ્તાવનામાં કહ્યું હતું કે આપણા રાસમાં સંગીતનાં ત્રણ અંગો છે: ગીત વાદ્ય અને નૃત્ય. આપણે ત્યાંનાં પરદેશી છાપાંઓ રાસરમણને આજ Garba Dance કહે છે. એકલા એક

સમારંભ ઉજવાતો હતો ને રાસ ગાતી શ્યામાઓ ધૂમતી હતી. સલામંડળમાં હિન્દુ કે શુજરાતીઓ જ માત્ર ન હતા; પારસી હતા, ઇસ્લામી હતા, મદ્રાસી હતા; ઇંગ્લેન્ડ અમેરિકન જર્મન સન્નારીઓ હતી. વાતવાતમાં અમેરિકન જાનૂને કહ્યું કે આપના Ball નૃત્યમાં ગીતટલુકો પૂરાશે ત્યહારે બોલ નૃત્ય શુજરાતણના રાસનો હારમા આવશે

રાસધૂમણ એ બ્રહ્માંડધૂમણની પ્રતિછાયા છે. શ્રી કૃષ્ણ-ચન્દ્રે ગોકુળમાં માતાને સુખમાં વિશ્વદર્શન કરાવ્યું હતું; કુરુક્ષેત્રમાં ગાંડીવધનવાને વિરાટદર્શન કરાવ્યું હતું; વૃન્દાવનમાં ગોપગોપીઓને બ્રહ્માંડધૂમણની પ્રતિછાયામાં ધૂમાવ્યાં હતાં. ઇતિહાસની ને કવિતાની એ જગદહેરખડો કેશકારમી માયામૃતિ છે. કૃષ્ણચન્દ્રે ને ભાગવતકારે રાસ જગતવિખ્યાત કીધા.

ગીત વાદ્ય અને નૃત્ય ઉપરાન્ત સૌન્દર્યનું એક ચોથું રસતત્ત્વ રાસકલામાં હમણું હમણું અધિકું ખીલતું પેખાય છે: અને તે રાસઝીલનારીઓના અંગમરોડનું વિધવિધનું કલાદર્શન. સહુ કલાઓનું એક આન્તરતત્ત્વ છે સંયમ. અને સંયમમાં રહીને એ અંગમરોડનું કલાતત્ત્વ ખીલાવાશે તેટલું તે રાસને અલંકારરૂપ થશે.

આ રાસસંગ્રહમાં પણ એક નવું તત્ત્વ વિકાસ પામેલું પેખન્દાને પેખાશે: અને તે Ballad નું. Ballad એટલે વર્ણુનાત્મક કે ઇતિહાસાત્મક, પણ કાંઈક આછો વાતાંઆત્મક રાસ. મહારાં કાવ્યોના પ્રથમ ભાગમાંનું ધણુનું ગોપકાવ્ય વર્ણુનાત્મક Ballad છે. સરવરિયાં ડોલ્યાં, દૂધમાં સાકર,

અને એવા ખીલ આ મંથહમાંના કેટલાએક રાસો Ballads છે. Ballad એ આપણે ત્યાં લખાતાં, ને આપણે એમને રાસડા કહેતા. સૂરજમલનો વીરરંગીલો રાસડો, બા કુંવર-બાનો કંઠશુભાયાળો રાસડો આપણા પ્રાચીન Ballads છે. ખડારવટિયાઓના અદ્ભુત ઐતિહાસિક પ્રસંગોના એવા પ્રાચીન રાસડા શોધનારને પ્રાચીન સાહિત્યમાંથી ઘણા જાણે. એમનાં લેખકલેખિકાઓ, પેલા આંગલકવિ એએ ગાયેલા છે એવાં, અજ્ઞાત, અને મદાકાળ અજ્ઞાત રહેવાને સરભ-યેલાં, વનમા ખીલી વનમા પમરી, વનમા કરમાતાં વનફૂલડા મમાં કાવ્યફૂલડાં હોય છે.

ગુજરાતણ 'તહારી સાડી રમિક સલજન' મર્યાદાશીલ, અને તેથી અજોડ, નારીપરિધાન છે અને એવા તહારા રામ છે. તહારે ટહુકે તહારો જુગ જાગે છે ને તહારું જગત જાગે છે.

જુગજુગની વાતો રે કહાનડ 'તહારી બંસી મંહી. પેલા કહાનડની બંસીની પેઠે તહારી રાસબંસીમા યે જુગજુગની વાતો છે. એ સદુને એવા જ રસિક સલજન મર્યાદાશીલ, અને એથી અજોડ, સદા રાખજે. સાગરને કાઠે કાઠે વેલ ઉગે છે, માગરવાસીઓ એને મર્યાદાવેલ કહે છે. મર્યાદાવેલની પાછળ જોગીવેશધારી રાવણરાયથી યે સીતાજી અનભેવાસી હતાં. માઝા ન મૂકે એ સાગર; રસની માઝા ન મૂકે એ સૌન્દર્યરાણી સુન્દરી.

ચૈત્રી પડવો, વિ મં. ૧૯૯૩

ન્હાનાલાલ દલપતરામ કેવિ

અનુક્રમણિકા

	રાસનો આંક
આગમની વાતો	૫
આનન્દગ	૬૯
આયુધ્યનો છોડ	૬૫
આયુધ્યનો લયો ભોર	૧૭
આવી ગયો સામળો	૩૯
આહીરિયા અનળ	૧૫
આખડીને વારજો	૪૨
એ હરિ ! આશીર્વાદ	૫૪
કસુબના	૫૦
કળાયેલ મોરલો	૧૩
કહાનંડ ! તહારી બસી મહી	૭૦
ગહન મોરલી	૩૮
ગુજરાતજુના બાણ	૨૨
ગોરી ગરમે	૩
ધમ્મર વહલોણા	૫૩
ચ પેરી જોગિયો	૩૨
જગતનો દેવમુગટ	૫૬
જગદીવડીયો	૨૪
જાણતલ	૩૪
જીવનના જથ	૬૮
જીવનના જળ	અર્ધજી સ્થાને

હ્યનમંગમ	૩૬
જુગ જાગે	૬૨
જુગપવટાના રાસ	૫૨
ઝરમર ઝાઝરી	૫૯
ઝાઝરી ઝમકે છે	૨૯
ઢેલમા	૪૧
ઢેલખાનો કન્થ	૨૬
ઢાળાતી ઘરદ	૩૦
તેજઝૂમખડા	૨૫
ત્રિલોકના તોગથુ	૬૭
દામ્પત્યના બોલ	૩૫
દિવડોનાવણુદાર છે	૪૦
દૂધમા સાકર	૪૬
દેવ મ્હેં તો દીઠા	૩૭
દેવોની દે દાનવની ?	૫૫
ધર્મકુમાર	૪૫
ધીમેધી બોલજો	૨
નથી આજ કુળનો મોરલો અરખવે	૪૪
નવગીતા ગાજો	૫૧
પુણ્યપાપના પગથિયા	૨૭
પેલે પાર	૬૬
પ્રેમપરવ	૩૩
અજ્ઞયારિણી	૪૩
અજ્ઞાનમિત્રી કવિતા	૬૪
ભમ્મરિયા કૂવાને કાઠડે	૪૮
મૂલી આવી	૧૯

મહાકાળનાં કુદુબી	૫૭
મહામાયાનો મસ	૬૦
મહેમાન મનમના	૨૯
માનવકુળ અગે છે	૯
મોરલી બોલે છે	૧
મોર ! મોર !	૨૩
ધુગપલટા ધડમે	૬૩
લગમણીનો છોડ	૧૪
લોકલોકના ચોક	૫૮
વસન્તના વાધરા	૪૬
વસન્તના સોણવા	૪
વસન્તની વાસળી	૧૧
વસન્તમા	૧૮
વસન્ત રાણી રમજે ચઢી રે લોલ	૧૨
વસન્ત થ્યો !	૧૦
વજ્રગજ ! તારી વાસળિયે	૮
સરોવર ઝીલવા મઠતી, સજનવા !	૨૮
મરોવરિયા ડાદ્યા	૪૭
સોતેરી સોણલા	૬
સોદાગિયા !	૭
સૌન્દર્યના દેશ	૧૬
હરિ ! આવોને	૬૧
હીરલો જળમા પડ્યો	૨૧
હું બૂલી પડી	૩૧

નહાના નહાના રાસ;

ભાગ ૩ ને

૧, મોરલી બોલે છે

ઉડા ઉડા મહાવન મહાંય રે મોરલી બોલે છે;
 ઘેરી કુંજની ઘટાઓને છાંય હો! મોરલી બોલે છે.

કમ્હાંથી કમ્હાંથી આર્વો વણુદીઠા વાયુ વહે ?
 કમ્હાંથી કમ્હાંથી લાર્વો અણુઉડલી વાતો કહે ?

આઘે આઘે દિશાઓને ઘાટ રે મોરલી બોલે છે;
 પેલી કાળની કાળંદરીને વાટ હો! મોરલી બોલે છે.

આ તે ગુફાના ગાસ ? કે અક્ષાટ મહેરામણ પડયો ?
 આ તે અતળાં આસ ? કે માનવલોકની કન્દરા ?

મહામોઘા આયુધ્યના ઝોલ રે મોરલી ઝોલે છે,
કોઇક પ્રજાડપારના કોલ હો ! મોરલી ઝોલે છે

કોના આંચા કહેણ ? કોના આંચા સોણલા ?

કોના માભળું વેણ ? કોના આ પડધા પડે ?

મહારા જીવનના મહાવન મહાય રે મોરલી ઝોલે છે,
મહાકાળની ધટાઓને છાય હો ! મોરલી ઝોલે છે

એક અણુદીઠી અખડ ને અનન્ત રે મોરલી ઝોલે છે,
'ધટધટમા વસન્ત છે, વસન્ત' હો ! મોરલી ઝોલે છે.

૨. ધીમેથી બોલજો

ધીમેથી બોલજો એ બોલ,
હો મીઠો મીઠો
ધીમેથી બોલજો એ બોલ.

ફૂલના પરાગ સમે,
હૈયાના રાગ સમે,
બોલે ન્યમ ચન્દ્રિકા મહલોલ:
એવો મીઠો મીઠો
ધીમેથી બોલજો એ બોલ.

ધીમેથી બોલજો એ બોલ,
હો મીઠો મીઠો
ધીમેથી બોલજો એ બોલ.

૨, ગોરી ગરબે

રાજને આગણિયે ગોરી
 ગરબે રમવા આવ્યા ને ।
 ' પાટણના પરધાને અમને
 બહેન કહી બોલાવ્યા ને ! '

ચન્દ્રે બેથુ, સૂરજે સાભળ્યુ,
 સાભળ્યુ મા ને બાપ ને ।
 તે દીના નગરી ને દેશના
 ઉઘડિયા કમાડ ને ।

ગોરી તો ગરબે ધૂમે, ને
 અગે તેજના ચીર ને ।
 તારણિયે વધાવ્યા અમને,
 જનતા છે અમ વીર ને ।

અનસેના દુંદુલી વાગે, ને
 ચોકમા ચન્દરવા ને ।
 વીરને આગણિયે બહેનના
 ગરબે રમવા આવ્યા ને ।

૪, વસન્તનાં સોણલાં

૧, સોણલાં આવે આયુધ્યની વસન્તનાં;
આજ મહારે આયુધ્યદેવનાં પર્વ, રાજ !
સોણલાં આવે આયુધ્યની વસન્તનાં.

આજ મહારે આંગણે દોળાય તેજ દેવનાં;
તેજ ઢેરાં કિરણે કિરણે જયગર્વ, રાજ !
સોણલાં આવે આયુધ્યની વસન્તનાં.

૨, આજ મહારે કરમાણી કુંપળો પાંગરે;
આજ મહારે સૂકાં લીલમલીલાં થાય, રાજ !
સોણલાં આવે આયુધ્યની વસન્તનાં.

આજ મહારાં સ્વપ્નાં ઉતરે સંસારમાં;
આજ જગે નવલા પરિમળો વાય, રાજ !
સોણલાં આવે આયુધ્યની વસન્તનાં.

૩, આજ મહારે આંબે આંબે મહોર મહોરિયા;
આજ મહારે ઉરમાં બોલે છે સિતાર, રાજ !
સોણલાં આવે આયુધ્યની વસન્તનાં.

આજ મહારે આશાની વેલડ ફેરતી;
આજ મહારે ઉડવાં અનન્ત મોઝાર, રાજ !
સોણલાં આવે આયુધ્યની વસન્તનાં.

૪, સોણલાનાં સાણુડે છંટાણા રંગછાંટણાં;
 સોણલાનાં ધરતીમા ઉઘડ્યાં ફૂલ, રાજ !
 સોણલાં આવે આયુષ્યની વસન્તના.

સોણલા જીવન છાટે સસારને;
 સોણલાનાં મનનાં મોતી સમા મૂલ, રાજ !
 સોણલા આવે આયુષ્યની વસન્તનાં.

૫, તેજ કેરો અંશુલિ અનન્તને આલેખતી;
 કેવી વીતે આજ ને કેવી જશે કાલ, રાજ !
 સોણલાં આવે આયુષ્યની વસન્તનાં.

દિશાઓની 'દૂહેરીએ ચઢી સૂર્ય થંભીને
 કાળમન્ત્ર લખતો વસુન્ધરાને ભાલ, રાજ !
 સોણલાં આવે આયુષ્યની વસન્તનાં.

૬, સોણલાં બાંધે ત્રિકાળને તોરણો,
 સોણલાં સરજે નવા સંસાર, રાજ !
 સોણલાં આવે આયુષ્યની વસન્તનાં.

આજ મહારે આકાશ આગણે ઉતરે;
 આજ મહારે ઉગે નવસૂજનના રહવાર, રાજ !
 સોણલાં આવે આયુષ્યની વસન્તનાં.

૫, આગમની વાતો

આગમની વાતો કહો, વાતો કહોઃ
હાં રે આવો, અગોચર દેશના પ્રવાસી !
આગમની વાતો કહો, વાતો કહો.

હાં રે ભૂત—વર્તમાન યથામતિ વાચ્યા;
હાં રે એવા ભાવીના અક્ષરો છે સાચાઃ
આગમની વાતો કહો, વાતો કહો.

હાં રે માગર ન્હાયા, ને તેજદેશે ઉડ્યા;
હાં રે ઉપર દેવનાં દરબાર દીઠા રૂઢાઃ
આગમની વાતો કહો, વાતો કહો.

હાં રે કાને સાંભળ્યુ ને આખડીએ દીકું;
હાં રે એથી હૈયાનુ સ્વપ્નું છે મીઠું :
આગમની વાતો કહો, વાતો કહો.

હા રે તપતો મધ્યાહ્ન, પછી પછી રાત્રી,
 હા રે કાલે પાડ્યે પ્રભાત જગવિધાત્રી
 આગમની વાતો કહો, વાતો કહો

હા રે આવો, અગોચર દેશના પ્રવાસી !
 આગમની વાતો કહો, વાતો કહો

૬, સોનેરી સોણલાં

નારંગી આલ, મંહી ચંપેરી આલલાં;
આછેરી નીન્દ, મંહી સોનેરી સોણલાં.

દેવદીધાં સોણલાં,
મીઠાં મીઠાં સોણલાં,
મેઘાં મહારાં સોણલાં:

નારંગી આલ, મંહી ચંપેરી આલલાં.

આછી-આછી નીન્દ, મંહી નયનજયોત ન્હાઈ છે;
જગતથી જંપીને ધડી ઝીન્દગી જંપાઈ છે;
મેહુલિયાની પાંખ શી ત્હાં સ્વપ્નલીલા છાઈ છે;
દેવોની આંખડી શી સ્વર્ગની એ વધાઈ છે.

માનવી રે ! ત્હારાં આયુષ્યનાં સોણલાં;
દેવદીધાં સોણલાં,
જીવનનાં સોણલાં,
આવજો એ સોણલાં:

નારંગી આલ, મંહી ચંપેરી સોણલાં.

૮, મજરાજ ! ત્હારી વાંસળીએ

હો મજરાજ ! ત્હારી વાંસળીએ.

લખ્યુ કંઈ કંઈ આંખડી-આંખડીએ,
 મજરાજ ! ત્હારી વાંસળીએ,
 લખ્યુ હૃદયકમળની પાંખડીએ,
 હો મજરાજ ! ત્હારી વાંસળીએ

પ્રેમપરિમળ પૂર્વા પરમ કંઈ
 નતન્તાં કૂલકૂલડિયે,
 મજરાજ ! ત્હારી વાંસળીએ.
 લખ્યું વનની વેલડવેલડીએ,
 હો મજરાજ ! ત્હારી વાંસળીએ.

ઇન્દ્રરંઝ પૂરીને રસમન્ત્રો
 લખ્યા ધૂમતી રસવાદળીએ,
 મજરાજ ! ત્હારી વાંસળીએ.

(લખ્યું રાસરમણ રૂપપતનીએ,
હો મનરાજ ! તહારી વાંસળીએ

હૈયાવેધણુ હૃદયઝગ્યાઓ X f
: અજબસદૃષ્ટી લખી વિજળીએ,
મનરાજ ! તહારી વાંસળીએ.
લખ્યુ કંઈ કંઈ તારલી-તારલીએ,
હો મનરાજ ! તહારી વાસળીએ.

અભયવચન હીધ જનકુળને,
અમે સાભળ્યુ એ તો મોકુળિયે,
મનરાજ ! તહારી વાંસળીએ.
લખ્યું જગપાવન તુજ પાવલિયે,
હો મનરાજ ! તહારી વાસળીયે
હો મનરાજ ! તહારી વાંસળીએ.

૯. માનવકુળ જાગે છે

અહો ! માનવકુળ જાગે છે,
દેવની નોખત વાગે છે.

નાર જાગ્યાં, પ્રજાચાર જાગ્યા,
જાગ્યા સળ સંસારા;
જાગ્યાં શુદ્ધવાસી જાગી ને જાગણી;
જાગ્યા જગાવણીદારા;
અહો ! માનવકુળ જાગે છે,
દેવની નોખત વાગે છે.

તેજતેજની વરસે અગમ્યેથી
પ્રજાએ પ્રજાવિમૂતિ;
જાગીને જોઈ તેહાં તો જગતને મનિદર
ઉઘ્યો યોગ અવધુતો, -
અહો ! માનવકુળ જાગે છે,
દેવની નોખત વાગે છે.

કચારી કચારીમાં સોનલરૂપલા

પ્રગટયા બ્રહ્મજવારા;

યુગયુગની વીણા બોલે, સાધુ હો !

‘ઓહકારા’ ‘ઓહકારા’;

અહો ! માનવકુળ જાગે છે,

દેવની નોખત વાગે છે.

‘દેવની નોખત વાગે છે,

અહોહો ! માનવકુળ જાગે છે.

૧૦, વસન્ત હ્યો !

આજે વસન્તની પંચમી, વસન્ત હ્યો !
જગતે ઝીલાય દેવનાં અમી, વસન્ત હ્યો !

વેલે વેલે ફૂલ્યાં ફૂલડાં, વસન્ત હ્યો !
નયને નયને તેજ ઉઘડ્યાં, વસન્ત હ્યો !

કિરણો પ્રકુલ્લી કળીઓ ચયાં, વસન્ત હ્યો !
નવલા પરાંગ પૃથ્વીમાં વહ્યા, વસન્ત હ્યો !

સંજવન ફારે છે પુવારીઓ, વસન્ત હ્યો !
દેવરંગે છાંટી જગતક્યારીઓ, વસન્ત હ્યો !

આત્માની પાંખડીઓ ફરફરે, વસન્ત હ્યો !
ટોડલે બેસીને મેનાં તરવરે, વસન્ત હ્યો !

આંગણ અજવાળાં ઉતર્યાં, વસન્ત હ્યો !
હૈયાના રંગ દેહે નીતર્યાં, વસન્ત હ્યો !

છાળ લરી આવો રસમાળણી, વસન્ત હ્યો !
ટહુકે વૈતાલિણી વસન્ત હ્યો, વસન્ત હ્યો !

૧૧, વસન્તની વાંસળી

હાં રે જુગ જાગે, રે જુગ જાગે !
 હાં રે નવવસન્ત ફેરી વાસલડો વાગે,
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે ધયાં ધરતીએ વસન્તરંગ રૂડલા,
 હાં રે નયનનયને ઉઝ્યાં વસન્તફૂલડાં,
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે આંખે આંખે એ મંજરીઓ ઝંહોરી;
 હાં રે દેવસુન્દરીની ફારમો રહી ફોરી,
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે તેજઝારીઓએ દેવદેવી આવે;
 હાં રે સંજવનની વસન્તિકા વધાવે,
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે સૌ સોહાગિયાં વસન્ત સમાં ખીલજો !
 હાં રે જગતલોક ! આ વસન્તજુગ ઝીલજો !
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે જુગ જાગે, રે ! જુગ જાગે.

૧૨, વસન્ત રાણી રમણે ચૂડી રે લોલ

- ૧, આવો આવી વસન્તની પૂર્ણિમા પ્રભાળી,
વસન્ત રાણી રમણે ચૂડી રે લોલ;
ઝેડી નવસુજનની ઝણ ને! રસાળી,
વિરાટભાલે પગલી પડી રે લોલ.
- ૨, વાયા 'વાયા સજીવન ગેહગેહ
સસારિયામાં ફૂંડડી ફેરે રે લોલ,
દિલ ઠેરા રગ કાંઈ હીપતા દેહે,
કે આભમા તેજો તરે રે લોલ
- ૩, ફૂલડા ફૂલડાં શુ લે—દે તાળી,
અનન્તમા પડધા પડે રે લોલ;
દેવમયે દુનિયાંમા દેવઝણ હાળી,
નિશાન ઝોનાં ગગને ચહટે રે લોલે.
- ૪, ઠાકિલા ઠાકિલાને બોલાવે,
વસન્તની વાતો કરે રે લોલ,

કિરણો કિરણોને કહેણ કંઈક કહેાવે,
 ને દેવના સન્દેશા અરે રે લોલ.

૫, આવી આવી વસન્તની પૂર્ણિમા પ્રભાળી,
 વસન્ત રાણી રમણે રહડી રે લોલ,
 સૂર્યે નવસુજનની આંખડી ઉઘાડી,
 વિરાટભાલે ટીલડી પડી રે લોલ.

૬, આવી આવી વસન્તની પૂર્ણિમા પ્રભાળી,
 વસન્ત રાણી રમણે રહડી રે લોલ

૧૩, કળાયેલ મોરલો

—o—

જમનાને કાંઠે કળાયેલ મોરલો,
 મોરલો રે! ત્હારાં મનગમતાં મૂલ,
 રાજમહેલને કાંઠે કળાયેલ મોરલો,
 મોરલો રે! આપું દિલમાનાં ફૂલ.

ઘેરી કદમ્બનો ઘટાઓ મનોહરી,
 મોરલો રે! ત્હારી ઉચી એ કાળ;
 ઉરની ઘટાઓ યે ગહનઘેરામણી,
 મોરલો રે! આંચે ઉરનીરને પાળ.

જમનાને કાંઠે કળાયેલ મોરલો,
 મોરલો રે! ત્હારા મનગમતા મૂલ.

૧૪, લલમણીનો છાંડ

નમણો લલમણીનો છાંડ,
 એ છાંડ જહેન ! કેણે વાળ્યો રે ?
 સૌન્દર્યદેશમા અજોડ
 એ છાંડ જહેન ! કેણે વાળ્યો રે ?

મેહુલો મહાનુભાવ, ઉર રમન્ત વીજળી;
 એવાં કીકીનાં કામણના કાંડ
 એ છાંડ જહેન ! કેણે વાળ્યો રે ?

પૂર્ણિમાનો પીયુષવાહી ચમકે છે ચન્દ્રમા,
 એવા મલકે સોહાગી દેવમહોડઃ
 એ છાંડ જહેન ! કેણે વાળ્યો રે ?

રંગરંગ રેલતી ઉપાની રંગચુન્દડી;
 એવાં ઉગતાં આયુધનાં પહોરોડઃ
 એ છાંડ જહેન ! કેણે વાળ્યો રે ?

મેરલાની કલગીની ડાલે કિરણાવલિ;
 એવા સુગ્ધાના મનના મરોડઃ
 એ છાંડ જહેન ! કેણે વાળ્યો રે ?

નમણો લલમણીનો છાંડ—

૧૫, ખાહીરિયાં અળણ

અમે તો આહીરિયાં અળણ,
સુળણ ! ત્હમે શા શા જાણ્યાં રે ?

સૂર્યના સોહાગમા ને ચન્દ્રના પરાગમાં
ફૂલડાંના પ્રપુલ્લેલા પ્રાણુઃ
સુળણ ! ત્હમે શા શાં જાણ્યાં રે ?

ઉગન્તી આશનાં કે આથમી નિરાશનાં
સમજનોના આત્મનાં ઉડાણુઃ
સુળણ ! ત્હમે શાં શાં જાણ્યાં રે ?

સલ્લણા સહવારની કે શીળી મીઠી સહાંજની
પ્રેમીઓના પ્રેમની રસમાણુઃ
સુળણ ! ત્હમે શા શાં જાણ્યાં રે ?

પુણ્યના પ્રકાશમા કે પાપના અન્ધારમાં
હેયાના રત્ન ફેરી ખાણુ-
સુળણ ! ત્હમે શા શાં જાણ્યાં રે ?

માનવીની મેદની કે ગહન કે એકાન્તમા
 સુન્દરીની આખરીની આણ
 સુખણ ! ત્હમે શા શા બાણ્યા રે ?

અમે તો આહીરિયા અબાણ,
 સુખણ ! ત્હમે શા શા બાણ્યા રે ?

૧૬, સૌન્દર્યના દેશ

હો સાજન! ક્યાં છે સૌન્દર્યના દેશ ?

દિલને રમાડે, દષ્ટિ રીઝાવે,
આત્માને અમૃત પામ;
યુગયુગનાં આયુષ સરળે, ને
વિશ્વ સકળને બંધાય;

સાજન! ક્યાં છે સૌન્દર્યના દેશ ?

ક્યાં છે સૌન્દર્યના દેશ ?

હો સાજન! ક્યાં છે સૌન્દર્યના દેશ ?

અંગ ત્રિભંગ, અનંગ સરિખડો,
ફૂલડાં ચો વદનવિલાસ;
નયન હસે નેહનીતરતા બચ્ચાં,
હૈયાનાં હુલસે હાસ;
સજની! ત્યાં છે સૌન્દર્યના દેશ.

ત્યાં છે સૌન્દર્યના દેશ,

હો સજની! ત્યાં છે સૌન્દર્યના દેશ.

રૂલ ઉગ્યુ એક દિલને સરોવર,
 ફેરતુ અજળ પરાગ,
 પર્વતશિખરે ઉડતો મધુપ એઃ
 કર્હાથી જાગ્યા અનુરાગ ?
 સાજન ! કર્હાં છે સૌન્દર્યના દેશ ?
 કર્હા છે સૌન્દર્યના દેશ ?
 હો સાજન ! કર્હા છે સૌન્દર્યના દેશ ?

વીજળી ઉડે, કાઈ મેઘ ઝીલે, ને
 ફફડાવે રસભીની પાખ;
 પ્રીતમપ્રિયના પ્રારબ્ધ ઘડે જ્ઞાં
 આંઘામુરમ્મનો સાખ
 સજની ! ત્હાં છે સૌન્દર્યના દેશ
 ત્હા છે સૌન્દર્યના દેશ,
 હો મજની ! ત્હા છે સૌન્દર્યના દેશ

૧૭, આયુધ્યનો ભયો ભોર

ત્હારે નેણલે ઠમકે મોર,

ત્હારી કીકીમાં ચમકે ચકોર.

ત્હારે નેણલે ઠમકે મોર

જગને ઝુઠ ઝૂક્યો'તો આપાહી ગોરંભો લનધોર,
અન્ધારવીધતાં તેજકિરણ ચો ત્હા

ગાન્યો ત્હારો મદ્યોર

ત્હારે નેણલે ઠમકે મોર

કુકુમવર્ણા ખાણ ઉપાના ઉડે એવો ત્હારો તોર;
શરદભરી ફૂલવાડી ફારે એવો

ફાયો પ્રભાતને પ્હોર;

ત્હારે નેણલે ઠમકે મોર.

બ્રહ્માંડભરતીની રેલતી રેલતી આવી બ્રહ્મઝકોર,
છોળ છલી છલકાઈ ગગનઉર,

આયુધ્યનો ભયો ભોર

ત્હારે નેણલે ઠમકે મોર

ત્હારી કીકીમાં ચમકે ચકોર.

ત્હારે નેણલે ઠમકે મોર

૧૮, વસન્તમાં

વિશ્વ મહી એહ ના સમાયા,
 કે વાયુ કાંઈ વાયા વસન્તમાં,
 વાડીએ વેલઠ જૂલે,
 ને ફૂલડાં ફૂલે વસન્તમાં.
 મરતીને ન્હોતા આરા,
 ને ફૂટતા ફવારા વસન્તમાં,
 દરિયાવના મોજ ઝાઝા,
 મા મૂકશે માઝા વસન્તમાં.

વન માંહિ એહ ના સમાયા,
 કે વાયુ કાંઈ વાયા વસન્તમાં;
 આંખલે મંજરી મ્હોરી,
 ન જાય સઠેરી વસન્તમાં.
 લહરે લહરે એ હોંકે,
 કંઈ મધુરી મ્હોંકે વસન્તમાં;
 મૂલવનારા મોંઘા,
 ને ભમરા સોંઘા વસન્તમાં.

ઉર મંહી ઝોહ ના સમાયા,
 કે વાયુ કાંઠ વાયા વસન્તમાં;
 દેહની ડાળીએ મીઠાં
 કે ફૂલડાં બેઠાં વસન્તમાં.
 ચન્દ્રમાનાં લેવાં ઝરણા
 એ નેણનાં કિરણો વસન્તમાં;
 હૈયાનો રંગ હતો ઘેરો,
 કે વિધિ છે નમેરો વસન્તમાં.

૧૯, ભૂલી આવી

હા રે સખિ ! એવા શા કામણુ એ જનમા ?
ભૂલી આવી હું તો કાઈક પ્રેમવનમા

હા રે સખિ ! ફૂલે ફૂલે મધુપ માણતા,
ભૂલી આવી હું તો કાઈક ત્હા કુલનમા

હાં રે સખિ ! જોળનનાં મૂલતા'તા મૂમખા,
ભૂલી આવી હું તો કાઈક એ જોળનમા

હા રે સખિ ! ઉડતી સમાય વીજ મેહુલે,
ભૂલી આવી હું તો કાઈક ત્હા ગગનમા

હા રે સખિ ! સૌજન્ય ઝરતુ'તુ હાસ્યને,
ભૂલી આવી હું તો કાઈક એ હસનમા

૫, જેવા નિર્મળા પરાગ મોગરે છે,
 રે મહેમાન મનગમતા,
 એવા અગમાથી આત્મ નીતરે છે,
 રે મહેમાન મનગમતા.

૬, એણે મિશાન્ન દેહિનો બોલ નાખ્યો,
 રે મહેમાન મનગમતા,
 ઠોક અગોચર દેશને હાખ્યો,
 રે મહેમાન મનગમતા.

૭, ભેગી ભાડુ કરીને કપ્પાક આપ્યા,
 રે મહેમાન મનગમતા,
 એક ક્ષણમા યુગના સન્દેશ આપ્યા,
 રે મહેમાન મનગમતા

૨૧, હીરલો જળમાં પડ્યો

નેણલે વરસે છે નીર,
 હીરલો જળમાં પડ્યો રે;
 આંખડી તલસે અધીર,
 હીરલો જળમાં પડ્યો રે.

અતલ ને અગાધ પેલા જલધિનાં પૂર છે,
 ભેતી'તી ઝડપે ઉભી કેવાં એનાં ૧૨ છે,
 સર્વો, પડ્યો, ગયો ક્ષણમાં, ખાલી હવે ઉર છે.

ભીજે મ્હાગં રમરંગી ચીર,
 હીરલો જળમાં પડ્યો રે,
 શોધી કેાઈ આપ્યો ? હો વીર ?
 હીરલો જળમાં પડ્યો રે.

૨૨, ગુજરાતભૂના બાણ

અમ ગુજરાતભૂના બાણ

સૂરજના કિરણ સમાન રે,
અમ ગુજરાતભૂના બાણ,
ઝીલજો કે અતુરસુખણ રે
અમ ગુજરાતભૂના બાણ.

રૂપરૂપની એ વેલડ છે,
ઝીતઝીતની એ વેલડ છે,
કુલડાંના કબ સમાન રે
અમ ગુજરાતભૂના બાણ,
ચૂકવશે દિલના દાણ રે
અમ ગુજરાતભૂના બાણ

અબા એને અગે છે,
કાળિકા કવચ જગે છે,

મિહિલના ડાળ સમાન રે
 અમ ગુજરાતલુના બાણ,
 નમણીનાં નયનની આણુ રે
 અમ ગુજરાતલુના બાણ

પૂર્ણિમા કીકીમાં ઝીલતી,
 મધ્યાહન નયનથી ઝરતી
 વિધિના ઠેા ડાળ સમાન રે
 અમ ગુજરાતલુના બાણ,
 પડછન્દે પૂરતી પ્રાણુ રે
 અમ ગુજરાતલુના બાણ.

અમ ગુજરાતલુના બાણ

૨૩, મોરૂ ! મોરૂ !

મોરૂ ! મોરૂ ! કઢાં ચકો જઈશ ?
 ભમરભૂલી મોરલી રે !
 અણુમાંથી ઉડી ઉડી જઈશ,
 અમર મહારી મોરલી રે !

ફરતી છે પર્વતમાળ,
 ભમરભૂલી મોરલી રે !
 ગરૂડ શી ગિરિને ફહીશ,
 અમર મહારી મોરલી રે !

ચોગમ મહડી બાબ્યા મેઘ,
 ભમરભૂલી મોરલી રે !
 વીજળી શી ઘનને વીધીશ,
 અમર મહારી મોરલી રે !

નીલવેરું ઘેરે આકાશ,
 ભમરભૂલી મોરલી રે !
 વાદળના પટ ફેડી જઈશ,
 અમર મહારી મોરલી રે !

વનમાંથી આળ્યા વનમાળી,
 ગૂંથી કૂલમંડળી રે;
 છાટયા કંઈ અદ્ભુત મંત્ર
 ભરી ઉરઅજલિ રે,
 કહે, સખિ ! કચ્છાં ચક્રી જમણ ?
 ભમરભૂવી મોરલી રે ?

અમથી શું પજવો છે આમ ?
 ભૂલી પાડો એકલી રે ?
 આંખે મા આંખે અન્ધારા,
 નથી મહારી બેલડી રે.
 તૂટશે કંઈ વજના બન્ધ,
 નહી તૂટે કૂલનો રે,
 જગતમા એક જ જન્ત્ર,
 મહામન્ત્ર પ્રેમનો રે.

૨૪, જગદીવડીઓ

આ અન્તરિક્ષેથી અમે ઉતર્યાં, જગદીવડીઓ;
કાંઈ અવની અજવાળણુ કાજ,
હરિની જગદીવડીઓ.

જ્યહારે અન્ધારાં વિશ્વને ઘેરી વહે, જગદીવડીઓ;
ત્યહારે પ્રગટે તારણીઓનાં રાજ,
હરિની જગદીવડીઓ.

અમે વંદોળ વખૂંધ્યા કારમા, જગદીવડીઓ;
અમે અનલેનો કેારી દેવવાટ,
હરિની જગદીવડીઓ.

આ ભવનો સાગર ભયે ભયો, જગદીવડીઓ;
ત્યંહાં અનલે ભવેશ્વરીનો ઘાટ,
હરિની જગદીવડીઓ;
એક અનલે ભવેશ્વરીનો ઘાટ,
હરિની જગદીવડીઓ.

૨૫, તેજઝૂમખડાં

જ્યંહાં આલમાં ધરતી ઢળી જતી, તેજઝૂમખડાં !
જ્યંહાં અનન્ત અનન્તમાં સમાય,
ઉગતાં એ આરે રે તેજઝૂમખડાં !

જ્યંહાં પુણ્યમાં પાપવેલ ઢળી જતી, તેજઝૂમખડાં !
જ્યંહાં સાત્ત્વિક અજવાળા વાય,
ઉગતા એ આરે રે તેજઝૂમખડાં !

જ્યંહાં ધરતીમાં આલચોદ ઢળી જતા, તેજઝૂમખડાં !
જ્યંહાં પાર્થિવ પ્રગટે ચગથાર,
આથમે એ આરે રે તેજઝૂમખડાં !

જ્યંહાં પાપમાં પુણ્યવેલ ઢળી જતી, તેજઝૂમખડાં !
જ્યંહાં ઉતરે આતમમાં અન્ધાર,
આથમે એ આરે રે તેજઝૂમખડાં !

૨૬, ઢેલખાનો કન્ય

મીઠા મોરલો રે । મહારી ઢેલખાનો કન્ય

ઈન્દ્રવેલ અજે જોઢી, પીછડામા ચન્દ,
કઠ ઢળ્યા આલ, જોને કલગીનો આનન્દ,
પાય નાચે નૃત્ય, જોવા છળીલાના છન્દ

મીઠા મોરલો રે । મહારી ઢેલખાનો કન્ય

૨૭, પુણ્યપાપનાં પગથિયાં

આલ છે ઉંડાં અનન્ત, પુણ્યનાં માંડયાં પગથિયાં;
રહુણે શ્રી હરિના સન્ત, પુણ્યનાં માંડયાં પગથિયાં.

આલ ને અવનીની એક નીસરણી;
કંઈક રહુડે, કંઈની પડવાની સરણી,
કરણીને પગલે સૌની ચઢણી-ઉતરણી;
વિશ્વની આ સ્હીડીને સોહાગ કર્મનાં માંડયાં પગથિયાં.

ઢેરી પાતાળના ભાગ પાપનાં માંડયાં પગથિયાં;
ઉતરે અવનીનાં અભાગ પાપનાં માંડયાં પગથિયાં.

આલ છે ઉંડાં અનન્ત, પુણ્યનાં માંડયાં પગથિયાં.

૨૮, સરોવર ઝીલવા ગઈ'તી, સજનવા !

સરોવર ઝીલવા ગઈ'તી, સજનવા !

સરોવર ઝીલવા ગઈ'તી, સજનવા !

સરોવરે કાળૂડો નાગ, રાજ !

સરોવર ઝીલવા ગઈ'તી, સજનવા !

નાગને માથે હીરલો, સજનવા !

હીરલે મનડું મોહું, રાજ !

સરોવર ઝીલવા ગઈ'તી, સજનવા !

તેજમાં દેહ કાંધ ચમકે, સજનવા !

નેણમાં નીલમની જ્યોત, રાજ !

સરોવર ઝીલવા ગઈ'તી, સજનવા !

જૂઠાં એ તેજ, ને જૂઠો એ હીરલો;

હૈયે હલાહલ ઝેર, રાજ !

સરોવર ઝીલવા ગઈ'તી, સજનવા !

મોરલી લેઈને આવજે, સજનવા !

કાલિન્દી જેવો છે ઘાટ, રાજ !

સરોવર ઝીલવા ગઈ'તી, સજનવા !

૨૯, આંઝરી ઝમકે છે

ઝીણી ઝીણી, મીઠી ને મધુર રે આંઝરી ઝમકે છે,
કેાકે સંસારપારના સૂર રે આંઝરી ઝમકે છે.
મૃદુલ કિરણે કેા નિર્મળાં નૂર રે આંઝરી ઝમકે છે,
કમળકેામળીના પાવલે નુપૂર રે આંઝરી ઝમકે છે.

ઉપર ફરકે સોભાજ્યનાં નિશાન રે આંઝરી ઝમકે છે,
મંહી સોહાગણુ ગાય વીરગાન રે આંઝરી ઝમકે છે.
રથઆંઝર પૂરે એમાં તાન રે આંઝરી ઝમકે છે,
જગત્સીલી સુરગી ને મહાન રે આંઝરી ઝમકે છે.

ઘેરો ઘેરો મહિરામણ મદ ધાર રે આંઝરી ઝમકે છે
જાણે વિશ્વનો પ્રચડ કેા પોકાર રે આંઝરી ઝમકે છે.
ધૂમે ધૂમડી અનન્ત ને અપાર રે આંઝરી ઝમકે છે;
એવા ભરતી ને એાટના ઉચ્ચાર રે આંઝરી ઝમકે છે.

ગહન મૌનશબ્દ બોલતો ખગોળ રે આંઝરી ઝમકે છે,
પ્રક્ષલરતીએ જાજતો ભૂગોળ રે આંઝરી ઝમકે છે.
કધકે મંજુલ મંજુલ મહાબોલ રે આંઝરી ઝમકે છે,
પેલા અગમ્ય અગોચરને મ્હોલ રે આંઝરી ઝમકે છે

૩૦, ઢોળાતી શરદ

આલમા શરદની ચન્દની ઢોળાણી,
 મહિ તારલીઓ ટોળે મળી રે લોલ,
 આલમા સલૂણી એ શરદ ના સમાણી,
 કંઈ ધરતીમાં છલકાઈ ઢળી રે લોલ.

નિર્મળા અન્તરિદ્ધે નિર્મળી ચન્દા,
 ને નિર્મળ ચન્દન ઝમ્યાં રે લોલ,
 નિર્મળાં—નિર્મળા નદીઓનાં પાણી,
 આતમની આરત સમા રે લોલ.

એભમા કરચલીઓ પાડી મેઘે,
 શુ સુન્દરીએ માણુ ધર્યો રે લોલ,
 આલલે—આલલે બહરબાળી,
 મયંક મહિ ચન્દનીલયો રે લોલ.

ભર્યા ભર્યા સરોવર દિલડાં શાં ટાલે,
 કે પોયણાં ચન્દની ઝીલે રે લોલ;
 ઝીણી ઝીણી પગડીઓ વાયુ મહિ પાડે,
 કે નેણતાં નિરખી ખીલે રે લોલ.

ધરતીએ જોલી હૈયાના ભંડારો
 ખેડતને આંગણુ ઢળ્યા રે લોલ,
 વસુધાના આઠે વસુ ને નવે નિધિ
 કે અંજલિઓ અર્પી વળ્યા રે લોલ.

ડાળીએ-ડાળીએ ટહુકે મોરા,
 નિજ ઢેલને બોલાવતા રે લોલ;
 ડોલે એના કલગીકલાપ કેરા તોરા,
 જગકુંજને ડોલાવતા રે લોલ

આલમાં સલૂણી ન શરદ મમાણી,
 કટોરી એ ન્હાની જરી રે લોલ;
 જગતની વાડીએ કંઈ શરદ ઢોળાણી,
 ને જનતાએ ઝીલી હસી રે લોલ;
 માનવીને હૈયે એ શરદ ઢોળાણી,
 કે આંખડીએ ઝીલી હસી રે લોલ

૩૧, હું ભૂલી પડી

આ કમળોની કુજમાં હું ભૂલી પડી
 ભૂલી પડી, રે ' હું ભૂલી પડી,
 આ કમળોની કુજમાં હું ભૂલી પડી.

વડલો જટા ઢાળી જળમાં ઢલ્યો શું ?
 સંસારભળીઓ શી ભળીઓ વડી;
 આ કમળોની કુજમાં હું ભૂલી પડી.

ઉડતો પરાગ જળ ભરતો મનોહર;
 નજરે ન ઝાંખી એહ ભાગ્યની ઝડી;
 આ કમળોની કુજમાં હું ભૂલી પડી.

- ઉપર આશ, ને નીચે નીર પાયર્યા;
 સારા સૂતકારને શોધે આંખડી.
 આ કમળોની કુજમાં હું ભૂલી પડી.

શોધું હું આત્માની આરમ્બ અનન્તમાં;
 આયુધ્ય આયુ, આપો એહ ભે વડી;
 આ કમળોની કુજમાં હું ભૂલી પડી.

૩૨, ચંપેરી નેગિયો

ઘેરો ધૂંટને હો સાધુ ! ચંપેરી નેગિયો;
 નેશે મુજ મનમાધુ ચંપેરી નેગિયો.

ભાગ્યા સંસાર નાગે,
 લંબુ કાંઈ મીકું લાગે;
 રંગને વસન્તકાગે ચંપેરી નેગિયો;
 ઘેરો ધૂંટને હો સાધુ ! ચંપેરી નેગિયો.

મહેં તો ખોયો છે મહારો રસરંગી મોરલો;
 શોધ્યો જડે તો આપો દેવરંગી મોરલો.

ગેળી ધૂંટને હો સાધુ ! ચંપેરી નેગિયો.

૩૩, પ્રેમપરવ

જગતે અન્ધારાં ઉતરે, અહો જોગી રે !
 સૂની-સૂની સંસારની પાળ; અમરે ! ઉરભોગી રે !
 ઉચરું છું ઉરના ચોરતા, અહો જોગી રે !
 મુજને મહેલી અન્તરિયાળ; અમર ! ઉરભોગી રે !

પહિયા અનન્તના અન્તરા, અહો જોગી રે !
 વચ્ચે ઉતરિયાં આકાશ; અમર ! ઉરભોગી રે !
 ફટી પડ્યો પેલો સૂર્ય, ને ! અહો જોગી રે !
 ચોવી ભાગી મહારીય આશ; અમર ! ઉરભોગી રે !

જેયાં ઝુંક, જોઈ ઝાડીઓ, અહો જોગી રે !
 મહેંતો જેયાં શુક્ર ને મહાડ; અમર ! ઉરભોગી રે !
 દિન ઉગે, દિન આથમે, અહો જોગી રે !
 મહારે સૂના વનના મહાડ; અમર ! ઉરભોગી રે !

ધૂળી ધખાવીને કમ્હાં ગયો ? અહો જોગી રે !
 મહારે હૈયે ન ઝાળ સમાય; અમર ! ઉરભોગી રે !

ચાલુ હું પલ્લવટ સ કોરતી, અહો નેગી રે ।
કાઈ જગ સ કોચો ન જાય, અમર ' ઉરભોગી રે ।

ભરિયા સરોવર હોરતા, અહો નેગી રે ।
મહોર્યો આળસો ઉભો ઘાટ, અમર ' ઉરભોગી રે ।
સ્કન્ધે વેલક ડાલતી, અહો નેગી રે ।
તથા હું નેઉ છુ તારી વાટ, અમર ' ઉરભોગી રે ।

આવળે મીઠપ માણવા, અહો નેગી રે ।
કાઈઝરને નેણુલે નૂર, અમર ' ઉરભોગી રે ।
વાળે ઉગ્ની વાસળી, અહો નેગી રે ।
તુ છો નિતનો દૂર અદૂર અમર ' ઉરભોગી રે ।

ધડી ધડી દીવડો સ કોરતી, અહો નેગી રે ।
મહારી ખૂટે ન માઝમ રાત, અમર ' ઉરભોગી રે ।
પ્રેમપરવે લઈ આવળે, અહો નેગી રે ।
લહારી નેગી જતીની જમાત અમર ' ઉરભોગી રે ।

૩૪, જાણુતલ

જાણુતલ જોધી ! તહમે અગમનિગમ અવલોકો ને !
અવલોકી ઉચ્ચરો રે ! આગમના લેલો ઉંડા.

જાણુતલ માણુ ! તહમે વાતા વાયરા વાયો ને !
વાંચીને ભાખો રે ! શુકુન કોક સોહામણા.

જાણુતલ પગી ! તહમે પુણ્યપાપપગલાં પરખો ને !
કેડી ખતાવો, ઉતારો આ ભવભૂલભૂલામણી.

જાણુતલ જોગી ! કાંઈ આવડયા અક્ષર લખજો ને !
સર્વસ્વત્યાગી વેરાગીના વેશની તિથિ કહો.

જાણુતલ લોક ! ભલા, તહમે જીત્યાં, હું હારી જો !
ત્હો જે આતમ કોઈ જય ને આનન્દની પાખે ઉટે.

૩૫, દામ્પત્યના બોલ

મધુરી શી મોરલીના મધુરા કલ્પોલ,
એવા સખિ ' દ પતીના જીવનના બોલ

મનમાં સોહાગ ભરી આવે સલ્લહી,
ચન્દા ને સૂરજ હરખાય,
તેજના કિરણ કાઠ તેજમા ઢોળાય, એવા
એકબીજામાં ઢોળાય,
ડાળીએ—ડાળીએ પાદડા પ્રોવાય,
એવા સખિ ' દેહ ને પ્રાણ બે વૂંચાય
મધુરી શી મોરલીના વિ. વિ

લોહ દે પત્થરને પારસ મરસે
થાય કંચન મહામોલ
નરનો દેવ થાય નારીપરસથી
એ નારી પારસને તોલ,
ફૂલડે ફૂલડે જેવા પરાગ,
એવા સખિ ' નરનારીના અનુરાગ
મધુરી શી મોરલીના વિ વિ

સુખની સોહાગણ જગની વાડી,
 મહિ ઉગી બે ચન્દનવેલ,
 મેઘની ધાર સમી ધારા ગૂથી રચ્યો
 મેઘ શો મડપમહેલ
 જેવી જગે હેયાની નીતરે ધાર,
 જોવા સખિ ' ગૃહ કુળ ને સસાર

મધુરી શી મોરલીના મધુરા કહલોલ,
 જોવા સખિ ' દંપતીના જીવનના બોલ.

૩૬, જીવન્સંગમ

જગને આરે પ્રેમપંખીના જીવન્સંગમ થાય;
આયુધ્યભરમાં એક વાર તો રસના રાસ રમાય;
હો ! જીવન જીવનમાં ઢોળાય.
જગને આરે પ્રેમપંખીના વિ.

રસને આરે પ્રેમપંખીના જીવન્સંગમ થાય;
આયુધ્યભરના આત્મઆત્મના રસના રાસ રચાય;
હો ! આત્મનું આત્મનુંમાં ઢોળાય.
રસને આરે પ્રેમપંખીના વિ.

લલે નારી હો, ભૂલકષ્ટ નર હો;
ચકવા-ચકવી વિરહી લલે હો;
જે ય સુપણાં સચૂળ સખાઓ એક ડાળ સોહાય;
હૃદયના અમર ઉત્સવો ગાય.
રસને આરે પ્રેમપંખીના વિ.

ગગોત્રીથી ગગા પ્રકટી જળલહરે લહરાય,
 જમનોત્રીથી જમના જન્મી કંઈ કંઈ વમળે વહાય,
 પ્રયાગતીર્થે પુણ્યજળોના પૂરમા પૂર પ્રેવાય,
 પુણ્યોદકના શવનસગમે પૃથ્વી પાવન થાય
 શવનના અદ્ભુત ગીત ગવાય

ધરતીને ખોળે સ્વર્ગ સ્થપાય,
 શવનના જયના ગીત રચાય
 આયુધ્યક્ષમા એક વાર તો રસના રાસ રમાય,
 જગને આરે પ્રેમપણીના શવનસગમ થાય.

૩૭, દેવ મહેં તો દીઠા

વીણું વીણું ને વેરાય છે, દેવ મહેં તો દીઠા;
હસવે છલકાય મહારી છાળ,
દેવ મહેં તો દીઠા.

ફૂલડાંની ક્યારીએ ઉભી હતી, દેવ મહેં તો દીઠા;
ફૂલડે ઉભરાય મહારી છાળ,
દેવ મહેં તો દીઠા.

વીણી સંસારની વાડીઓ, દેવ મહેં તો દીઠા;
શણગારી મહેં તો ફેડછાળ,
દેવ મહેં તો દીઠા.

ફૂલડાંના છોડ સમા આવતા, દેવ મહેં તો દીઠા;
નિરખી રસજ્યોત રૂપછાળ,
દેવ મહેં તો દીઠા.

મહેકયાં મન્દિર, મહેકી વાડીઓ, દેવ મહેં તો દીઠા;
 મહેકે એ રૂપ ? કે મુજ છાળ ?
 દેવ મહેં તો દીઠા.-

પૂજશ પ્રેમે પ્રાણ પાથરી, દેવ મહેં તો દીઠા;
 પૂજશ આયુધ્યને છાળ,
 દેવ મહેં તો દીઠા.

૩૮, ગહન મોરલી

ગહન મોરલી બળવે મોહન જમનાને તીર,
લાગી તાલાવેલી તનમાં, ધૂમે ગોપિકા અધીર,
ગહન મોરલી બળવે.

અનુપ ઝલકે કંઈ નેણ,
મધુર મલકે મુખવેણ,
રસીલી રમતી'તી રેણ,
રમે જમનાના નીર,
ગહન મોરલી બળવે.

થંભી માઝમ રાત, થંક્યા ગગને તારલા,
થંક્યા વાયુપ્રપાત, થંક્યાં જળ જમના તણાં.

તરે ચન્દ્રિકાના સરવરે જ્યમ ચન્દ્રમા રચીર;
તરે એવા મહારા ઉરસરે મુજ નાથજી નરવીર;
બોલે પ્રાણના ઉડાણમાં કંઈ બસરી ગલીર.
ગહન મોરલી બળવે.

લવની મોરલી બળવે માધવ આલવાને તીર.

૩૯, આવી ગયો સામજો

અહો ! એકઠા અમારે ઘેર આવી ગયા સામજા;
ક'ઈ બ્રહ્મનૃત્યે નાચી વેણુ સુણાવી ગયો સામજો;
અને લવની ખૂંજાતી જ્યોત જગાવી ગયો સામજો.
અહો ! એકઠા અમારે ઘેર.

લલા [જ્યમ પોયણાંની પાખડીમાં ચન્દ્ર ધૂમે;
સરોવરના ઉદે જ્યમ મેઘની જળછાંચ નમે;
હૃદયના ખોલમાં જ્યમ ખોલ રસરસિયાના રમે;

એમ આખડી શુ' આંખડી લગાવી ગયો સામજો;
દગથી અખોલ આશિષો વરસાવી ગયો સામજો;
અહો ! એકઠા અમારે ઉદે આવી ગયો સામજો.

૪૦, દિલડોલાવણુહાર છે

દીવડા રે ! દિલડોલાવણુહાર છે;
 નયણાંના તેજઅંબાર છે,
 દીવડા રે ! દિલડોલાવણુહાર છે.

દેવોની દૂહરીએ દીપમાળા કેવડી ?
 માલતીને માંડવે કળી જેવજેવડી,
 છવનની જ્યોત અંગઅંગે એવએવડી;

દીવડા રે ! દિલડોલાવણુહાર છે;
 હૈયાના તેજઅંબાર છે;
 દીવડા રે ! દિલડોલાવણુહાર છે.

૪૧, ઢેલખા

ઢે ઢેલખા રમવાને આબ્યાં,
 શા શા સન્દેશડા લાબ્યાં ?
 ઢે ઢેલખા રમવાને આબ્યાં.

નમતેલા નીલ કઠે, ગમતે ટફકલે,
 ઠમકન્તે પગલે સુહાબ્યાં,
 ઢે ઢેલખા રમવાને આબ્યાં.

મેંદીની વાડીએ ને ફૂલડાની આડીએ
 તેજના સાથિયા પૂરાબ્યાં;
 ઢે ઢેલખા રમવાને આબ્યાં.

મેહુલે મીઠપની વરમી વિભૂતિઓ
 સોહાગ સૃષ્ટિને સજાબ્યાં;
 ઢે ઢેલખા રમવાને આબ્યાં.

પશ્ચિમે પૂર્વને શા શા મળાનાવ્યા ?

પૂર્વે પશ્ચિમને શાં કહાવ્યા ?

ઠે ઢેલણા રમવાને આવ્યા

હૈયાની હેલ ઢાળી લીધા ઝોવારણા,

નેહને નેણુલે વધાવ્યા,

ઠે ઢેલણા રમવાને આવ્યા

૪૨, આંખડીને વારને ।

હું વારું છું, સલૂણી ! એ આંખડીને વારને;
 સોગન્દ છે, રમતાં ન બાણ કોને મારને;
 હું વારું છું, સલૂણી ! એ આંખડીને વારને ।

નથી ખેલાતી દિલ દાઝયા વિના નયનોની નિશાનખાઝી;
 નથી ખેલાતી દિલ દઝાડયા વિના નયનોની નિશાનખાઝી;
 રસિકવર હો ! મગર તું સજ્જ હો તુજ દિલડું ફૂલ કરવા,
 તો ખેલજે, નહિ તો ન ખેલીશ નયનોની નિશાનખાઝી.

હું વારું છું, મલૂણી ! એ આંખડીને વારને;
 'મોગન્દ છે, રમતાં ન બાણ કોને મારને;
 હું વારું છું, સલૂણી ! એ આંખડીને વારને ।

૬૩, બ્રહ્મચારિણી

આંગણતળાવડીની, પાળે
કે દીઠી મહે' તો બ્રહ્મચારિણી ર.

મેઘશ્યામ અંગ, ઉપર પરિધાન તેજનાં;
દિશાઓની પાર ભેતી ચાલે:
કે દીઠી મહે' તો બ્રહ્મચારિણી ર.

નહો'તી એ કોકિલા, કે નહો'તી એ સારિકા;
મયૂરીની મીઠપેથી ભાલે:
કે દીઠી મહે' તો બ્રહ્મચારિણી ર.

અગોચર દેશની અગમ્ય કે કંકાવલિ,
પ્રારબ્ધની પાંખડી શી, ખેલે:
કે દીઠી મહે' તો બ્રહ્મચારિણી ર.

કીકીનાં કિરણ અન્તરિક્ષને ઓળંગીને
વાદળીની વાતો વાંચી લાવે:
કે દીઠી મહે' તો બ્રહ્મચારિણી ર

મીઠ મંહી કેડીઓ ને મારગોને પી જતી;
આકાશ આંખમા સમાવે:
કે દીઠી મહેં તો પ્રદક્ષ્યારિણી રે.

દેવપાંખ સમી એને કુંપળો છાયા કરે;
ફૂલડાં સુગન્ધ ઢોળી લાડે:
કે દીઠી મહેં તો પ્રદક્ષ્યારિણી રે.

ઓશરી ને ઓરડે, વિશાળ નગરચોકમાં,
બધે પ્રદક્ષપગલીઓ પાડે:
કે દીઠી મહેં તો પ્રદક્ષ્યારિણી રે.

હુનિયાની દીવડી થી ઝીણું ઝીણું ઝગમગે;
લાવીના થાળ ઉરમાં ભરી:
કે દીઠી મહેં તો પ્રદક્ષ્યારિણી રે.

જગતની જ્યોત! જગઅજવાળણ તાડરા
પૂરતો મનોરથો થી હરિ:
કે દીઠી મહેં તો પ્રદક્ષ્યારિણી રે.

આંગણુતળાવડીની પાળે
કે દીઠી મહેં તો પ્રદક્ષ્યારિણી રે.

૪૪, નથી આજ કુળનો મોરલો ઝરખલે

આજે વસન્તની પૂર્ણિમા, નણુંદળા !
જગત યશુ' ઝાકઝમાળ રે-એ, રે-એ
નથી આજ કુળનો મોરલો ઝરખલે.
પૃથ્વીના પીમળો પાંગર્યા, નણુંદળા !
ઉતર્યાં કંઈ આજપંચાળ રે-એ, રે-એ
નથી આજ કુળનો મોરલો ઝરખલે. ૧

કારતક આવ્યો ને ઘોઘ ખેલવ્યાં, નણુંદળા !
લાગ્યા સંભારિયાના ભાર રે-એ, રે-એ
નથી આજ કુળનો મોરલો ઝરખલે.
મુંબઈનાં કામણુ કારમાં, નણુંદળા !
મુંબઈની વરણાગી નાર રે-એ, રે-એ
નથી આજ કુળનો મોરલો ઝરખલે ૨

વડતાની યજ પેલી જળ ઝૂલે, નણુંદળા !
નીચે માતાનાં દુવાર રે-એ, રે-એ
નથી આજ કુળનો મોરલો ઝરખલે.
ઉજળી હેલે રૂપ નીરખ્યા, નણુંદળા !
ઘડલો ભરાતો ધીરી ધાર રે-એ, રે-એ
નથી આજ કુળનો મોરલો ઝરખલે. ૩

સખિ ! ફરી તીરથતીરથના ઘાટ, તીર્થોદક ઝીલતા રે લોલ,
સખિ ! આવી વસિયા બ્રહ્મકુમાર સાગરની સીમમા રે લોલ.

સખિ ! જ્યહાં ઘોરમતી ધનઘોર કે જળની ઝાડીઓ રે લોલ,
સખિ ! જ્યહાં આયમતા રવિદેવે કે પગથી પાડીઓ રે લોલ;

સખિ ! જ્યહાં વમતા જાલવરાય જગતસોહામણા રે લોલ;
સખિ ! જ્યહાં પમ્યાસ સદીની વાતો વહે નિધિધોપણા રે લોલ,

સખિ ! હતો ઉત્તરાખડનો એક કે મઠ જ્ઞાનવૈરાગ્યનો રે લોલ;
સખિ ! ત્યાં વસિયા ધર્મકુમાર, મુગટ ધરી ધર્મનો રે લોલ

સખિ ! જેમ પૂર્વથી જઈ પશ્ચિમે પ્રભાકર ઢળે પ્રભા રે લોલ,
સખિ ! એમ સરયૂનીર ગુજરાતે વહાવી વહીં ઉભા રે લોલ.

સખિ ! એનાં પ્રેમભક્તિના જળે મરોવર છલી વળ્યા રે લોલ;
સખિ ! મહિ મત્મગીના સઘ કે નહાઈ થાય નિર્મળા રે લોલ.

સખિ ! ધન્ય ધન્યએ બ્રહ્મકુમાર, કે બ્રહ્મરસિયા કીધા રે લોલ,
સખિ ! ધન્ય ધન્ય એ ધર્મકુમાર, ધરણીને ધર્મ દીધા રે લોલ.

દુવંમાં સાકર :

૪૬, ગુજરાતે પારસીઓનાં પગલાં

વાયા વાયા પરવપન્થકના વાયુ,
 કે જહાજને ખૂકાવિયા રે લોલ;
 ઉજળા ચિન્તાભારે ઉગમણે મુખડે
 કે સૂર્યની શોધે રહ્યા રે લોલ.

ધીરી ધીરી ખન્ય કેઠ ચેતના ભરેલી
 વસન્તઘેરે વાતો કહે રે લોલ;
 ચન્દનની વેદિએ સ્વદેશનો ધર્માગ્નિ
 કે ધૂપનાં વાદળ વહે રે લોલ.

દીકાં ત્હાં તો ઘેરાં ગોરમ્બ્યાં ઝાડીજુએ,
 કે સરિતાઓ સાગરે ખૂકી રે લોલ;
 વાદળિયા જળમાળુને પાલવડે
 લીલમની કારે ખૂકી રે લોલ.

મીઠી મધુરસ વહે નીઝરણી,
 પનિહારીઓ પાણી ભરે રે લોલ,

ઘેરઘેર કદળીની કામળી છાંયે
 કે ધેનુ દ્વધધારા ઝરે રે લોલ.

સરોવરલહરીને ધીમે જળહિન્ડોળે
 કે કમલિની ઝોલે ચુડે રે લોલ
 ફલડાંની વેલડ શી પદ્મણી પ્રકુલ્લે,
 કે પાંખડીએ પગલી પડે રે લોલ.

ત્યાં તો વડી નવખંડ નોખત વાગે,
 કે રાજધ્વજ ગગને જતા રે લોલ;
 કેડીલા કૃષ્ણના ભાવપુળ રાયા
 કે દિલના દરિયા હતા રે લોલ.

આંખલે આંખલે સાખ ત્યાં પાકી'તો,
 કે ફળફૂલે ધરતી ભરી રે લોલ;
 કે મૂકયો એથી મહોરેલો દેશ આ સવાયો,
 વસીશુ' અંહી વાસો કરી રે લોલ.

આર્યવંશી રઢિયાળી રાજવટમુહાગી
 કે રાજસભા રાજતી હતી રે લોલ;
 આળ્યે ત્યાં દરિયાનો દૂત જળગભીરો,
 કે તેજવર્ષો મહામતિ રે લોલ.

‘રાજવી! ધર્મ કાજ સાગરે ઝૂકાવ્યું,
 અધર્મને અળગું કર્યું રે લોલ;
 નિરખ્યો આ નીરઝરો તાહરો કિનારો,
 કે મનડું વસવા ઠર્યું રે લોલ.’

‘કે ભણતલ ભોગી તહો ય પુણ્યાળુ પડોશી,
 અભણના શા ઓરતા રે લોલ?
 કે છાકમ છલકાતી ગોરસીઓ આપો,
 પીએ, ને પન્થ ભલ્લે જતા રે લોલ.’

‘રાજ! આવી દૂધઝરતી સીમ તહારી
 અખંડ ને અમ્મર રહો રે લોલ;
 એ દૂધમાં સાકર સમાય રતનાળી,
 સમાગું ભરી લોભે અમે રે લોલ.’

માતુભાવ મિજબાને, મીઠડા મહેમાને
 કે આંખે આંખ ઝોળખ્યા રે લોલ;
 કે દૂધમાં સાકરના વડા રાજમન્ત્રો
 ઇતિહાસને ભાલે વખ્યા રે લોલ.

૪૭, સરવરિયા ડાહ્યાં

આસો માસો, દસરાધ્વજ લહેરાય ને !

રણુશીંઝડાં વાગતાં'તાં શિવપુર ગામનાં રે લોલ;
વાયા વાયા પૂરવપશ્ચિમના વાય ને !

સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

આઁયા આઁયા સાંઢણીના અસવાર ને !

ધૂધરડા ધમકયા એ રણુની ંહેલના રે લોલ;
પૂછયા પૂછયા મથુભાના દરબાર ને !

સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

‘ંહેનડખાએ કહાવી છે આશિષ ને !

બોહ્યાંછે: મુજ વીર પડતો બોલ ઝીલશે રે લોલ;
ઝોહ્યે દિન અમ આંગણુ ગઢમંડાણુ ને !’

સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

ઝડપ ઝડપ્યાં જૂલતાં ઢાલતરવાર ને !

ઝોરમ્મ્યાં નેણું, ને કસુમ્મલ આંખડી રે લોલ;
ંહેનડપેર કાલ ક્ષત્રિયવટનાં પર્વ ને !

સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

ઘોડીલા ઉછળે, રમતી મહેલી વાજ ને ।

મારગઠા નિરખે રે અટારીએથી સુન્દરી રે લોલ;
પૃથ્વી વધાવતાં, તેજ વરસતા આલ ને ।

સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

વડલા હેઠળ ચાર ગામોનો ચોક ને ।

એ ચોકે બેઠા'તા બહેનડના વેરવી રે લોલ;
'ભાગશું' મહુરત, ભાગશું ગઢમડાણ ને ।'
સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામના રે લોલ.

ઝબક ખડગો ઝબકયાં, મર્યું ધમસાણ ને !

બહેનડખાનાં રાજ્ય છંટાણું રણછાંટણું રે લોલ;
સીમ સજીવન થઈ વીરતાને નીર ને !
સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

ભાગ્યા ભાગ્યા ભવરણના ભાગેડું ને ।

જતાં નાખી બરછી અવળી આંખની રે લોલ;
ધરતી ઢળિયા જ્યવરિયા એ વીર ને !
સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

વાયા વાયા પૂરવપશ્ચિમનાં વાય ને ।

ખખરો ગધ એ ગઢમડાણને માંડવે રે લોલ

ખાલી ઘોડલી આવી શિવપુર ગામ ને !
 સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

તે દી મડાણા કીકી-કીકીમા કિલ્લા ને !
 તે દી ઠેરાણા ભમ્મરભમ્મર કાંગરા રે લોલ;
 તે દી રેપાણા રણધ્વજ હેયે હેયે ને!
 સરવરિયા ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

આસો માસો, શરદ પુનમની રાત ને !
 સતીમાની જવાળાઓ વન અજવાળતી રે લોલ;
 જહેનડખાને નેણલે શગમોતી ઝરે રે લોલ;
 વરસ્યાં વરસ્યાં ફૂલડે વનનાં આડ ને !
 ડાહ્યા ડાહ્યા ધરણીધર શેવ નાગ ને !
 સરવરિયાં ડાહ્યાં રે શિવપુર ગામનાં રે લોલ.

૪૮, ભમ્ભરિયા કૂવાને કાંઠે

રહાંજ પડે, ને ધીરી બોલતી રે મોરલી
 ભમ્ભરિયા કૂવાને કાંઠે;
 મોરલીના મીઠા મીઠા બોલ રે,
 મોરલી ભમ્ભરિયા કૂવાને કાંઠે.

આસલાંની પારતું બોલતી રે મોરલી
 ભમ્ભરિયા કૂવાને કાંઠે;
 મોરલીના બોલ અણમોલ રે,
 મોરલી ભમ્ભરિયા કૂવાને કાંઠે.

છાગાળા! છળીલીને છેડ મા, રે મોરલી
 ભમ્ભરિયા કૂવાને કાંઠે;
 ઘેરે ગંભીર એનો ચોર રે,
 મોરલી ભમ્ભરિયા કૂવાને કાંઠે.

મોરલીના બોલ ધૂમે આસમાં રે, મોરલી
 ભમ્ભરિયા કૂવાને કાંઠે;

ધૂમે મહારી આંખડીના મોર રે,
 મોરલી ભમ્ભરિયા ફૂવાને કાંઠડે.

સરોવરજળ થંભી ગયા રે, મોરલી
 ભમ્ભરિયા ફૂવાને કાંઠડે
 થંભ્યા મહારા હૈયાનાં નીર રે,
 મોરલી ભમ્ભરિયા ફૂવાને કાંઠડે.

પડતી સન્ધ્યા એ થભી ઘડી રે, મોરલી
 ભમ્ભરિયા ફૂવાને કાંઠડે;
 થંભ્યા ઘડી વસન્નના સમીર રે,
 મોરલી ભમ્ભરિયા ફૂવાને કાંઠડે.

રહાંજ પડી, ને સૂરજ આથમ્યા રે, મોરલી
 ભમ્ભરિયા ફૂવાને કાંઠડે;
 સંકોરી તેજ કેરી કોર રે,
 મોરલી ભમ્ભરિયા ફૂવાને કાંઠડે;
 સંકોર્યાં ન જાય ચિતયકોર રે,
 મોરલી ભમ્ભરિયા ફૂવાને કાંઠડે.

૪૯, વસન્તના વાયરા

૧, પૃથ્વીએ પલવટ પાથર્યો રે;
 સૂરજે મરડેલી ઠેર,
 રેલાણી મોરી ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.
 બોલે છે કીકીની કોકિલા રે
 વસન્તના કલશોર,
 રે નણદલખા ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.

૨, વેલે વેલે ફૂલ ઉઘડ્યા રે,
 પાંખડીએ લહેરાય,
 રેલાણી મોરી ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.
 કિરણોમાં ઉખાની માધુરી રે;
 ને ને ! કુંપળ ના કરમાય,
 રે નણદલખા ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.

૩, 'ઠેવડિયે ગૂથી છાળડી રે',
 એવા સહિયરોનાં રૂપ,
 રેલાણી મોરી ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.
 નેવાં આ તેજ વસન્તનાં રે,
 એવાં ઉઘડ્યે અનુપ;
 રે નણદલખા ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.

૪, ચન્દની ચમકે વસન્તની રે;
 આંખડલી અંબલય,
 રે ભાભી મોરી ! વાયા વસન્તના વાયરા રે
 ધીરી પગલીના પરિમળે રે
 પાલવડો ઝોલાં ખાય,
 રે નણદલણા ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.

૫, વાંચો ભાભી ! ઉરના ઓરતા રે;
 ભાભો ભાભી ! અમ ભાગ્ય;
 રે ભાભી મોરી ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.
 જેવો પૂનમનો ચન્દ્રમા રે,
 જેવા સોહાગીના સોહાગ;
 રે નણદલણા ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.

૬, અજળ રસેશ રાસે રમે રે;
 આયુષનાં અમૃત પાય,
 રે ભાભી મોરી ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.
 છવનજગવતી આ પર્વણી રે,
 મોઘેરાં મન મૂલવાય;
 રે નણદલણા ! વાયા વસન્તના વાયરા રે.

૫૦, કમુંબલા

સોનાવાટકડી ને રતનજડેલી;
રણ કેરા રંગ ત્યાં ઘોળાય;
કમુંબલા કીધા, નાહોલિયા !

ડોલરની કંઠમાળ, ડોલરના ગાળુબન્ધ;
ડોલરિયો રણવાટે ભાય;
કમુંબલા કીધા, નાહોલિયા !

કંકોળ્યાં ઢાલકવચ, કંકોળ્યાં ઊગલાં;
કંકોળ્યાં ધણણીએ પાય;
કમુંબલા કીધા, નાહોલિયા !

વાગે છે દુંડવી, ને ગાગે છે સિન્ધુડો;
વીરોનાં વારણાં લેવાય,
કમુંબલા કીધા, નાહોલિયા !

ફરકે છે અગળ ગ, ઉછળે ઉરના ઉમ ગ,
 આખડીમા ઝોળસ ન માય
 કસુળલા કીધા, નાહોલિયા !

કેસરનો ભાલચન્દ્ર, કેસરના વાધા,
 કેસરી લે વનની વિદાય.
 કસુળલા કીધા, નાહોલિયા !

૫૧, નવગીતા ગાજે

ગુજરી ! નવગીતા ગાજે,
ઠાળનાં નવસૂક્તો પાજે.

ગુજરી ! નવગીતા ગાજે.

લીલમલીલા, ઘેરગભીરા, પ્રાચીનના પરમાણ્ડાં,
ધતિહાસોના દેવધ્વનિભર વનવન ભો ! પથરાણાઃ
મંહીથી નવઝરણા ઝરમરજે:

ગુજરી ! નવગીતા ગાજે.

વિશ્વપુરાણો, મેઘછાય શો, પશ્ચિમપાખની પાળે
ગગનઘટાની ભૂલભૂલામણી સમ ભો ! સાગર ઉછળે:
મંહીથી નવરત્નો સારવજે.

ગુજરી ! નવગીતા ગાજે.

મેતીઝરન્તા કુંભસ્થળ શા ગરવા ગિરિવર તહારા;
યુગયુગભૂની આરસકવિતા દેવતઅર્ધુદ ગાતાઃ
મંહીથી નવકવિતા વીઝવજે.

ગુજરી ! નવગીતા ગાજે.

શ્રી કૃષ્ણે બાધી યુગપાળે
ગુજરી ! નવગીતા ગાજે.

૫૨, જુગપલટાના રાસ

અમે અખંડ ખેલિયે રાસ મહાજુગપલટાના,
અમે પ્રચંડ પ્રજ્ઞવળ્યા હુતાશ મહાજુગપલટાના

શેષ સળક્યા ને હુગર ડોલિયા,
સાગરના ઝમકાર રે;
મેઘનાં હુંદણી ગડગડ્યા, ને કાંઈ
વીજળના ચમકાર,
મહાજુગપલટાના.

પ્રલય કાળના પડ્યા ચન્દરવા,
એવા અન્ધાર છવાયા રે;
પુણ્ય ને પાપની પાંખો વીંઝાય છે,
હૈયાએ ઝીલ્યા પડછાયા;
મહાજુગપલટાના.

અમે અખંડ ખેલિયે રાસ મહાજુગપલટાના;
અમે પ્રચંડ પ્રજ્ઞવળ્યા હુતાશ—

પડ, ઘમ્મર બહોલણાં

ઘમઠે છે કંઈ ધૂમડીએ ઘમસાણુ રે,
 સાગરના ઘમ્મર બહોલણાં;
 ઉછળે છે મંહી ચન્દ્ર ને જાણુ રે,
 માગરના ઘમ્મર બહોલણા.

ધરતીની કીધ જોગસી વિશાળ રે,
 માગરના ઘમ્મર બહોલણાં;
 દિશદિશનાં જીર ભયાં જગપાળ રે,
 માગરનાં ઘમ્મર બહોલણા.

શોખ્યાં શોધ્યા ચૌદે ચે રતન રે,
 સાગરનાં ઘમ્મર બહોલણાં,
 એમ કીધાં કાળના મન્યન રે,
 સાગરના ઘમ્મર બહોલણા.

આદર્યો'તા દાનવે ને દેવે રે,
 સાગરના ધમ્મર ંહલોણા,
 યુગયુગના આદિ હતા એવે રે,
 સાગરના ધમ્મર ંહલોણા

તે દીના આ ગાળે કિ ધમ્મકાર રે,
 સાગરનાં ધમ્મર ંહલોણા,
 ઝીલજો એ અનન્તના ઉચ્ચાર રે,
 સાગરના ધમ્મર ંહલોણા

૫૪, ઐ હરિ ! આશીર્વાદ

ઉતરજો ઐ હરિ ! આશીર્વાદ,
મુરલીમા વહજો અનહદ નાદ

ઉતરજો ઐ હરિ ! આશીર્વાદ

વનવન શોધ્યાં, ગિરિવર શોધ્યા, શોધ્યા ક્ષિતિજના આરા,
શોધી શોધી સહુ જગતની આંધ્રિઓ,

દીકા ન બ્રહ્મકિનારા

ઉતરજો ઐ હરિ ! આશીર્વાદ.

સરોવર ભરિયાં, સાગર ભરિયા, ભરિયા આલ અનન્ત,
એક ખાલી અમ ઉરની કટોરી, હરિ !

ભરિયા ન રહે તુજ સન્ત

ઉતરજો ઐ હરિ ! આશીર્વાદ

રૂમતુ-બ્રૂમતુ કિરણ રમે લઈ નિશીમના સન્દેશ,
રમજો ઐવી અમ આતમભાવના

તુજ હૃદ-બેહૃદને દેશ

ઉતરજો ઐ હરિ ! આશીર્વાદ

મુરલીમા વહજો અનહદ નાદ

ઉતરજો ઐ હરિ ! આશીર્વાદ

પપ, દેવોની કે દાનવની ?

હો ! દુનિયા દેવોની ? કે દાનવની ?
 હા રે કોઈ ઉત્તર ત્રિકાળનો બોલો,
 હો ! દુનિયા દેવોની ? કે દાનવની ?

હાં રે દિશાદિશામાં વેણ એહ નાખ્યું;
 હાં રે કોઈ કહે છે આ મોહિની માધવની:
 હો ! દુનિયાં દેવોની ? કે દાનવની ?

હાં રે નરનાર પૂછે ગેળને પ્રશ્નો;
 હાં રે જગની મોતીમાળ કેટલાક ચવની ?
 હો ! દુનિયાં દેવોની ? કે દાનવની ?

હા રે આલ દેવનાં, ને પાતાળ દૈત્યનાં;
 હાં રે રમતી દુનિયાં સદા ય છે માનવની:
 હો ! દુનિયાં માનવની, માનવની.

હાં રે સદુ સુણ્ણે ત્રિકાળનો પડ્યો
 કે દુનિયાં માનવની, માનવની.

૫૬, જગતનો દેવમુગટ

જગતનો દેવમુગટ હિમવાન
કાંગરે કાંગરે દેવ વિરાજે એને,
ફરકે છે કાળનિશાનઃ
જગતનો દેવમુગટ હિમવાન

દેવમહેલની અટાની મરિખડા ગિરિગિરિના શુદ્ધાંગ,
ભોગન્દર પયધમર વસે ત્યહા,
શ્રી હૃદિના અડખ ગ
જગતનો દેવમુગટ હિમવાન

દેશદેશના. પ્રજાપ્રજાના આયુષ ગણુતો પ્રથક,
મ કૃતિઓના મહાપૂર માપતો
ગિરિવર એ બ્રહ્મદડ
જગતનો દેવમુગટ હિમવાન

પૃથિવપાટલે વિરાટપગલીનો સુજનસમેનો રેખાઅક,
મહાકાળની ચક્રાવી ભુકુતિ ? કે
એ કાલાતીત નકલક ?
જગતનો દેવમુગટ હિમવાન

પૃથ્વીનો ઇન્દ્રધ્વજ હિમવાન,
જગતનો દેવમુગટ હિમવાન

૫૭, મહાકાળના હુ હુભી

હુ હુભી વાગે છે મહાકાળના.

સૃષ્ટિએ પાલવ સ કોરિયા રે,

લીડયા ઉઘડયા આકાશ,

લીડયા ઉઘડયા આકાશ,

ગેળનો શુક્રાએ ગાળ ઉઠી,

ઉઘ્યા નવલા ઇતિહાસ,

ઉઘ્યા નવલા ઇતિહાસ:

હુ હુભી વાગે છે મહાકાળના

પૃથ્વી ખેડી નવ ખડની રે,

ખેડયા સાગરના નીર,

ખેડયા સાગરના નીર,

ખેડયા કઈ આભધુમ્મટો: હવે

ખેડે કાળને નરવીર,

ખેડે કાળને નરવીર:

હુ હુભી વાગે છે મહાકાળના

કાલે પ્રજાઓ પમરી હતી રે,
 આજે માનવકલ્યાણ,
 આજે માનવકલ્યાણ,
 કાલે દુનિયાં યથે દેવની,
 એવાં પૃથ્વિના પરિયાણ,
 એવાં પૃથ્વિના પરિયાણઃ
 હંદુલી વાજે ॥ મહાકાળના.

૫૮, લોકલોકના ચોક

નિરખજો લોકલોકના ચોક,
હરિની ત્હા પગલીઓ પુણ્યશ્લોકઃ
નિરખજો લોકલોકના ચોક.

તેજના કિરણો, ફૂલની પાંખડી, રત્નોના રત્નઅંખાર;
સાધુસન્તની પુણ્યકન્યાઓઃ એ
હરિના ગ્રહ સંચારઃ
નિરખજો લોકલોકના ચોક.

અન્ન થકી પણ મધુરાં પાણી, પાણીથી વાયુ ને તેજ;
તેજથી મધુરાં હેત હરિના, જેના
મેહુલા વરસે ગધે જઃ
નિરખજો લોકલોકના ચોક.

ચન્દ્રલોક, ને સૂર્યલોક, ને સત્યલોકના ઘાટ;
ચૌદ લોકનાં માડયાં પગથિયાં હરિએ,
ત્હાં પરાત્પરની વાટઃ
નિરખજો લોકલોકના ચોક.

હરિની ત્હાં પગલીઓ પુણ્યશ્લોકઃ
નિરખજો લોકલોકના ચોક.

૫૯, ઝરમર ઝાંઝરી

ઝરમર ઝાંઝરી અભિરામ
તહારી ઝમકે નિધિ । અવિરામ

૨, વનમા ઘડી મર્મર સમીરણના,
ઉપવનમાં રુકુરણે પરિમળના,
દેાડિલ ખુલ્લખુલ આમ્રકુજમા
ટહુકે ગીત રસધામ
તહારી ઝમકે નિધિ । અવિરામ.

૩, શખ પૂરી ઝાંઝાનીલ ખાળે,
સરિતે પૂરની નોખત ગાળે,
મેઘદુંદુભી ગગને છાળેઃ
ઘડીના એ સુરગ્રામ,
તહારી ઝમકે નિધિ । અવિરામ

૪, મદભર ડગમગ વહે તારલિયા,
નિતનિત નવલુ રમે ચાંદલિયા.
ધરી બ્રહ્માડમુગટ રવિ દળિયા

પી જળગીતના જામઃ
 નિધિ ' તુજ પી જળગીતના જામઃ
 ત્હારી ઝમકે નિધિ ' અવિરામ

૫, અકળ ગહનતા લણ્ણતી લહરીઓ,
 અનન્તતાની અથૂટ ઉમિઓ;
 તુજ જળ કંઈ ઘેરા ગરજે, હો !
 પ્રકૃતિમન્ત્રના સામ
 ત્હારી ઝમકે નિધિ ' અવિરામ.

૬, અપકવણી ઉપા પધારે,
 અન્દનીચીર નિજ રજની સમારે,
 દેવમનુજ તુજ આરે આરે
 મુણે રયામના નામ—
 સદા યે મુણે રયામના નામઃ
 ત્હારી ઝમકે નિધિ ' અલિરામ

ઝરમર ઝાઝરી અલિરામ
 ત્હારો ઝમકે નિધિ ' અવિરામ

૬૦, મહામાયાનો રાસ

નભકુળ ફૂદડી ફરે રે લોલ,
 નવલખ તારલીઓને ઘેર
 નભકુળ ફૂદડી ફરે રે લોલ.

ત્રિકાળની તાળી પડે રે લોલ,
 મહામાયા રમણ રહડે રે લોલ,
 ટહુકે પદ્મજાગરના મોર
 નભકુળ ફૂદડી ફરે રે લોલ

ચન્દની અમૃત ઝરે રે લોલ,
 વીજળી વીઝણ કરે રે લોલ,
 ઝળકે નયનકમળની ઢોર
 નભકુળ ફૂદડી ફરે રે લોલ

ત્રિલોકથી નીકળી રે લોલ,
 સહિયર ટોળે મળી રે લોલ,
 ગજબંધો લોકલોક મહાશોર
 નભકુળ ફૂદડી ફરે રે લોલ.

તિમિરે રજની ગયે કે લોલ,
 તેજની ઝડીઓ મયે રે લોલ,
 રમતા રમતા ઉગિયો બોઁ
 નલકુળ ફૂંડી ફૂંડે રે લોલ

જગકુળ ધૂમડી ધૂમે કે લોલ,
 ધૂમતી સુજનપ્રલયની ઝંકાર,
 નવલખ તારલીઓને ઘોઁ
 જગકુળ ધૂમડી ધૂમે રે લોલ

૪૧, હરિ ! આવોને

આ વસન્ત ખીલે શતપાંખડી, હરિ । આવોને,
આ ધરતીએ ધરિયા સોહાગ; હવે તો હરિ । આવોને
આ વિશ્વ વદે છે વધામણી, હરિ । આવોને,
આવી વાચો અમારાં મૌભાગ્ય, હવે તો હરિ । આવોને.

આ ચન્દરવો કરે ચન્દની, હરિ । આવોને,
વેયાં તારલિયાનાં ફૂલ, હવે તો હરિ । આવોને
પ્રભુ' પાદરણાં દર્શિ પ્રેમનાં, હરિ । આવોને,
દિલ વારી કરીશ સહુ ફલ; હવે તો હરિ આવોને

આ જળમાં ઉઘટે પોયણાં, હરિ । આવોને,
એવા ઉઘટે હૈયાના ભોવ, હવે તો હરિ । આવોને
(આ માથે મય કનો મણિ તમે, હરિ । આવોને;
, એવા આવો, જીવનમણિ માવ' હવે તો હરિ । આવોને.

આ ચન્દની ભરી છે તલાવડી, હરિ । આવોને;
ફૂલડિયે જાંધી પાજ; હવે તો હરિ । આવોને.

આ આસોપાલવને છાંયડે હરિ ! આવોને;
મનમહેરામણ મહારાજ ! હવે તો હરિ ! આવોને.

મહારે સૂની આયુધ્યની શેરીઓ, હરિ ! આવોને;
મહારે સૂની સૌ જીવનની વાટ; હવે તો હરિ ! આવોને.
મહારા કાળજ ઠેરી કુંજમાં હરિ ! આવોને.
મહારા આતમસરોવરઘાટે હવે તો હરિ ! આવોને.

૬૨, જુગ જાગે

હાં રે જુગ જાગે, રે ! જુગ જાગે;
 હાં રે યજ્ઞરાજ ઢેરી વાંસલડી વાગે;
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે એ તો ઉત્તો કહંબ ઢેરે આડે;
 હાં રે મધુરમધુરી શી મોરલી વગાડે;
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે દિશાવન એ ઝીલે, ને ઝીણું શુંજે;
 હાં રે પડયો પડયો ત્રિલોક ઢેરી કુંજે;
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે ઘેરાં ઘેરા જમનાજનાં પાણી;
 હાં રે ઘેરી છાયા મંહી શ્યામની ઢાળાણી;
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે વહે અવનીમાં આલ શાં અન્ધારાં:
 હાં રે શરદ્યન્દનીની વરસે ત્યંહાં ધારા:
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે વિશ્વ ભરી એ અનન્ત ગીત ગાળે:
 હાં રે મહારાં પોપચાંને પોપણે વિશાળે:
 રે ! જુગ જાગે.

હાં રે જુગ જાગે, રે ! જુગ જાગે.

૬૩, યુગપલટા ઘડશે

દેવના હુંહુલી ગડગડશે,
યુગોના યુગપલટા ઘડશે.

વૃન્દાવનની કુંપળ કુંપળ, ગોકુળ મથુરા વાટે,
બંસીબટના ચમુનાઆરે, ગોમતી સાગર ઘાટે
કૃષ્ણ નિજ બંસરી છલખલશે,
જગતના યુગપલટા ઘડશે.

પ્રલયમન્થાએ સાન્ધ્યતેજમાં ધૂમતાં તાંડવકાંડે,
નગરનગરની સ્મશાનચિતામાં, પીંડે ને બ્રહ્માંડે
શંભુ નિજ ડમરૂ ડમડમશે,
વિશ્વના યુગપલટા ઘડશે.

જળદપકાં સ્રમ તિથિને ટપકે, પક્ષપક્ષની ધારે,
ઋતુઋતુઓના સરિતાઘાટે, સંવત્સરને આરે
કાળ નિજ ગર્જન ગર્જવશે,
દિશાના યુગપલટા ઘડશે.

હરિની પાંપણ પલપલશે,
યુગોના યુગપલટા ઘડશે.

ખહણે કુ કુમના પૂર્વા સાથિયા, ફૂલ વીણજો રે ।
 ત્યહા છે આનન્દવર્ણી સુગન્ધઃ
 રસિક ! ફૂલ વીણજો રે !

મીઠી કળીઓ સુખની ઉઘડે, ફૂલ વીણજો રે ।
 એથી મીઠડા કુ ખના લહાવ.
 રસિક ! ફૂલ વીણજો રે !
 આ દુનિયા વાડી છે દેવની, ફૂલ વીણજો રે ।
 મંહિ ખેલે મનુજ ધૂપછાવઃ
 રસિક ! ફૂલ વીણજો રે !

૬૬, પેલે પાર

હો ! મહારે જાણુ પેલે પાર,
હવે માછીડા ! હોડી હકાર
મહારે જાણુ પેલે પાર.

જમણે કાઠે મથુરા નગરી,
ડાબે ગોકુળ ગામ,
આ આરે મહારી દેહ ઉભી છે,
ત્યાં છે આતમરામ
મહારે જાણુ પેલે પાર

આલનેા સાગર જળજળ લરિયો,
મહી સૂરજ ને સોમ,
આ આરે છે ધરતીની લેખડ,
ત્યાં છે ચેતનભોમ
મહારે જાણુ પેલે પાર

કે ચન્દ્રમાએ બાધ્યા દિશાઓના ટોડલા રે,
 કે ટોડલે ટોડલે તેજની વેલઃ
 કે આલમાં તોરણ બન્ધાણા ત્રિલોકનાં રે.

કે કિરણે કિરણે અમૃત દેવનાં એ;
 કે એહ જળે હું ય ભરું હૈયાહેલઃ
 કે આલમાં તોરણ બન્ધાણા ત્રિલોકના રે.

૬૮, જીવનના જય

જયંહાં આગમનાં અજવાળાં વાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના,
 જયંહાં પુણ્યપાંખે જગતને જીતાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના,
 જયંહાં નિમિષમાં વિરાટને ઝંખાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના.

મહે' તો ગગન મંહી નયનદોર નાખિયા, હો નાથ !
 મહે' તો હેયાના હિન્ડોળ ત્યંહી બાધિયા, હો નાથ !
 મહે' તો અમૂર્તને મૂર્ત કરી સ્થાપિયા, હો નાથ !

જયંહાં આખડીમા આખડી ઘોળાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના,
 જયંહાં પ્રીતમની પ્રેરણા પીવાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના,
 જયંહાં પ્રેમની પૂર્ણિમા ઝીલાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના

કે ચન્દ્રમાએ બાધ્યા દિશાઓના ટોડલા રે,
કે ટોડલે ટોડલે તેજની વેલ:

કે આલમાં તોરણ બન્ધાણા ત્રિલોકનાં રે.

કે કિરણે કિરણે અમૃત દેવનાં રે;

કે એહ જળે હું ચ ભરું હૈયાહલ:

કે આલમાં તોરણ બન્ધાણા ત્રિલોકનાં રે

૬૮, જીવનના જય

જયંહાં આગમનાં અજવાળાં વાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના;
 જયંહાં પુણ્યપાંખે જગતને જીતાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના;
 જયંહાં નિમિષમાં વિરાટને અંજાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના.

મહે' તો ગગન મંહી નયનદોર નાંખિયા, હો નાથ !
 મહે' તો હૈયાના હિન્ડોળ ત્યંહી ખાંધિયા, હો નાથ !
 મહે' તો અમૂર્તને મૂર્ત કરી રચાધિયા, હો નાથ !

જયંહાં આંખડીમાં આખડી ઘોળાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના;
 જયંહાં પ્રીતમની પ્રેરણા પીવાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના;
 જયંહાં પ્રેમની પૂર્ણિમા ઓલાય રે,
 જય એહ જીવનના, જીવનના.

૬૯, આનન્દરંગ

એક છે અનસ્ત રંગ આત્મનો, આનન્દરંગ;
એક છે સોહાગ એ પરમાત્મનો, આનન્દરંગ.

એક છે પ્રકાશપ્રભા ચન્દ્રની, આનન્દરંગ,
એક છે ત્રિલોકધારા સૂર્યની, આનન્દરંગ.

એક છે અખંડ બોલ વાયુનો, આનન્દરંગ;
એક છે પ્રદ્માડવર્ણ આલનો, આનન્દરંગ.

એક છે વસન્તબોલ વિશ્વનો, આનન્દરંગ;
એક છે જગમન્ત્ર શ્રીજગદીશનો, આનન્દરંગ.

એક છે સમસ્ત સૃષ્ટિની સુધા, આનન્દરંગ;
એક છે આયુધ્ય કેરી ચન્દ્રિકા, આનન્દરંગ.

એક છે સોહાગ એ પરમાત્મનો, આનન્દરંગ,
એક છે અનસ્ત રંગ આત્મનો, આનન્દરંગ.

૭૦, ફહાનડ! તહારી ખંસી મંહી

ભુગભુગની વાતો રે ફહાનડ! તહારી ખંસી મંહી.

ફૂલડાંમાં વહી મહારા અન્તરમાં ઘોળાય ને!
વનવનની વાતો રે ફહાનડ! તહારી ખંસી મંહી.

ટહુકે એ ગેળી કાંઈ ત્રિલોકમાં ઢાળાય ને!
જળજળની વાતો રે ફહાનડ! તહારી ખંસી મંહી.

ઘડીક વસન્ત, ઘડી મેહુલિયા રેલાય ને!
રતરતની વાતો રે ફહાનડ! તહારી ખંસી મંહી.

સુજનપ્રલયના મનવન્તર મંહિ વાય ને!
ભુમભુગની વાતો રે ફહાનડ! તહારી ખંસી મંહી.

